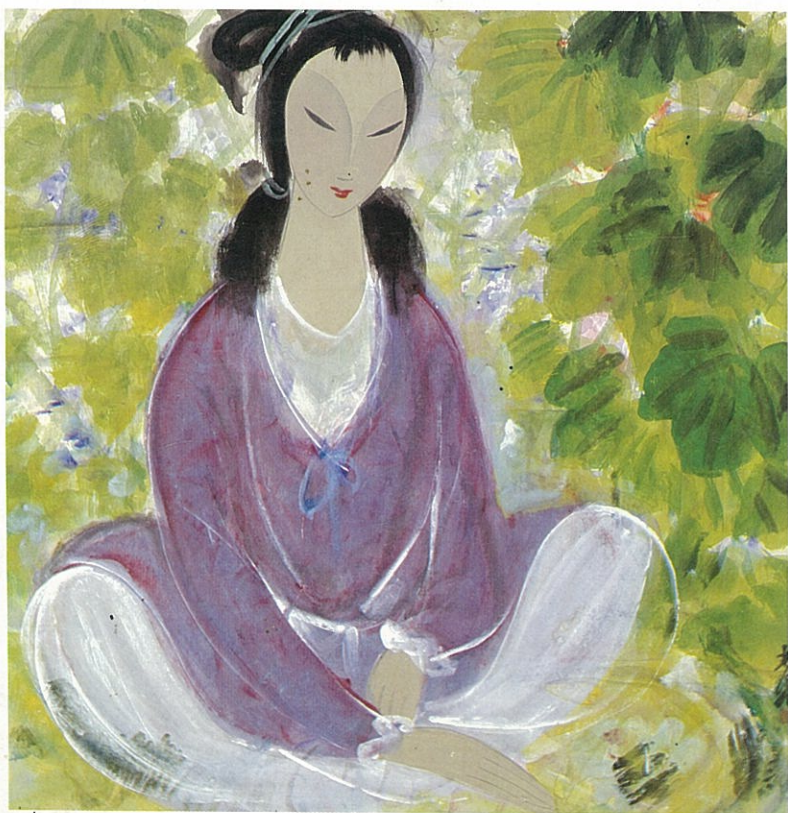
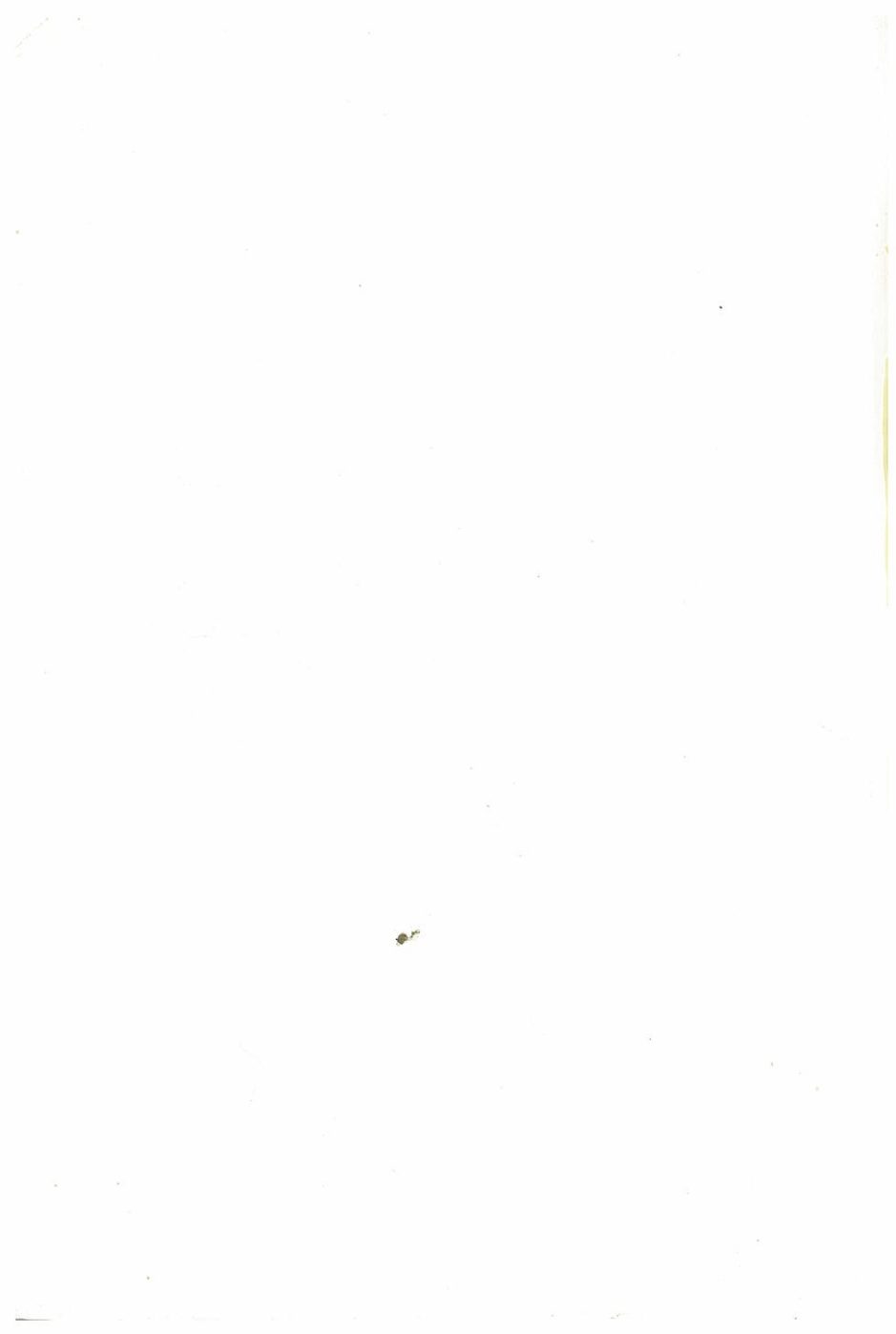
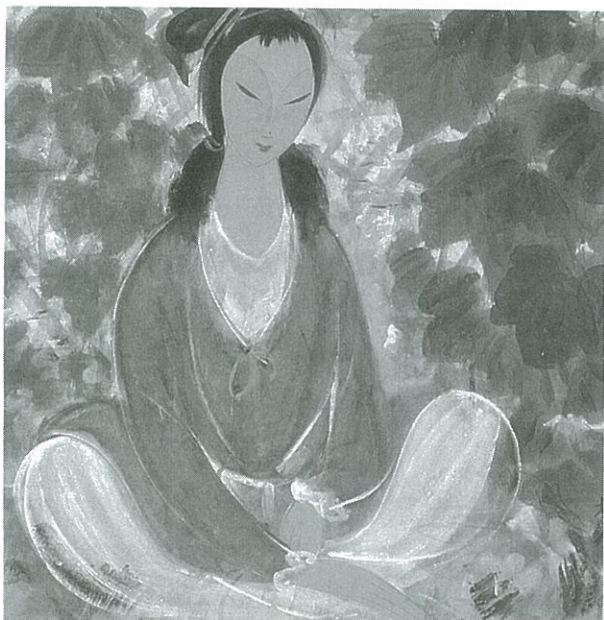

สวาท

นิตยสารเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ
ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๑

- ชื่อภาพ : A LADY SITTING AMONG FLOWERS
ฝีมือ : Lin Fengmian
ขนาด : ๖๙ X ๖๗.๕ ซม.
เทคนิค : ภาพเขียนสีน้ำบนกระดาษ
เจ้าของ : เสถียร เสถียรสุด

บอกเล่า

แม่ คืออะไร?

แม่ คือ ผู้สร้างโลก

โลกจะดีหรือเลว ก็เพราะคนในโลกมันดีหรือเลว คนในโลกจะดีหรือเลว ก็เพราะแม่ได้สร้างอุปนิสัยคนเหล่านั้นมาอย่างไร?

ถ้าสร้างมาดี คนมันก็ดี โลกนี้มันก็ดี ถ้าสร้างมาไม่ดี โลกนี้มันก็ไม่ดี จึงเห็นได้ว่า 'แม่' อยู่ในฐานะเป็นผู้สร้างโลก

'แม่' เป็นผู้สร้างดวงวิญญาณของลูก

นี่คือคำสอนของหลวงพ่อกุฑกฤษณะ ซึ่งพวกเราที่รู้ดีว่านิสัยดี ๆ บางอย่างที่เราพอมืออยู่บ้าง มาจากความอดทนที่แม่อบรมบ่มเพาะเรามาทั้งนั้น

สาวิกาฉบับนี้ ขอส่งกำลังใจให้กับผู้หญิงทุกคนที่เป็น 'แม่' ขอเทิดทูนพระคุณแม่ผู้ให้กำเนิด และพระคุณแม่ทางธรรม ด้วยการมีวิถีชีวิตแห่งการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เพื่อเป็นอนุสาวรีย์แห่งความดีงามของแม่

ธรรมสวัสดิ์

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

สาวิกา ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๕ ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๑ จำนวนพิมพ์ ๖,๐๐๐ เล่ม
เจ้าของ เสถียรธรรมสถาน ๒๔/๕ ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ ลาดพร้าว กรุงเทพฯ
๑๐๒๓๐ โทร. ๕๐๙-๐๐๘๕, ๕๐๙-๒๒๓๗, ๕๑๐-๔๗๕๖ โทรสาร ๕๑๙-๔๖๓๓
บรรณาธิการ พิฑูล วิชาสประทีป กองบรรณาธิการ ฉัตรขวัญ องคสิงห์, รัตมี มณีนิล,
เดือนใจ ดีเทศน์, คันสนีย์ ศีตะปันต์ เมอลเลอร์ ผู้จัดทำ สำนักพิมพ์สามสี ๘๑/๘
ถนนเพชรเกษม บางแค ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐ โทร. ๔๑๓-๑๒๑๒ จัดจำหน่าย
บริษัท สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด (มหาชน) โทร. ๔๖๕-๕๙๓๒ เฟลท นวก. เลย์
โปรเซส โทร. ๘๘๓-๐๓๖๐-๑, ๔๓๓-๕๔๓๓ พิมพ์ บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด โทร.
๘๘๓-๐๔๑๗-๘

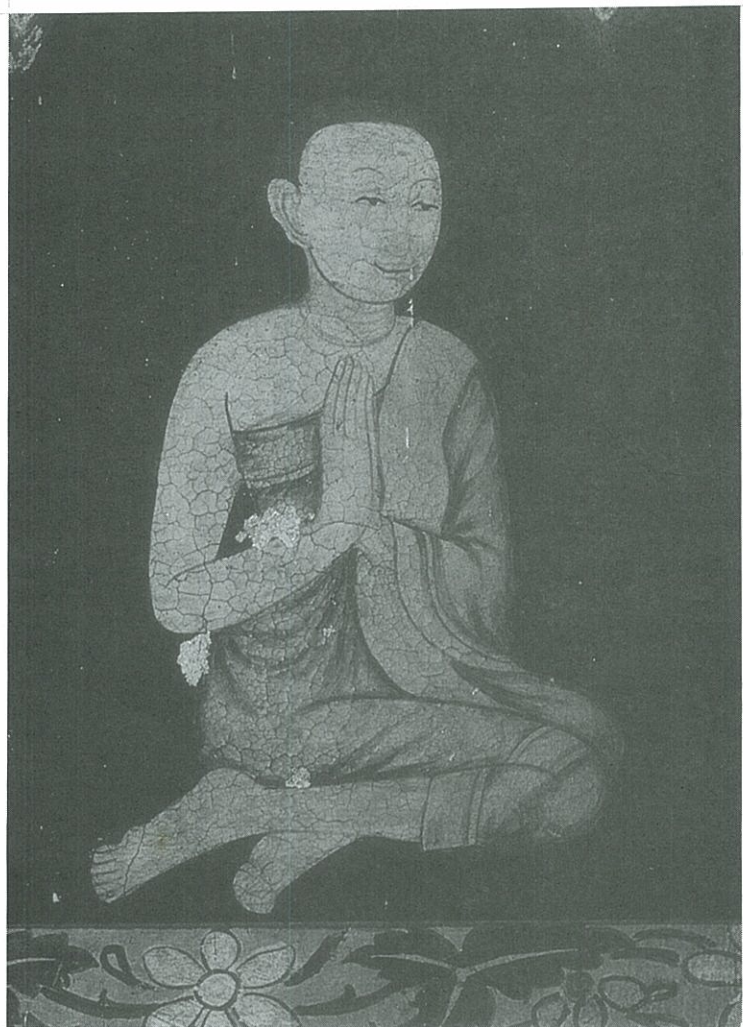
สารบัญ

เรื่องเด่นประจำฉบับ

- สัมภาษณ์พิเศษ - สานสายใย ด้วยดวงใจ...และสองมือ ๑๓
- ปากกาจับเชิญ - กำลังใจจากผู้เป็นแม่
โดย ยุพา เพ็ชรฤทธิ์ ๔๗
- เล่าสู่กันฟัง - ก้าวอย่างสูสีจะแห่งโลกผู้หญิง ๕๗

คอลัมน์ประจำ

- พุทธสาวิกา - พระวัฑฒมาตา ภิกษุณีที่ตอบคำถาม
‘แม่ทำอะไรบ้างหนอ?’ ๔
- วาทะพุทธทาส ๑๑
- วิถีแห่งชีวิต - ดวงดาว จารุจินดา กับบทบาทสำคัญของชีวิต ๓๖
- บทความพิเศษ - พระคุณแม่ ๕๓
- หยุด - คิด ๗๕
- सा - ระ - ชัน ๗๖
- แลกเปลี่ยน...เรียนรู้ ๗๙
- ผู้หญิงใกล้วัด ๘๐
- เพื่อนทุกข์ ๘๗
- ปฏิทินข่าว ๙๒
- คุยกันท้ายเล่ม ๙๔

พระวิศตมมาตา พระภิกษุณีที่ตอบคำถาม

‘แม่ทำอะไรบ้างหนอ?’

ในพจนานุกรมระบุคำแปล ‘แม่’ คือหญิงที่เป็นผู้ให้กำเนิดแก่ลูก ซึ่งโดยลำพังเพียงแค่ว่าความหมายนี้ อาจจะทำให้รู้สึกว่ามีได้ทำอะไรมาก เพียงให้กำเนิดมนุษย์คนหนึ่ง แต่ความสำคัญคือเมื่อมนุษย์คนนั้นรอดพ้นออกมาสัมผัสตาดูโลกได้แล้ว มีอาจเติบโตใหญ่ได้โดยไม่มีผู้เลี้ยงดู น้ำนมหยาดแรกจากอกแม่จึงเป็นสิ่งที่ธรรมชาติประทานมาให้และถือเป็นอาหารทิพย์คำแรกของลูก ความสัมพันธ์นี้เป็นเรื่องลึกซึ้งและกว้างใหญ่ไพศาลอย่างไม่สามารถวิเคราะห์ได้ในความหมายของการทำหน้าที่เพียงให้กำเนิดเท่านั้น

น่าประหลาดใจใหม่ที่มนุษย์ผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง ซึ่งใช้ชีวิตสามัญเช่นคนทั้งหลายในการกินอยู่ หลับนอน ทำงานทั้งที่บ้านและที่สำนักงาน จะต้องเปลี่ยนแปลงสถานะของตนเองอย่างฉับพลันในทันทีที่รู้ตัวว่ามีชีวิตหนึ่งปฏิสนธิขึ้นภายในร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและภาวะอารมณ์ อาจจะไม่โหมงุดหงิด น้อยใจ ในท่ามกลางภาระรับผิดชอบที่ยังต้องดำเนินควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการตั้งครรภ์ ซึ่งในนั้นมีลูกน้อยที่เติบโตขึ้นมาในแต่ละชั่วโมง แต่วันจนครบเก้าเดือน กระทั่งคลอดผ่านพ้นครรภ์ออกมา แม่หลายคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าเพียงได้ยิน ‘แว้’ แรกของลูก ความเจ็บ

ปวดที่มีทั้งสิ้นก็ปลาสนาการไปทันที อันอาจจะเป็นเครื่องหมายว่า
แม่ได้ทำหน้าที่การให้กำเนิดชีวิตสมบูรณ์ไปขั้นหนึ่งแล้ว

ในครั้งพุทธกาล มีประวัติพระภิกษุณีหลายคนที่ได้ทำหน้าที่
ของแม่จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วจึงออกบวช แน่แน่นอนว่าความหมาย
ของ ‘การทำหน้าที่ที่เสร็จสมบูรณ์’ นั้น แต่ละคนก็ใช้นิยามที่แตกต่าง
กัน ซึ่งพระภิกษุณีที่จะเลือกมานำเสนอในวันนี้ เป็นพระภิกษุณีที่
อาจจะมิได้ผ่านความทุกข์บีบคั้นแทบหัวใจจะสลายดังพระปฎาจารย์
(ประวัติพระภิกษุณีรูปนี้นำลงในสาวิกาฉบับเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๐)
เพราะพระปฎาจารย์นั้นต้องสูญเสียลูกน้อยไปพร้อม ๆ กันทั้ง ๒ คน
แต่พระภิกษุณีที่นำเสนอในครั้งนี้มิได้สูญเสียลูก หากแต่ท่านได้
สนับสนุน ชี้ทางให้ลูกสามารถเดินทางไปได้สูงสุดเท่าที่มนุษย์คน
หนึ่งจะพึงเดินไปได้ถึง

พระวัฑฒมาตาเกิดในวรรณะไวศยะ ในเมืองภารุกัจฉะ ซึ่ง
เป็นเมืองชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันตกของแคว้นอวันตี ต่อมาเมื่อโต
เป็นสาว ท่านได้แต่งงานกับชายหนุ่มชาวเมืองเดียวกัน และมีฐานะ
ทัดเทียมกัน จนกระทั่งมีบุตรชายด้วยกัน ๑ คน ครอบครัวของท่าน
พร้อมพรั่งและมีความสุขมาก

ท่านเป็นผู้ที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อและไปฟังธรรมอยู่เนือง ๆ ซึ่งหลัง
จากที่ได้ฟังธรรมจากพระภิกษุณีติดต่อกันหลายครั้ง ท่านก็เกิด
ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และปรารถนาจะออกบวชเป็น
พระภิกษุณี จึงได้ปรึกษาเรื่องนี้กับพวกญาติ ซึ่งญาติก็ไม่ขัดข้องและ
ยินดีรับภาระเลี้ยงดูลูกชายแทน

ข้อจำกัดของการค้นคว้าไม่อาจค้นหาหลักฐานว่าเมื่อพระ
วัฑฒมาตาตัดสินใจออกบวชนั้น บุตรชายของท่านมีอายุเท่าใด อยู่

ในวัยที่ท่านสามารถตั้งใจละทิ้งเพื่อแสวงหาโมกขธรรมได้หรือไม่
สามีของท่านสนับสนุนหรือมีข้อคัดค้านอย่างไร หรือลี้กลงไปถึงราย
ละเอียดว่า บุตรชายของท่านเติบโตขึ้นอย่างไรนอกกลุ่มเพราะขาดแม่คอย
อบรมสั่งสอนหรือไม่

เรื่องการออกบวชในทางพุทธศาสนานี้เป็นที่ถกเถียงกันอย่าง
หลากหลาย ประเด็นหนึ่งคือพุทธศาสนาแสดงถึงความเป็นปัจเจก
อันเป็นเรื่องเฉพาะตัวอย่างยิ่ง ในการที่ออกบวชแล้วได้ละทิ้งทุกสิ่งไว้
เบื้องหลัง ไม่ว่าจะเป็ลูกเมียหรือภาระหน้าที่ทั้งหลายทิ้งปวง ซึ่งถ้า
หากใครมิได้ศึกษาหลักธรรมของพระพุทศาสนาอย่างลึกซึ้ง จริ่งจัง
และด้วยใจที่ไม่เอนเอียง ก็อาจเอนลู่ตามข้อถกเถียงดังกล่าว

ในเรื่องนี้พระพุททองคำทรงเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุด และ
พระจริยวัตรของพระองค์ทรงสามารถตอบคำถามของข้อถก
เถียงนี้ได้อย่างชัดแจ้ง

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงเสด็จออกจากวัง โดยละทิ้งพระบิดา
คือพระเจ้าสุทโธทนะพระน่านางมหาปชาบดีโคตมี พระยโสธราและ
พระราหุล พระมเหสีและพระโอรสเพื่อแสวงหาสัจธรรมอันมุ่งสู่ความ
พ้นทุกข์ เพื่อได้ตรัสรู้แล้วทรงกลับมาโปรดสอนพระพุทบิดาให้บรรลุ
ธรรมทั้งยังเป็นฆราวาส และได้เทศนาพระอภิธรรมโปรดพระนางสิริ
มหามายา พระพุทมารดาที่ล่วงลับไปแล้ว สำหรับพระน่านางนั้นได้
รับโอกาสให้บวชเป็นภิกษุณีองค์แรกในพระพุทศาสนา และได้บรรลุ
ธรรมเป็นพระอรหันต์ สำหรับพระยโสธราและพระราหุลก็ได้รับการ
บวชและสามารถบรรลุธรรมได้เช่นกัน

เมื่อเส้นทางของมนุษย์คนหนึ่งที่ได้เดินผ่านโลกก็ยสูญในทางโลก
มาแล้วจนถึงทางอีกแพร่งหนึ่ง และเลือกเดินทางนั้น เพื่อให้หลุดพ้น

ความทุกข์...

มีผู้เดินนำหน้าไปก่อน สัมผัสกับสรรพสิ่งในเส้นทางนั้นก่อน เพื่อจะย้อนกลับมายังคนข้างหลังที่รักยิ่งดวงใจ ห่วงใยในสายสัมพันธ์ที่มีอาจตัดขาดได้ เพื่อจะบอกว่า

ทางเส้นนั้นมีจริง...และถ้าพยายาม ก็จะสามารถเดินไปได้ถึง...

เช่นเดียวกับพระวัชฌมาตาเถรี ภายหลังเมื่อออกบวช ได้ศึกษาปฏิบัติกรรมฐานจนจิตสงบแล้ว ทำให้เป็นพื้นฐานวิปัสสนาจนได้บรรลุอรหัตผล

ส่วนบุตรชายคนเดียวของท่านก็ได้บวชเป็นพระภิกษุ ชื่อ ‘พระวัชฌะ’ วันหนึ่งได้เดินทางมาเยี่ยม พระวัชฌมาตาเห็นว่าบุตรชายยังเป็นปุถุชนอยู่ และต้องการเตือนสติ จึงกล่าวเตือนว่า

“ลูกวัชฌะ ขอลูกจงระวังไว้ทุกเมื่อ

อย่าให้เกิดกิเลสในโลก คือสัตว์และสังขารทุกชนิด

ลูกวัชฌะ ขอลูก (จงระวังไว้ทุกเมื่อ) อย่าได้ต้องประสบทุกข์รำไปเลย

ลูกวัชฌะ นักบวชทั้งหลายผู้ได้รับการฝึกฝนอย่างหนัก จนสิ้นกิเลสเครื่องหมักหมม ไม่มีตัณหาทำให้วันไหวตัดความสงสัยได้ด้วยมรรคญาณและสงบเย็น

ย่อมอยู่เป็นสุข

ลูกวัชฌะ มรรค (วิธีปฏิบัติเพื่อดับทุกข์)

ที่นักบวชเหล่านั้นได้ปฏิบัติอยู่เสมอ เพื่อให้ได้เห็นธรรม ขอลูกจงหมั่นเพิ่มพูนมรรคนั้นเถิด เพื่อจะได้ทำทุกข์ให้หมดสิ้นไป

พระวิฑฒะ เมื่อได้ฟังมารดา กล่าวเตือน จึงกล่าวตอบว่า
ท่านแม่ ท่านพูดกับลูกอย่างคนไม่มีเยื่อใย

ลูกเข้าใจว่า ท่านคงจะไม่มิกิเลสเป็นแน่แล้วใช่ไหม

พระวิฑฒมาตา ได้กล่าวเตือนพระลูกชายต่อไปอีกว่า

ลูกวิฑฒะ ขอลูกอย่าได้มิกิเลสแม้่น้อยนิด

ในสังขารทั้งหลายทั้งที่เป็นของต่ำ ของสูง และปาน
กลาง

ปรมัตถ์ปนีอธิบายว่า คำกล่าวเตือนของพระวิฑฒมาตามีผล
อย่างมากต่อพระวิฑฒะ เพราะทำให้ท่านได้สติ มุ่งมั่นปฏิบัติตาม
และไม่นานนักก็ได้บรรลุอรหัตผล

ท่านอาจารย์กุหลาบ สายประดิษฐ์ ฐปนูปาจารย์ด้านวรรณกรรม
ซึ่งเป็นที่เคารพและฟังระลึกถึง ได้เขียนบทความ ‘แม่ทำอะไรไว้บ้าง
หนอ?’ ดังจะกราบขออนุญาตตัดตอนมาบางส่วนดังนี้

“...จริงซิ ในชีวิตของแม่ไม่เห็นมีอะไร นอกจากเมื่อลูกร้องก็
อุ้มขึ้นมากอดไว้กับอก ปลอดภัยให้กินนม ไม่หลับจนกว่าลูกจะหลับ
นอกจากเอาใจพ่อ รับใช้พ่อให้เป็นสุข นอกจากอบรมสั่งสอนลูกให้
เป็นคนดี นอกจากทำบ้านให้เป็นสิ่งที่น่าอยู่ที่สุดสำหรับพ่อและลูก
ทุกคน

“จริงซิ ในชีวิตของแม่ไม่เห็นมีอะไร

“และในชีวิตของโคลัมบัสก็ไม่เห็นมีอะไร นอกจากไปพบทวีป
อเมริกา ในชีวิตของปาสเตอร์ก็ไม่เห็นมีอะไร นอกจากช่วยให้คนไม่
เป็นบ้าเมื่อถูกหมาบ้ากัด ในชีวิตของเจมส์ วัตต์ก็ไม่เห็นมีอะไร นอก
จากค้นพบกำลังไอน้ำได้ ในชีวิตของบิสมาร์คก็ไม่เห็นมีอะไร นอก
จากจะรวบรวมอาณาจักรของเยอรมนีให้เป็นอาณาจักรอันหนึ่งอัน

เดียวกัน ในชีวิตของเจ้าคุณพหลฯ และคณะของท่านก็ไม่เห็นมีอะไร นอกจากจะทำให้ประเทศสยามได้มีรัฐธรรมนูญขึ้น

“จริงซี ความรักของแม่ก็ไม่เห็นมีอะไร นอกจากท่านจะรักเรา ไปจนกว่าท่านจะตาย และพ่อจะรักเราไปจนกว่าท่านจะมีเมียใหม่ ดังที่ท่านคอลเลอริดจ์ได้กล่าวไว้

“แม่ทำอะไรบ้างหนอ? งานของแม่ราวกับสิ่งที่สถิตอยู่บนยอด เขาเอเวอเรสต์ ซึ่งยากที่ใครจะเห็นงานนั้นได้ตามสภาพที่เป็นจริง”

คำตอบว่า ‘แม่ทำอะไรบ้างหนอ?’ ของทุกคนคงจะแตกต่างกัน แต่คำตอบนั้นจะไม่มีวันเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มีใครย้อนกลับไปมองแม่ ฝ้าดูอย่างพินิจพิจารณา ย้อนคิดถึงทุกสิ่งที่ท่านทำให้ตลอดมาด้วยใจที่ปราศจากอคติ และรู้เท่าทันตามความเป็นจริง...

บรรณานุกรม

ดุษฎี เมธงกูโร. แม่, กรุงเทพฯ, : หจก. ภาพพิมพ์.

บรรจบ บรรณรุจี. ภิกษุณี : พุทธสาวิกาครั้งพุทธกาล, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

หน้าที่และสิทธิของสตรีที่แท้จริงและควรจะมี
เพื่อความรอดของมนุษยโลกนั้น
มิใช่ความมีสิทธิเสมอภาค และอย่างเดียวกันกับบุรุษ,
หากแต่ยอมรับหน้าที่ในการอบรมลูกที่เกิดมา
ให้มีความเป็นมนุษย์ ที่ถูกต้องและสมบูรณ์
โดยไม่ต้องแย่งหน้าที่ของพ่อบ้านมาทำ อย่างที่ทำกันอยู่
ซึ่งจะทำให้โลกนี้ ปราศจากมารดา

พุทธทาสภิกขุ

สองมือแม่

เจ้าคือเลือดเนื้อของแม่
แม่เฝ้าถนอมรักษา
นอนอยู่ในท้องแม่มา
ดั่งแก้วตาดวงใจ
จะเลี้ยงเจ้าให้เข้มแข็ง
ด้วยแรงสองมือให้ได้
อ่อนโยนด้วยกายวาจาใจ
เติบโตให้เป็นคนดี
นอน...นอน...นอน...นอน...
แม่ไม่ห่างไปไหน
นอนหลับสบายใจ
ตื่นมาให้เป็นคนดี

แม่อุ้ยอ้าย

सानสายใย

ด้วยดวงใจ...และสองมือแม่

เมื่อวันเดือนเคลื่อนผ่านไป มนุษย์ได้บันทึกประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ไว้มากบ้างน้อยบ้างในรูปแบบต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการขีดเขียนหรือเพียงเล่าขาน แต่ด้วยความที่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต อยู่ใกล้ชิดติดกันเพียงลมหายใจผ่าน บ่อยครั้งที่หลายเหตุการณ์ได้ถูกผ่านเลย ทั้งที่เกิดขึ้นช้าแล้วช้าเล่า จึงมีเพียงธรรมชาติเท่านั้นที่เป็นผู้เก็บงำเรื่องราวเหล่านี้ไว้ และถ่ายทอดให้ผู้พร้อมจะฟังเสมอมา

ธรรมชาติมอบหมายความไว้วางใจสูงสุดให้มนุษย์เพศแม่เป็นผู้ได้โอกาสอุ้มชูเลี้ยงดูตัวอ่อนเพศหญิงและเพศชายไว้ในครรภ์อย่างระแวดระวังภัยเป็นเวลาถึง ๙ เดือน ถ้า ณ จุดนี้คือการตัดสินใจการอยู่รอดและการสืบต่อมนุษยชาติ ณ จุดเดียวกันนี้คือการสร้างโลก อ้อมกอดที่แม่มีให้ลูก คืออ้อมกอดที่แม่มีให้โลก การต่อสู้ของมนุษย์เพศมารดาจึงยิ่งใหญ่ ความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติเริ่มต้นที่นี่ ดำเนินต่อไป และไม่มีวันสิ้นสุด ไม่ว่ามนุษย์จะรับรู้ จดจำ บันทึก และยกย่องชื่นชม หรือปฏิเสธ ในความยิ่งใหญ่หรือไม่ก็ตาม

มณีวรรณ ตีวงศ์

“...ตัวเองเกิดในกรุงเทพฯ อายุ ๖ ขวบก็ไปอยู่ที่ต่างจังหวัด

แต่ว่าพ่อจะอยู่ในกรุงเทพฯ เพราะว่าต้องทำงาน ส่วนแม่ต้องเลี้ยงลูกอีก ๔ คน หมูเป็นคนี่ ๒ ของครอบครัวค่ะ ช่วงนั้นครอบครัวหมอบอูนมาก พ่อทำงานรับจ้างบริษัทสารส้ม แม่แต่ก่อนค้าขายพวกกับข้าว อาหารแห้ง อาหารสด แม่พูดกับพวกลูก ๆ เสมอว่าเงินเดือนพ่อไม่พอหรอกที่จะเลี้ยงครอบครัว ฉะนั้นเราทุกคนต้องช่วยกันในครอบครัว ส่งสารพ่อกับส่งสารแม่ หมูก็เลยคิดค้าขายตั้งแต่อายุ ๘ ขวบ โดยที่หมูก็ขายพวกหวานเย็น พวกผัดหมี่ หมูทำเอง หมูจะกะเวลาเลยว่า ๖ โมงเนี่ยหมูต้องตื่น...ตั้งเวลาให้กับตัวเอง ๗ โมงต้องเสร็จทุกอย่าง ต้องมีจักรยาน ๑ คัน แล้วก็กระดิกหวานเย็นจะต้องเอาไปขายที่โรงเรียน ขายได้นิดหน่อย แต่ก็ดีใจที่ตัวเองไม่ต้องขอเงินแม่ ประมาณ ๘ โมงของทุกวันหมูจะต้องรีบถีบจักรยานเพื่อที่จะเอาหวานเย็นมาขายในตู้เย็น หมูทำอย่างนี้มาตั้งแต่ตอนอยู่ ป.๒ ถึง ป.๖ เลย หมูมีเงินเก็บเป็นส่วนตัว หมูสามารถให้แม่ได้ตอนที่แม่หมูดูกเงินถ้าเงินไม่พอ พอมาถึงช่วงมัธยมปีที่ ๑ หมูก็ขายของโดยขายลูกอม ทำจนตัวเองจบมัธยมปีที่ ๓ คราวนี้ตัวเองเริ่มเข้ามาสู่ระดับปวช. ชีวิตครอบครัวหมูเปลี่ยนไป...

“...มันมีความห่างเหินระหว่างพ่อกับแม่...ห่างเหิน แล้วหมูก็โตขึ้นหมูก็ห่างเหิน ความรักที่พ่อกับแม่ให้มันก็ห่างเหินไปด้วย มันไม่บอูนเหมือนแต่ก่อน พ่อก็มีภรรยาใหม่ ส่วนแม่ก็มีสามีใหม่ ในช่วงที่พ่อกลับมาหาแม่ก็ทะเลาะกันทุกครั้ง ทะเลาะกันทุกวัน แล้วพ่อแม่หย่ากันโดยที่ไม่บอกลูก ๆ ไม่บอกเลย เราจะมารู้ก็ตอนที่หย่ากันได้ ๑ ปีแล้ว เพิ่งมารู้...รู้จากการเห็นใบหย่าในตู้โดยบังเอิญ...

“...ก่อนที่พ่อจะแยกทางกับแม่ พ่อเคยเล่าให้ฟังว่าพ่อถามแม่ว่า แม่เนี่ยมันใจม้ายี่ที่จะเลือกเขาคนนั้นเป็นสามี แม่ก็ตอบอย่างมั่นใจ

มณีวรรณ ดิวงษ์ (หมู)

ว่าแม่เลือกเส้นทางนั้น คืออยู่กับสามีใหม่...พ่อเองก็มีคนใหม่ แต่ว่า พ่อก็ไม่ยอมบอกเหมือนกัน หมุกก็เพิ่งมารู้ พอหมารู้ หมุกคิดว่าทำไมผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบนี้ ชีวิตตัวเองไม่มีค่าเลย ช่วงนี้หมุกไม่พูดกับแม่ เพราะแม่ไม่ยอมบอกหมุกเรื่องหย่า ลูกไม่มีความหมาย ลูกไม่มีความสำคัญ แล้วพี่น้องหมุกทุกคนเราก็พูดคุยกัน จับกลุ่มประชุมกัน ถามกันว่าจะทำยังไงกันดี เราก็บอกว่าไม่ต้องทำอะไร เพราะผู้ใหญ่เขาทำอะไรเขาต้องมีความคิดดีกว่าเรา ก็ปล่อยให้เขาทำไปเพราะยังไง เขาก็เป็นแม่ ถึงเขาจะอยู่ในสภาพไหนเขาก็เป็นแม่

“...หมุกมีเพื่อนชายคนหนึ่ง...ซึ่งเรารักกันตั้งแต่อยู่ชั้นประถม ๖ แต่ว่าเราไม่มีอะไรกันในช่วงนั้น เรามามีความสัมพันธ์กันตอนช่วงที่ พ่อแม่หมุกมีปัญหากัน หมุกก็เลยตัดสินใจที่จะอยู่กับเขา คิดว่าเราไม่มีค่า เราไม่มีใคร...

“...เรามีความสัมพันธ์กันประมาณแค่ ๒ เดือน ประจำเดือนของตัวเองไม่มา หมุกรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับหมุก ประมาณสัก ๓ เดือนหมุกถามเขาว่าเม็นส์หมุกไม่มานะ จะให้หมุกทำยังไง เขาไม่ตกใจ เขาเฉย เขาบอกเขาจะบวช หมุกก็เลยบอกเขาว่าหมูกอนูโมทนาในสิ่งที่เขาเลือก ทางนี้ แล้วหมุกละ เขาก็ไม่พูด บอกเพียงแต่ว่ามันเป็นวิธีเดียวที่เขาต้องไป แต่หมุกไม่ได้เสียใจ ไม่ได้เสียใจเลย แล้วหมุกพยายามที่จะปกป้องเขาด้วยซ้ำว่า ถ้าเกิดหมุกมีท้องจริง ๆ นะ หมุกจะพยายามฆ่า ลูกหมุกในท้อง...

“...เขาเป็นคนที่ซึ่ซลาด เขาเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้ายอมรับความจริงในสิ่งที่เขาทำ เขาเรียนน้อย ไม่ได้เรียนต่อ เขาก็มากรุงเทพฯ เทียวไปเทียวมาอย่างนี้นะคะ ทำงานรับจ้างในกรุงเทพฯ แต่ว่าทางบ้านเขาเป็นคนมีฐานะ พ่อแม่ของเขาก็ไม่รู้ แต่ทุกคนรู้ว่า

เขารักหนู แต่ว่าพ่อแม่หนูไม่รักเขา เพราะเขาเป็นเด็กเกเร เป็นเด็ก
ร่อนไปร่อนมา ไม่มีหลักแหล่ง แล้วก่อนที่เขาจะตัดสินใจบวช หนูก็
ไปปรึกษากับแม่เขาว่าเขาจะบวชนะ จะมีพิธีอะไรมัย ทุกคนก็ตะลึง
เพราะจู้ ๆ ทำไมเขาต้องมาบวช ทุกคนตกใจ เพราะปกติเขาเป็นคนที่
เกเรในบ้าน ทุกคนก็เลยอนุโมทนากับเขา หลังจากที่เขาบวชไปแล้ว
หนูก็อุ้มท้อง ๔ เดือน ๕ เดือน ท้องหนูก็ไม่ใหญ่นะ ทางบ้านไม่รู้เลย
ไม่มีใครรู้เลย ทุกคนเขาจะมารู้ตอนที่ ๘ เดือน แม่หนูมารู้ตอนที่หนู
ท้องได้ ๘ เดือน เพราะท้องหนูเล็กมาก แล้วหนูพยายามที่จะใส่เสื้อ
อะไรที่มันคลุม ๆ ตัวใหญ่ ๆ แล้วมีอยู่วันหนึ่ง หนูนอนนะ...นอนแล้ว
ท้องมันเห็นชัด แล้วแม่เริ่มผิดสังเกต แม่ก็เลยถามหนูว่าทำไมท้องหนู
ใหญ่ผิดปกติ หนูไม่กล้าพูด หนูบอกไม่รู้ แม่ก็เลยพาไปตรวจ หลัง
จากที่พาหนูไปตรวจหมอบอกเขาก็บอกที่หนูท้อง แม่ถามหมอบอกว่าจะเอา
ออกได้มัย หมอบอกว่าออกไม่ได้เพราะเป็นคนแล้ว แม่พยายามที่จะ
ขายทุกอย่างที่อยู่ในบ้านเพื่อที่จะเอาเงินพาหนูเข้ามากรุงเทพฯ
เดินทางโดยรถประจำทาง ที่นี้ระหว่างการเดินทางมาหนูรู้สึกเจ็บท้อง
ตอนนั้นท้องเก้าเดือนแล้ว ก็เจ็บท้องตั้งแต่ตีสอง จนกระทั่งถึง ๘ โมง
เช้า แต่รถมันติดมาก หนูทนไม่ไหว แม่เลยพาหนูนั่งแท็กซี่แล้วก็มุ่ง
ไปที่โรงพยาบาลราชวิถี เขาก็รีบเอาเข้าห้องคลอดเลย พอหลังจากที่
คลอดออกมา หมอบอกว่าลูกหนูเป็นผู้ชาย หนูดีใจมากเพราะหนู
อยากได้ลูกผู้ชายอยู่แล้ว ไม่คิดจะทิ้งเขา...คือพอเห็นหน้าเขาแล้วไม่
คิดเลย พอคลอดได้ประมาณสัก ๒ วันแม่ก็มาเยี่ยม...

“...แม่บอกให้เอาน้องบอสไปทิ้งที่สวนจตุจักร แล้วก็ซื้อมุ้ง
มาครอบเขา ตอนที่คุยกันนั้นน้องบอสเขาคงได้ยินและเข้าใจ วันนั้น
ตั้งแต่ ๔ โมงเย็นจนกระทั่งตี ๔-๕ เขาไม่นอนเลย เขาร้องตลอดเลย

หมูคิดว่าเขาคงรู้ เขาหิวนม แต่หมูก็พยายามให้ลูกกิน เขาไม่ดูเลยนะ หมอบอกให้หมูกุ้มเดินหมูก็กุ้ม บอสร้องตลอดเลยไม่ยอมหยุด มาหยุดช่วงตี ๕ นี้...หมูเหนื่อย หมูก็เลยบอกเหนื่อยแล้วนะ...เหนื่อยแล้วนะ หมูเหนื่อย แต่หมูรู้ว่าหมูเสียงดัง เขาก็คงเหนื่อยเหมือนกันนะ เขาก็เลยหลับ หมูก็กหลับ หมูว่าสิ่งที่แม่พูดนี้ก็คงสื่อถึงบอสได้เหมือนกัน ในใจหมูไม่ทิ้งลูกอยู่แล้ว หมูจะพูดกับเขาเสมอตั้งแต่เกิดอะไรขึ้นกับหมู ตั้งแต่หมูมีบอส คุยกับเขาเสมอ แม้กระทั่งตอนโตหมูก็กยังคุยกับลูก...

“...ตอนที่แม่บอกให้เอาลูกไปทิ้งนั้น หมูร้องไห้เลย น้ำตาไหล หมูบอกหมูไม่ทิ้ง พอหมูเห็นเขาดังแต่ตอนที่คลอดนะหมอบอกว่าเป็นผู้ชาย...หมูรักเขาทันที...หมูไม่ทิ้งลูก หมูบอกแม่ว่าหมูไม่ทิ้ง หมูไม่ยอมทำเดี๋ยว แม็กก็กลับไป แม็กก็ไปคิดหาทางว่าจะเอาหมูไปอยู่ที่ไหน ก็เลยไปเจอพี่คนหนึ่งเป็นคนบ้านเดียวกับหมู เขาทำงานที่เดียวกันอยู่ฝั่งพญาไท เขาก็พาไปหาคุณแม่นิยม คุณแม่นิยมก็เลยพาหมูมาอยู่ที่บ้านสายสัมพันธ์ คุณแม่นิยมที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่โรงพยาบาลเด็ก ก็เลยเอาหมูมาอยู่ที่บ้านสายสัมพันธ์...

“...วันแรกที่บ้านสายสัมพันธ์รู้สึกอบอุ่นมาก คือเดินเข้ามา...เพื่อน ๆ ทุกคนมีปัญหาเหมือนกัน แต่ว่าทุกคนก็ต้อนรับเราดี เข้าใจเรา แล้วทุกคนเป็นเพื่อนเป็นพี่น้องเหมือนเป็นบ้านเดียวกันเลย อบอุ่น แม็กก็มาเยี่ยมทุกเดือนตอนแรก ๆ...

“...แต่ก่อนนี้หมูไม่พูดกับแม่เพราะโกรธแม่เรื่องหย่า เรื่องแต่งงานใหม่ซะมัย แต่พอตัวเองมีปัญหา แม็กก็ไม่ได้ดูตาอะไร แล้วก็หาทางช่วยเหลือ แต่ว่าพอหมูคลอดลูกออกมา แม็กก็อยากให้หมูทิ้งลูกเพื่อที่จะเห็นแก่นาคของตัวเอง ความรู้สึกที่เกลียดแม่มันเปลี่ยนไป

เพราะว่าแม่ให้โอกาสเรา แต่ว่าตอนนั้นเราไม่ให้โอกาสแม่เลย รู้สึกว่าตัวเองผิด เพราะถึงเราทำผิดแค่ไหนแม่ยังให้อภัยเราเลย แล้วแม่เราเป็นผู้ใหญ่ เขามีทางที่เขาเลือกก็ทำให้เขาได้เลือกเอง เราก็ได้รู้จักคำว่าแม่มากขึ้น...

“...ส่วนพ่อ พ่อโกรธมาก พ่อไม่รู้ว่ามีหนูมาอยู่กรุงเทพฯแล้ว มารู้ตอนที่แม่โทร.ไปหาพ่อว่าตอนนี้หนูอยู่บ้านสายสัมพันธ์นะ แต่พ่อก็มาเยี่ยม ดีใจที่พ่อมาเยี่ยม หนูก็ขอโทษว่าหนูทำผิด พ่อก็ให้อภัย พ่อก็ยิ้ม พ่อก็กอดหนู แต่พ่อร้องไห้ หนูสำนึกที่ว่าหนูเป็นลูกแล้ว ทำให้พ่อแม่ต้องร้องไห้...หนูสำนึก แล้วมันเป็นบาป ทุกวันนี้หนูก็ไปหาพ่อเหมือนกันนะช่วงว่าง ๆ ไปช่วยพ่อขายของ เพราะพ่อบ้านใหม่...

“...ช่วงประมาณ ๖ เดือน บอสเขาเป็นปอดบวม หนูพาเขาไปที่โรงพยาบาล หนูโทร.ไปหาแฟน หนูบอกเขาว่าบอสปอดบวมนะ ให้มาดูแลลูกด้วย เขาก็ตกใจเมื่อลูกไม่สบาย ช่วงนั้นเขาเลิกแล้ว เขามาอยู่กรุงเทพฯกับพี่น้องเขา พอเขาได้ยินเสียงหนูเขาก็ตกใจเหมือนกัน เพราะไม่คิดว่าจะเป็นหนูโทร.ไป แต่เขามาค่ะ เขาทถามว่าหนูเป็นยังไงบ้าง หนูก็ไม่พูด หนูบอกว่าหนูไม่พูด เพราะมันไม่มีประโยชน์ที่หนูจะพูดตั้งแต่เริ่มต้น เขาให้เงินหนูมาหนึ่งพัน หนูบอกหนูไม่เอา เพราะหนูจะเลี้ยงลูกตัวเอง หนูไม่ขอเงินจากใครทั้งนั้นหรือเอาไปคืนเขา เขาทถามว่าทำไม เขาไม่มีสิทธิ์ของความเป็นพ่อของลูกเลยหรือ หนูบอกว่ามีสิทธิ์ แต่หนูไม่ต้องการเงิน เพราะหนูจะเลี้ยงลูกของหนูเอง ทุกวันนี้หนูก็ไม่หวังกับเขาเหมือนกัน ทุกวันนี้เราก็ติดต่อกัน...เขาจะคืนดีกับหนู แต่หนูไม่ต้องการ พ่อแม่พี่น้องเขาจะให้หนูคืนดี แต่หนูไม่ต้องการ เพราะหนูรู้นิสัยเขา เพราะหนูรู้ว่าถ้าไปอยู่กับ

แม่หมูกับลูกบอส

เขาแล้วจะเกิดอะไรขึ้นกับหมู...

“...เขาเคยมาขอยืมเงินค่ะ หมูก็เลยบอกว่าหมูให้ได้ แต่เธอ ฟังฉันนะ ฉันเลี้ยงลูก แล้วเงินเดือนของฉันเท่านี้ เธอคิดดูเอาเองก็ แล้วกันว่ามันสมควรมั๊ย เธออายุมั๊ยที่จะต้องมาเยี่ยมฉัน แถมเธอไม่มี ลูกที่จะต้องเลี้ยงด้วย อยู่คนเดียว ไม่มีเงิน ต้องมาขอกับฉันกับขอลูก อีก เธอไม่ละอายหรือไง เขาบอกว่าเขาจะอาย สำนึก แต่ว่าเขาไม่มี เงิน แล้วเขาไม่รู้จะไปไหน ซึ่งหมูก็ให้เขาไป ให้เขาไปแล้วเขาก็เอา มาคืน ช่วงนั้นแม่เขาก็กลับบ้านนอกมา มาเยี่ยมบอส เขาก็เอา หลานกลับไปที่ยโสธร เขาก็ได้เจอลูกเขา แต่ความรักนะ หมูงมงมาก เลย พอบอสเจอพ่อ ไม่ได้บอกเลยนะว่าเป็นพ่อ บอสวิ่งไปกอดเอง เขาก็กอดลูก เขาก็รักนะ เขาก็พาลูกไปโน่นไปนี่ แต่ว่าพฤติกรรมเขา

ก็ไม่เปลี่ยนแปลง เขาก็เหมือนเดิม ลูกเป็นสิ่งที่ทำให้หนูไม่อยากคืนดีกับเขา เพราะหนูคิดว่าหนูอยู่คนเดียวได้ เขาก็พูดถึงเรื่องให้พาลูกกลับไปบ้าน เขาอยากให้ลูกไปเรียนที่โน่น แต่ว่าหนูไม่ต้องการ หนูจะเลี้ยงลูกของหนูเอง หนูปฏิเสธ เพราะแม่ก็รู้นิสัยหนู แล้วเขาก็รู้นิสัยลูกชายเขาด้วยว่าเขาเป็นเด็กเกเร แม่บอกว่าถ้าหนูตัดสินใจได้แม่ก็จะจัดงานแต่งงานให้ แต่หนูบอกหนูไม่ต้องการ หนูไม่ต้องการอย่างเดียว...

“...ตอนนั้นรัก แต่มารู้จักคำว่ารักก็ตอนที่ตัวเองมีปัญหาแล้ว ไม่มีใครเลย เรามีปัญหาเขายังเฉยเมย เขายังไม่มีความรับผิดชอบตรงนั้น หนูว่าความรักมันไม่ใช่อย่างนี้ มันคนละอย่างเลย ตั้งแต่บอสมาอยู่ที่เสถียรธรรมฯ มาอยู่ที่โรงเรียน บอสถามหนูว่าพ่อบอสละเพราะเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนเขาจะมีพ่อแม่ไปทำกิจกรรม บอสก็ถามแม่...พ่อบอสละ หนูก็เลยยิ้มแล้วก็ลูบหลังลูก ก็บอกลูก...บอส นี่แหละ แม่หนูนี่แหละเป็นทั้งพ่อทั้งแม่ให้หนูได้ พ่อหนูนะเขาอยู่บ้านนอก แล้วเขาทำงานของเขา พ่อหนูเป็นคนดี หนูจะสอนลูกว่าพ่อเป็นคนดี แต่ว่าพ่อกับแม่เราไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้ว แต่ตอนนี้แม่หนูเป็นทั้งพ่อทั้งแม่ของบอส บอสเข้าใจมั๊ย บอสบอกเข้าใจ...

“...ถ้าพูดถึงข้างนอกก็จะไม่สมบุญนรอก แต่หนูคิดว่าหนูเลี้ยงลูกได้สมบุญนร เพราะว่ามันดีทุกอย่าง มันแตกต่างจากข้างนอก คือสมบุญนร ถึงข้างนอกเขาจะมีพ่อแม่ลูก แต่เขาอาจจะไม่อบอุ่น ซึ่งหนูคิดว่าบอสเขาไม่ได้ขาดโอกาสตรงนี้ เขาดีกว่าคนอื่นที่เขามีพ่อแม่ลูก มีฐานะร่ำรวยด้วยซ้ำไป หนูคิดว่าลูกหนูมีโอกาสที่สุด แล้วก็หนูเลี้ยงเขาสมบุญนรที่สุด ทุกคืนนี้หนูจะใช้เวลานานที่คุยกับเขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่โรงเรียน ว่าบอส

ทะเลาะกับเพื่อนมัย ว่าทานข้าวกับอะไร หมูจะคุยเกือบทุกวัน ไม่ว่าจะทำงานหนักแค่ไหน หมูจะคุยกับเขา หมูจะลูบหัวเขาก่อนนอนด้วย จะคุยกับเขาตลอด...

“...เรื่องการเรียน...เสียชีวิต...หมูเสียชีวิต แต่ว่ายังไงหมูก็ไม่ทิ้งลูก ถ้าเกิดว่าลูกหมูโตหมูก็ยังมีโอกาสที่จะได้เรียนได้ด้วย...ถูกมัยคะ มีโอกาสที่เรียนได้ บอสเขาเกิดมาที่เขาไม่รู้หรือว่าคนทำอะไรกับเขานะ เขาเกิดมาเขาไม่มีความผิดเลย...

“...เรื่องแฟนใหม่ก็คิดเหมือนกัน แต่ใครเขาจะมารัก คือเราเองพอช่วยตัวเองได้นะ อันดับแรกนั่นคือคิด แต่ว่าไม่คิดที่จะฟังเขาตลอดชีวิต เคยคิดที่จะมีครอบครัวเป็นเหมือนคนอื่นเขา เคยอิจฉาครอบครัวอื่นเหมือนกันนะ แต่พอมาคิดถึงตัวเอง... มันก็แค่นี้... แผนการชีวิตของหมูคือเลี้ยงบอสให้เขาเป็นเด็กดี เข้มแข็ง อดทน เหมือนที่หมูเคยสอนลูกตั้งแต่เขาอยู่ในท้อง ให้เขาเติบโตด้วยความมั่นใจในตัวของเขา ไม่ก้าวร้าว เป็นเด็กที่ทำอะไรให้คนอื่นได้ ใจกว้าง แล้วคิดถึงคนอื่นมาก ๆ อย่างวันนี้บอสเขาก็ถามว่า ทำไมวันนี้แม่พูดมากจัง ทำไมแม่ทำงานมากจัง ก็ตอบลูกไปว่า บอส...ทำไมหนูต้องตั้งคำถามกับแม่อย่างนี้ เขาบอกว่าเขาเห็นแม่ทำงานมาก หมูบอกว่า หนูรู้มัย ถ้าหนูโตขึ้น หนูต้องใช้ตัวของหนูนี้แหละทำงานให้คนอื่นเขา หนูจะได้มีคุณค่ามากขึ้น บอสต้องขยัน อดทน มัธยัสถ์ ตอนที่หมูทำงานตรงนี้หมูถึงได้มีความอดทน ขยัน มัธยัสถ์นี่เป็นสิ่งที่หมูมีอยู่ในตัวอยู่แล้ว ...แล้วถ้าลูกหมูไปรอด หมูก็จะบวช นั่นคือทางชีวิตหนึ่งที่คิด หมูอยากบวช เพราะว่าหมูกคิดว่าหมูทำงานตรงนี้แล้วหมูได้เห็นวิถีชีวิตของนักบวช หมูก็ศรัทธา และเห็นบางคนเข้ามาที่นี่มีความทุกข์เหมือนกัน หมูก็ไม่ได้มีความทุกข์อะไรมากมายที่อยู่ตรงนี้ หมูรู้

ลึกว่าวิถีชีวิตนักบวชกับที่ตัวเองเป็นฆราวาสนี่มันต่างกัน ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องพฤติกรรมอะไร มันจะต่างกัน...

“...บอสน่ารัก...ในโอกาสสำคัญ ๆ เช่นในวันแม่ เขาจะมี การ์ดมาให้แม่ เขาจะทำเอง ก็จะเป็นการ์ดแล้วเขียนคำว่าแม่ แม่ครู เขาจะเขียนคำว่าแม่ให้เขา เขาจะจับมีอน้องบอสเขียน แล้วน้องบอส ก็เอามาให้หมู อย่างกลับจากโรงเรียนนี่มีจดหมายอยู่ในซองนี่เขาจะ วิ่งเอามาให้หมูก่อน เขาก็จะควักออกมาให้แล้วก็บอกว่านี้จดหมาย จากแม่ครูนะ หมูก็จะอ่าน ทุกอย่าง...งานทุกอย่างของเขาจะหมูจะ เก็บใส่แฟ้มให้ลูกว่าจะให้เขาดูตอนโต หมูจะไม่ทิ้งเลย...

“...จะกอดเอาจ แล้วจะบอกว่าบอสรักแม่ เขาพูดบ่อยค่ะ วันนี้ เหมือนกัน หมูกลับจากธรรมศาลา เขาจะวิ่งมากอดแม่ แล้วเขาจะชบ แล้วบอกว่าบอสรักแม่ หมูก็บอกว่าแม่อีกับบอส...

“...หมูไม่เสียใจ เพราะหมูรู้ว่าหมูทำอะไร ทุกวันนี้ยังดีใจที่มีลูก มีบอส ดีใจค่ะ มีความสุขด้วย เหนื่อยนะ ทำงานด้วยเลี้ยงด้วย เหนื่อย...เหนื่อย แต่ก็มีความสุข...

“...คนเราทุกคนนะเลือกเกิดไม่ได้ แต่เราเลือกทางเดิน ของเราได้ ถ้าเรามีความเข้มแข็งกับขณะนี้...ขณะนี้ปัจจุบันนี้ ใน ภายภาคหน้าก็จะติดตามมา เด็กที่เขาเกิดมานะเขาไม่ได้มีความผิด เราต้องเป็นผู้ที่คอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้เขา ดูแลเขาให้เต็ม ให้ เติบโตอย่างผู้กล้าหาญ กล้าหาญในที่นี้ก็คือทำสิ่งที่เหมาะที่ควร เรา ต้องนึกถึงตัวเอง ย้อนไปนึกถึงตัวเองเหมือนกันว่า ถ้าเกิดว่าแม่ของเรา ทิ้งเราละ เราจะมีความรู้สึกอย่างไร ถ้าเกิดเรานึกได้ถึงตอนนั้นนะ ค่ะ เราจะมีความรู้สึกอย่างไร? คือเราต้องนึกถึงตัวเองก่อนก่อนที่จะ นึกถึงคนอื่นเขา แล้วก็อยากจะให้แม่ทุกคนเนี่ยมีสติแล้วก็มีความ

มากกว่านี้ คือจะทำอะไรให้คิดก่อนที่จะทำ อย่าทำอะไรที่ประชด
ตัวเองหรือว่าคนอื่นเลย เพราะว่าสิ่งที่ตัวเองทำขึ้นมาประชด
คนอื่น สิ่งนั้นมันจะตกอยู่ที่ตัวเอง แล้วก็สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้
ตัวเราด้วย อันดับแรกคือตัวเราแหละที่เราจะได้ผลจากสิ่งที่เราทำ
ตรงนั้น คือการประชดคนอื่นมันไม่มีผลดีสำหรับแม่คนนั้นเลย”

ชนิดา อินทริสูตร

“...ตอนนั้นอายุ ๑๘ ปี ตอนมีครอบครัวครั้งแรกนั้นจะเด็กมาก
ตอนที่มิแพนคนแรกก่อนข้างจะไปได้ด้วยดี มีกิจการเป็นของตัวเอง
เป็นกิจการก่อสร้างที่พี่ชายเขาเอาไว้ให้ แต่ปรากฏว่าตอนท้องได้ ๖
เดือนเขาประสบอุบัติเหตุรถคว่ำที่บ้านแม่เกาะ เลยพิการ คือเขาเป็น
อัมพาตตั้งแต่ต้นกระดูกต้นคอตอนที่ ๒ และมาทำลายเส้นประสาท
หมด กระดูกกระดูกไม่ได้เลย เป็นอัมพาตทั้งตัว ประมาณ ๙ เดือน
๘ วัน...

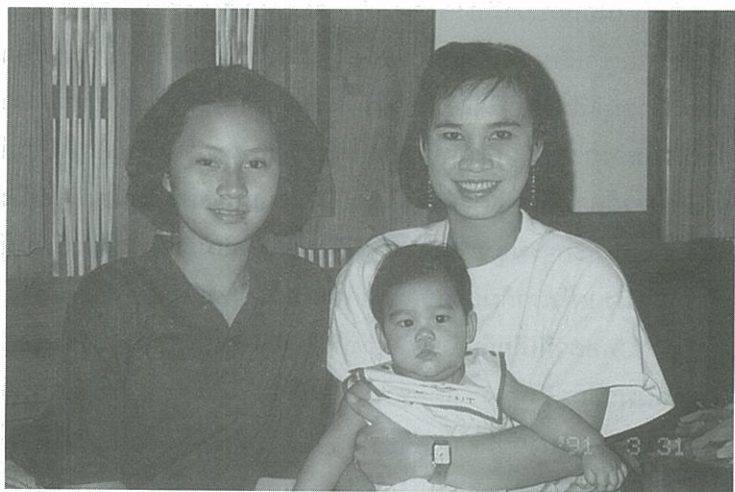
“...มันเกิดมีความรู้สึกจะทำไม่มันเกิดเรื่องอย่างนี้ แต่เราก็มี
ความรู้สึกว่ามันต้องแข็งแกร่งแล้ว เพราะว่าสามีเราอยู่ในสภาพ
ที่...ช่วยเราไม่ต้องห่วง ช่วยตัวเองยังช่วยไม่ได้เลย พอดีตัวเองเป็น
คนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวที่ค่อนข้างดี เพราะฉะนั้นครอบครัวก็จะ
สนับสนุนตลอด และครอบครัวทางสามีค่อนข้างมีฐานะ เพราะ
ฉะนั้นท้องแรกเราก็จะมีความรู้สึกทางด้านจิตใจมากกว่าที่ว่า เอ๊ะ
ทำไมไม่เหมือนคนท้องอื่นนะที่มีสามีพาไปโรงพยาบาล ไปดูและอะไร
อย่างนี้ แต่ว่าเราต้องกลับเป็นฝ่ายดูแลเขา ในขณะที่เขาแก่ขึ้น ๆ ทุก

วัน มันก็เหมือนกับว่ามีทั้งความเศร้าและความสุขในขณะเดียวกัน...

“...เขาเสียตอนที่ลูกคนแรกอายุได้ ๖ เดือน เริ่มมีความรู้สึก
ว่าแม้เราสูญเสียเขาไป แต่ว่าส่วนหนึ่งของเขาก็อยู่ที่ตัวของลูก ถึงเรา
จะไม่สามารถจะสัมผัสเขาทางกายได้แล้ว เพราะว่ามันดับสูญไป แต่
ว่าเมื่อไหร่ก็ตามที่เราจะต้องตัวลูกก็เหมือนกับเราได้สัมผัสส่วนหนึ่ง
ของเขา และการมีลูกเหมือนกับมีตัวแทนความรักที่เราเคยมีกับผู้
ชายคนหนึ่ง แล้วเราก็มีความสุขในการพุ่มพักตรงนั้นออกมา...

“...พอสามีเสียก็กลับมาอยู่ที่บ้าน มีความรู้สึกเหมือนว่ามีชีวิต
โสดกลับมาอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้มีลูกด้วย เกิดความคิดอยากหา
ความรู้ให้ตัวเองมากขึ้น ยายของเด็กยินดีรับหน้าที่เลี้ยงหลานให้ ก็
เลยได้กลับไปเรียนต่อ กลับไปใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง มี
ความรู้สึกว่าลูกเป็นตุ๊กตาหรือเป็นอะไรที่โตได้ เพราะเรายังไม่ได้
เสนอความเป็นแม่มากนัก เนื่องจากว่าเราไม่ได้แสดงบทบาทนี้อย่าง
เต็มที่...

“...ถามว่าทำอะไร มันไม่ทำอะไร ไม่เรียกว่าความทำอะไรแต่ดีกว่าค่ะ
ตัวเราไม่ต้องไปเดือดร้อนเรื่องอื่น เพราะว่าทางครอบครัวสามีเขาก็
จะไม่ทิ้งนี่เอง คือพ่อแม่เขาที่มาจากเมืองจีนตายหมด เพราะฉะนั้น
เมื่อน้องเป็นอย่างนี้ที่น้องเขาก็จะสนับสนุนช่วยเหลือครอบครัวของ
น้องเต็มที่ เขาก็เลยไม่มีความเดือดร้อนตรงนี้ ความทำอะไรมันไม่มี
เพราะเราไม่เหนื่อยในการที่จะต้องไปหาเลี้ยงตัวเอง แต่มีความรู้สึก
ว่าเจ็บปวดมาก เวลาเห็นคนเขาเดินจงมือกัน เราไม่ต้องการอะไร
เราไม่ต้องการทรัพย์สินสมบัติ เราไม่ต้องการเงินทอง เพียงแต่เราขอให้
เขาลูกขึ้นมาได้ แล้วก็เดินจงมือกับเราได้ ทำไมเราไม่เหมือนคนอื่น
เลย...

๓ คนแม่ลูกเมื่อ ๘ ปีที่แล้ว

“...แต่ก็ไม่ได้ถึงกับเห็นว่าเป็นเรื่องโชคร้าย ตอนแรกมีความหวังว่าเขาจะหาย ตอนท้องนั้นก็ดีใจ มีความรู้สึกที่เราจะต้องเป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากว่าตอนนั้นเขาไปอยู่ที่แม่เกาะ เป็นการสร้างรถไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งการสื่อสารในสมัยนั้น ๒๐ กว่าปีที่แล้วมันไม่สะดวก จะต้องเขียนจดหมายถึงกัน ในข้อความจดหมายนั้นมันจะเป็นเรื่องของความสุข เตรียมตัวที่จะสร้างครอบครัวด้วยกัน ต่างฝ่ายต่างก็เหมือนกับว่าดูแลกันทางสื่อทางจดหมายประสาวิญรูน...”

“...ตอนท้องแรกโลกเป็นสีชมพู โลกเป็นสีชมพูเต็มไปหมดเลย ได้อยู่กับคนที่รักและที่กำลังจะมีลูกด้วยกัน เตรียมเสื้อผ้า นึ่งผักไหมพรม มีความสุขกับการตั้งท้อง พอมันมีเรื่องอุบัติเหตุเข้ามาบีบ เราเป็นห่วงในตัวของเขามากกว่า ความรู้สึกส่วนใหญ่มันอยู่ที่เขา เราไม่

ค่อยได้นึกถึงตัวเราและลูกในท้องเท่าไรวันก็ ต้องทำหน้าที่ของแม่ ในการอุ้มท้องลูกมาให้ดีที่สุดค่ะ ไม่พยายามเครียดกับสิ่งที่เกิดขึ้น...

“...ความสัมพันธ์ของเขาและเราแน่นแฟ้นมาก มันก็เลยมีความรู้สึกว่าย่างงี้ก็ต้องไปด้วยกัน ไม่ได้คิดว่าการที่เขาประสบอุบัติเหตุทำให้เราต้องทอดยหรือว่าต้องท้อแท้ แต่มีความรู้สึกว่าคุณสรรคมันมาถึงครอบครัวเราเร็วจังเลยนะ แต่เราต้องฝ่าฟันตรงนี้ไปให้ได้...”

“...ลูกเป็นตัวแทนเขา มาเป็นกำลังใจ แต่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นในช่วงที่เรียนหนังสือที่มีความรู้สึกว่ตอนนั้นเป็นโสด เพราะว่าในหมวดพิลึกมันจะโสดกันหมด เราก็เปิดเผยไม่ได้เพราะว่ามันเป็นระเบียบของมหาวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัยมันก็มีเพื่อนด้วย ตอนนั้นมาเปลี่ยนเป็นนางสาว แต่เพื่อนอีกกลุ่มจำได้ มีความรู้สึกว่เพื่อนจริงใจมาก เราก็มีความรู้สึกว่ เอ๊ะ เรื่องนี้มันไม่ใช่ มันใช่หรือเปล่าที่เป็นเรื่องที่ปกปิด ถ้าเป็นเรื่องที่ปกปิดแสดงว่มีความผิดเพราะถือว่ปกปิด และตัวเองมีความรู้สึกว่ต้องบอกเพื่อน จำได้ว่ตอนนั้นปี ๔ โกล้จะจบ ก็มีเรื่องอะไรจะบอก แล้วก็เล่าให้เขาฟังว่ เชื้อใหม่เรามีลูกแล้วนะ เพื่อนว่มีได้ว่อย่างไร เพราะว่า ๔ ปีที่อยู่กันมาเราเองไม่ค่อยสบายใจ เรามีความรู้สึกว่เราได้ปกปิดชีวิตส่วนหนึ่งของเรา ซึ่งจริง ๆ แล้วเราต้องการจะเปิดเผย เนื่องจากว่เป็นคนว่ค่อนข้างจะได้รับการศึกษามาค่อนข้างดีหน่อย เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องความผิดนะ มันเหมือนกับว่ในช่วงนั้นเธอเลือกเส้นทางชีวิตแบบหนึ่ง ถ้าสามีไม่ตายเธอก็คงเป็นแก้วแก๊นแล้วแต่พอตอนนี้ปรากฏว่ชีวิตนั้นมีอุปสรรคมา เราต้องเปลี่ยนเส้นทางเดิน เพื่อนบอกว่ไม่เห็นต้องเป็นเรื่องว่ปกปิดเลย ไม่มีการตอกย้ำในเรื่องสิ่งว่เราทำเลย มันเหมือนกับว่มันไม่ถูก

คารมของผู้อื่นเข้าครอบ แต่ว่ามันไม่เหมือนคนทั่วไป แต่ก็ไม่ได้เป็น ความผิดหรือความอายที่ควรจะปกปิด เรื่องก็เปิดเผย โดยเฉพาะ ตอนเรียนในมหาวิทยาลัย วันหนึ่งเพื่อนผู้ชายทำท่าว่าจะมาสนใจ ก็ถามไปว่าจะจีบหรือเปล่า ถ้ามาจีบจะพาไปบ้าน และก็บอกเขาเลย นี้อีกสาว ก็เลยเล่าให้เขาฟังทั้งหมด ถ้าคบได้ก็คือคบ ถ้าคบไม่ได้ก็อย่าคบ เพราะว่าเรามีความรู้สึกว่าตรงนี้ถ้าเป็นเพื่อนผู้ชายธรรมดา ไม่กีดกัน ไม่จำเป็นต้องมาเล่าเรื่องส่วนตัวของฉันให้คุณฟัง แต่เมื่อใดก็ตามที่คุณมาจีบ ก็มีความรู้สึกว่าเกินกว่าความเป็นเพื่อน คุณก็ต้องรับรู้ในส่วนนี้ ถ้าคุณรับไม่ได้ก็โอเค ก็หยุด ก็เป็นเพื่อนกันธรรมดา ถ้ารับได้ อยากสานความสัมพันธ์ต่อ ก็คบกันไป...

“...เพื่อนสำคัญมาก ท้องแรกยังมีความรู้สึกว่าจะไม่ค่อยสำคัญเท่าไร เหมือนกับว่ารับได้ก็รับ เพราะว่าตอนนั้นเราไม่มีความกดดันทางด้านจิตใจเหมือนกับครั้งแรก ชีวิตเราก็ดูท่าจะมีความสุข จะไปเรียนต่อ ได้เจอสามีคนที่สองที่เมืองนอก และก็แต่งงานกันที่นั่น ประมาณสักสิบกว่าปีแล้ว หลังเรียนจบแล้ว จบตรีแล้ว จบโทแล้ว ถึงได้แต่งงานครั้งที่สอง ก็หมายถึงว่าห่างกันสิบปี...

“...การตั้งท้องครั้งที่สองประสพภาวะรุนแรงมากกว่า เพราะ ว่าท้องที่หนึ่งมันมีความตาย มันเป็นเรื่องที่ห้ามกันไม่ได้ แต่ในการตั้งท้องครั้งที่สองมันเป็นช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองนอกแล้วอยากมีลูกมาก ก็มีความรู้สึกเหมือนผู้หญิงทั่ว ๆ ไป พอแต่งงานมีสามีก็อยากจะมีลูกเป็นโช่ของคลั่งใจ ก็ไม่มีสักทีหนึ่ง เดินทางกลับไปเมืองไทย เพื่อมาทำธุระบางอย่าง ก็พบว่าเขามีครอบครัวอยู่แล้ว...

“...ตอนนั้นตัวเองยังไม่รู้ว่าตัวว่าท้อง กลับมาถึงเมืองไทยในเดือนตุลาคมก็รู้สึกว่า เอ๊ะ ทำไมเขาผิดปกติ มัวแต่ไปต่างจังหวัดเร็ว

เหลือเกิน เราก็ไปตามที่บ้านต่างจังหวัดถึงได้รู้ความจริง ตอนนั้นเริ่มหงุดหงิดมาก แต่ก็ยังไม่รู้ตัวเองท้อง เนื่องจากว่าตัวเองเป็นคนทีประจำเดือนมาไม่ปกติ มาไม่ตรงเวลา ก็เลยมีบางช่วงที่ประจำเดือนขาดไปเดือนสองเดือน พอไปเช็ก หมอบอกว่าช่วงนี้เครียดนะ และก็เลยทำให้ประจำเดือนไม่มา เลยเครียด ครั้งแรกมันไม่ใช่แค่เรื่องท้อง เพราะว่าเรายูมาลีบกว่าปี เรามีความรู้สึกว่าคราวนี้เริ่มเลือก เลือคนมากขึ้น เพราะรู้สึกว่าไม่ใช่ตัวคนเดียว แต่ว่ามีลูก และลูกเป็นผู้หญิงด้วย เราก็ไม่แน่ใจด้วยว่าคนที่จะเข้ามาจะจริงจังแค่ไหน คือว่ามีความจริงใจแค่ไหนที่จะรักลูกเราเหมือนลูกตัวเองหรือเปล่า โดยเฉพาะที่เรากับลูกอายุห่างกันไม่มาก ผู้ชายที่เข้ามา ซึ่งตอนนั้นมีแฟนอายุก็รุ่นราวคราวเดียวกัน อายุก็ห่างกว่าลูกเราไม่มาก เขาจะคิดอะไรหรือเปล่า? ตัวเองก็จะเลือกตลอดมา ถ้าแต่งงานอีกครั้งแล้วชีวิตไม่ดีก็จะไม่แต่ง เลือกมาก จนกระทั่งตัวเองไปอยู่เมืองนอก อาจจะเป็นเพราะว่าความที่ไม่มีใครด้วย เพื่อนฝรั่งก็ไม่ได้ใกล้ชิดกัน จนกระทั่งไปเจอสามีที่ทำงานอยู่ที่นั่น ก็ช่วยเหลือเราทุกอย่าง ก็เป็นคนที่ดีมาก ในขณะนี้ก็ยังยืนยันนะคะว่าในส่วนหนึ่งเขาก็เป็นคนดี...

“...เมื่อมารู้ความจริง ตอนนั้นมันรับไม่ได้ มันมีความรู้สึกว่าจะเอ๊ะ เกิดอะไรขึ้น ไม่ใช่เราไม่เลือก เราก็เลือก เราก็ไม่ได้เลือกผู้ชายที่ความสวยอะไรเลย เรายอมรับไม่ได้ มันเหมือนกับสภาพจิตตอนนั้นมันรับไม่ได้ คือเกลียดประเทศไทยไปเลย...

“...ช่วงนั้นคิดหนักมาก แล้วปรากฏว่าเราท้อง ทำไมเราจะต้องมาเจอในเรื่องแบบนี้ ทำไมเรามาท้องตอนนี้ เกิดอะไรขึ้น ตอนนั้นเหมือนกับแบล็กกราวนด์ของตัวเองนั่งร้องไห้ ทำไมต้องเป็นเรา ทำไมต้องเป็นอย่างนี้ ทำไมต้องเป็นอย่างนี้ นี่เป็นครั้งที่สองที่เราต้อง

คุณแม่กับลูกสาวคนเล็ก

เป็นอย่างนี้ ไปทำบาปกรรมอะไรไว้กับใคร ทำไมจะท้องทุกทีต้องมีปัญหา ท้องแรกเราก็ไม่มีสามีที่พาไปฝากท้อง เราต้องคนเดียวอีกแล้ว มีความรู้สึกว่าจะฆ่าแต่คนคนนั้น...

“...แต่ก็มานั่งคิด เขาเป็นสิ่งที่เราคาดหวังว่าจะให้มาเกิด เหมือนกับที่เราอยากได้เขามาตั้งนาน ทำไมเวลาเขามาเกิดแล้วเราจึงคิดว่าเขาเป็นตัวปัญหา เพื่อนหลายคนบอกว่าต้องจัดการนะ แนะนำให้ไปทำแท้ง โดยเขายกเหตุผลในแง่ของเปรียบเทียบกับข้อเสียที่เธอจะไปเจอ ถ้าเธอไม่ท้อง กับที่เธอคิดเอาลูกคนนี้ไว้ โอเคการทำแท้งเป็นการแก้ปัญหาคือดีที่สุดเพื่อนบอกว่าเธอจะสบายขึ้นนะ แต่ว่าในฐานะของคนเป็นแม่ ถ้าจะเอาชีวิตหนึ่งแลกกับความสบายของตัวเอง...มันไม่ได้ ถึงพ่อเขาจะเป็นอะไรก็ตาม แต่ส่วนหนึ่งของ

ลูกสาวคนโต

เขาคือเรา รู้สึกว่าเรามีความรู้ มีความรู้สึกเชื่อมั่นในการเลี้ยงลูกได้ ตอนนั้นมีความรู้สึกว่าจะคงจะมองอย่างไรฉันไม่แคร์แล้ว แต่ว่าฉันมีความรู้สึกว่าคุณต้องเป็นของฉันคนเดียว มันมีความรู้สึกรุนแรงว่าจะเลี้ยงเขาเอาไว้ให้ได้...

“...ช่วงที่ตัวเองกำลังว่านุ่น จำได้ว่าตัวเองนั่งร้องไห้ คือนั่งอยู่เฉย ๆ จะนั่งอยู่ที่เก้าอี้ตัวนี้แล้วน้ำตามันก็ไหล มันก็คิดว่าทำไมจะต้องเป็นอย่างนี้ แม่ก็นั่งอยู่ฝั่งตรงข้าม นั่งมองเราแล้วร้องไห้ ก็คือแม่ร้องไห้เพราะว่าแม่ไม่สามารถจะเข้ามาช่วยลูกได้ในขณะที่ลูกทุกข์ เราก็มีความรู้สึกทำไมต้องให้ชีวิตของตัวเอง ความผิดพลาดของตัวเองมากระทบความสุขหรือความทุกข์ของทุกคนในครอบครัว มันไม่

ยุติธรรมกับการกระทำของผู้ชายคนหนึ่ง นอกจากมาทำให้ชีวิตของเราเศร้าไปแล้ว คนที่อยู่รอบข้างเราอย่างคนที่ เป็นแม่ให้ชีวิตเรามาทั้งชีวิตก็จะเศร้าไปด้วย เหมือนกับรีไซเคิลเครื่องคอมพิวเตอร์เลยว่า ฉันจะอยู่ที่รุ่นนี้ ตั้งต้นชีวิตใหม่ โดยที่พื้นฐานจะเป็นคนจิตใจแข็งแกร่ง อยู่แล้ว แล้วก็มีเพื่อนดี ทุกฝ่ายช่วยกันสนับสนุน คือพ่อเป็นผู้ชายค่อนข้างจะหัวเก่า แก่จะเจ็บปวดมาก คำพูดหนึ่งที่ว่าผู้ชายถ้าเขาไม่ตีก็ไม่ต้องไปอยู่กับเขา ผู้หญิงมีความรู้ เลี้ยงตัวเองได้ไม่ต้องไปแคร์ มีความรู้สึกว่าครอบครัวรับได้ มันก็เป็นการกระตุ้น เราต้องสู้ให้ได้ อย่างน้อยเรามีคนข้าง ๆ ซึ่งเป็นพี่เป็นน้องคอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจ เหมือนกับเด็กหกล้ม แล้วก็มีคนยื่นมือมาอุ้มคิดให้เดินใหม่ ลูกกรอให้เราลุกขึ้นมาเป็นผู้นำของเขา พ่อแม่เราละ เมื่อแก่ลงไปจะมาช่วยอะไรเราได้ถ้าเราไม่ทำตัวแข็งแกร่ง ไม่ทำตัวให้แกลเห็นที่เราช่วยตัวเองได้นะ จะเกิดอะไรขึ้นกับคนพวกนี้ ซึ่งมีผลกระทบจากความสุขหรือความทุกข์ของเรา ไม่ย่อท้อ การกระทำของคนคนเดียวอย่ามาทำให้ครอบครัวของเราต้องหมดความสุขไปตลอดชีวิต...

“...ลูกสาวสองคนกับเรื่องราวของแม่ทั้งหมดนั้น คนโตทราบแต่คนเล็กเนี่ยเราไม่แน่ใจว่าถ้าบอกเขาไปว่าเกิดอะไรขึ้นกับพ่อแม่ เขาจะรับได้หรือเปล่า เขาจะไฝหาความอบอุ่นจากพ่อหรือเปล่า เขาอยากเห็นหน้าพ่อหรือเปล่า ซึ่งตรงนี้เราไม่สามารถจะพาเขาไปเจอ...เหมือนกับว่าตัวเองเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่าสำหรับพ่อ เคยปรึกษาแพทย์เหมือนกันคะ เขาก็บอกว่าต้องพูดความจริง คำว่าพ่อของเด็กไม่ได้หมายถึงคนที่ให้กำเนิดเสมอไป...

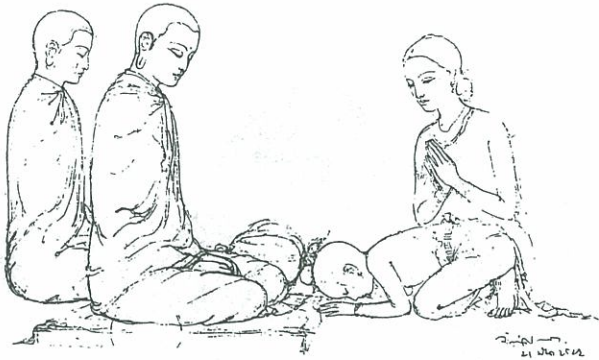
“...กับลูกสาวคนโต ตัวเองมีความรู้สึกเหมือนทำหน้าที่แม่ไม่เต็มที่ ตอนที่ตัวเองทำโ...รู้สึกตัวเองเหนื่อยมาก แล้วไปลงที่ลูก

ตีรุนแรง พอมาถึงตอนนี้ทำไมเราทำอย่างนั้น เหมือนกับว่าพยายามที่จะแก้ตัว พยายามที่จะทดแทน มีลูกคนโตรู้สึกว่าการทำหน้าที่ไม่ผ่าน มีความรู้สึกถึงตอนนี้นั้นกลับไปแก้สถานการณ์ก่อน ๆ นั้นไม่ได้อีกแล้ว จะทำให้เห็นว่าเมื่อไหร่ก็ตามเราพร้อมที่จะเป็นที่ปรึกษา เราพร้อมที่จะเป็นผู้เข้าไปช่วยเหลือ...

“...เมื่อก่อนมีความรู้สึกว่าชีวิตของเราไม่มีเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น มองชีวิตสีขาว...สีชมพูตลอด เพื่อนบางคนพ่อแม่แยกทางกัน พ่อแม่เสียชีวิต ไม่เคยเกิดขึ้นกับเรา เราก็มีความรู้สึกว่าชีวิตของเราห่างไกลจากเรื่องของความเลวร้าย เรื่องของความโชคร้าย แต่นับจากที่สามีคนแรกเสียชีวิตมาจนถึงสามีคนที่ ๒ มีความรู้สึกว่าเรื่องร้ายเหล่านี้มันไม่ได้อยู่ไกลตัวเราหรอก มันสามารถเข้ามาหาตัวเราได้ตลอดเวลา ตัวเองจะมีความเตรียมพร้อม คือเตรียมใจตลอดเวลาว่า หากมีเหตุการณ์ร้ายอะไรเกิดขึ้น เราจะยังสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างปกติหรือเปล่า คือพยายามทำใจให้มองโลกในแง่ดีเสมอไป เป็นคนที่มองตรงกลาง เมื่อมีดีก็ยอมมีเลวได้ มีโชคดีก็ยอมมีโชคร้ายได้ สิ่งที่ผ่านมาในชีวิตค่อนข้างโชคร้ายในเรื่องคู่ครอง แต่เราก็มีความรู้สึกว่า ถ้าผู้หญิงเกิดมาเพื่อเป็นภรรยาหรือเป็นเมียของผู้ชายคนหนึ่ง เราคงล้มเหลวในการเกิดมา แต่ถ้าผู้หญิงเกิดมาเพื่อทำหน้าที่แม่ เราคิดว่าเราทำหน้าที่ตรงนี้ได้ดีที่สุดแล้ว”

วันเดือนเคลื่อนผ่านไป การต่อสู้ของเพศแม่ยังคงดำเนินต่อไป ไม่ว่าจะมนุษย์จะรับรู้ จดจำ บันทึก และยกย่องชื่นชมหรือปฏิเสธ ในความยิ่งใหญ่หรือไม่ก็ตาม ชีวิตการต่อสู้ของผู้หญิงแต่ละคนคือเรื่องราวที่ธรรมชาติได้บันทึกไว้ เพียงเพื่อ

บอกกล่าวเล่าขานเป็นตำนานธรรมชาติ ว่าหน้าที่อันสำคัญยิ่ง
ในการสืบต่อเผ่าพันธุ์มนุษยชาติเพื่อสร้างโลกนี้นั้น ธรรมชาติ
ได้มอบความไว้วางใจในเพศแม่แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น

“ผู้หญิงได้รับความไว้วางใจจากธรรมชาติ
ในการเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตทั้งเพศหญิงและเพศชาย
ผู้หญิงจึงเป็นแม่ของแผ่นดิน
ความยิ่งใหญ่อันเกิดจากการทำหน้าที่ของเพศมารดา
นี้
ผู้หญิงจึงไม่ควรมีความรู้สึกต่ำต้อย
นั่นเพราะผู้หญิงมีหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง
คือ การให้ชีวิตแก่มวลมนุษยชาติ
ดังนั้น ถ้าผู้หญิงคนหนึ่งได้รับการพัฒนาสติ-ปัญญา
ผู้หญิงคนนั้นจะมีศักยภาพที่ทำให้โลกเปลี่ยนแปลง
และพลังนี้จะสืบสานต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีวันสิ้นสุด...
ตราบไต่ที่ผู้หญิงทำหน้าที่มารดาอย่างสมบูรณ์แบบด้วยสัมมาทิฐิ”

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

ดวงดาว จารุจินดา

กัณฑ์บทบาทสำคัญของชีวิต

เมื่อเอ่ยชื่อ ดวงดาว จารุจินดา หลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่า นี่คือนักแสดงคุณภาพ ที่มากไปด้วยฝีมือคนหนึ่งของวงการบันเทิงเมืองไทย เป็นนักแสดงที่สามารถเล่นได้หลายบทบาทอย่างสมจริง

ภายหลังห่างหายจากวงการบันเทิงไประยะหนึ่ง ดวงดาว กลับมามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของผู้ชมอีกครั้งกับบทบาทของ แม่ ออร์ แม่ผู้เข้มแข็งของอังศุมาลินในเรื่องคู่กรรม จากนั้นเราก็มักจะเห็นเธอสวมบทบาทแม่อีกหลายลักษณะ ทั้งแม่ผู้อ่อนโยนแสนดี แม่ที่ตลก วก เค็ม แม่ที่ยอมทำทุกอย่างเพื่อปกป้องลูก และล่าสุดคือหม่อมพริ้ม แม่ผู้มีความรักบริสุทธิ์ให้กับลูกนอกไส้ด้วยใจจริงอย่างเต็มเปี่ยม จากเรื่อง อีสา-รวีช่วงโชติ

ในจอเธอเป็นแม่หลายรูปแบบ หมุนเวียนเปลี่ยนไป ส่วนนอกจอในชีวิตจริง เธอเป็นแม่ดาวของหนุ่มน้อยสองคนที่บ้าน

ท่ามกลางตารางการทำงานที่เร่งรัด เธอแบ่งเวลาให้ 'สาวิกา' เพื่อสนทนาถึงเรื่องราวการรับบทบาทแม่ ทั้งในการแสดงและในชีวิตจริง

จำได้ไหมคะว่าแสดงเป็นแม่ครั้งแรก เรื่องอะไร

อิมม์...(หยุดคิด) ไม่นะใจนะ คือมันถ่ายควบคู่กันไปนะคะ อย่างสมการวัยก็เล่นเป็นทั้งแม่ทั้งย่า ส่วนคุณกรรมก็ถ่ายในช่วงเดียวกัน เป็นแม่มาตลอด วัยเราก็เป็นแม่แล้ว เพราะหลังจากที่ทางหายวงการ ไปนาน กลับมาอีกที่อายุประมาณ ๓๐ กว่า ก็เลยเป็นแม่มาโดยตลอด รู้สึกว่าบทแม่ในเรื่องคุณกรรม เป็นเรื่องที่ทำให้คุณดวงดาวกลับมามีชื่อเสียงอีกครั้งใช่ไหมคะ

ใช่ค่ะ

ตอนที่ทราบว่าจะได้เล่นเรื่องนี้ รู้สึกอย่างไรคะ

ตอนที่รู้ว่าได้เล่นคุณกรรมดีใจมาก เพราะเคยพากย์เสียงตอนเป็นหนัง ตอนนั้นคุณจินตหรากับคุณวรุฒเล่น และคุณพิราวรรณ (ประสพศาสตร์) เป็นแม่อร์ ก็รู้เนื้อเรื่องอะไรมาหมดแล้ว แม่อร์นี่เป็นผู้หญิงที่แกร่งมากนะ (สีหน้าจริงจัง) เพราะการเลิกกับสามีในยุคนั้น เนี่ย ไอ้โฮ...มันเป็นเรื่องที่ต้องต่อสู้เยอะมาก แล้วยังต้องเลี้ยงลูกคนเดียวอีก รู้สึกว่าเขาเป็นคนที่มีความอ่อนโยน ความแกร่งและความอดทนสูงมาก แล้วลูกก็ยังไปแต่งงานกับคนต่างชาติอีก อี๊ย ...ปัญหาเยอะแยะ

เล่นเป็นแม่มาก็เยอะ ชอบเรื่องไหนเป็นพิเศษบ้างไหมคะ

ชอบทุกเรื่อง สุขทุกเรื่อง เพราะคืองานที่เรารัก ทุกเรื่องดี สำหรับพี่หมด เพราะเราเลือกแล้วที่จะรับเล่น เป็นบุคลิกที่แตกต่างกันไป เปลี่ยนตลอด มีทั้งชีวิตร้าย ตลก ก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ

กับบทบาทล่าสุด เรื่องอีสา-รวีช่วงโชติ ที่รับบทเป็นหม่อมพริ้มละคะ

หม่อมพริ้มมีทั้งจุดดีและจุดเลวอยู่ในตัว หม่อมพริ้มไม่ใช่ผู้หญิงที่มีความสุขนะ เพราะผู้หญิงในโลกนี้ไม่มีใครหรอกที่อยากให้

ตัวมีเมียน้อย ทุกคนอยากเป็นเมียเดียวกันนั้น หม่อมพริ้มอยากมีลูกชาย แต่ไม่มี คนที่มีกลับเป็นอิสรา (เมียน้อย) คือทุกอย่างนะคะมันมีทั้งความรัก ความเห็นแก่ตัว ความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวดตรอมอยู่ในหม่อมพริ้ม เราก็ต้องแยกอารมณ์ออกมา ต้องศึกษาก่อนเล่นว่าหม่อมพริ้มเป็นคนยังไง ไปเอาลูกชายอิสรามาเลี้ยง ถามว่าผิดไหม... ผิด ไปเอาลูกเขามาแต่กลับรังเกียจแม่ นี่คือการเห็นแก่ตัว แต่ถามว่ามนุษย์ทุกคนมีความเห็นแก่ตัวไหม...เห็นหมด ทุกคนเห็นแก่ตัวทำเพื่อตัวเอง หม่อมพริ้มก็เป็นอย่างนั้น แต่เมื่อเอาลูกอิสรามาเลี้ยงแล้วก็รักจริง ๆ รักอย่างจริงใจ แต่มันก็เหมือนนรกอยู่ในอก เพราะรู้ตลอดเวลาว่าผิด กลัวว่าสักวันหนึ่งความจริงจะเปิดเผย กลัวลูกจะรู้ว่าไม่ใช่แม่ คือมีทั้งสุข ทุกข์ นรกอยู่ในใจหมดเลย นี่ไง...ที่ว่าเวรกรรมมีจริง นี่แหละคือนรก

ฉากที่หม่อมพริ้มรู้ว่าลูกชายรู้แล้วว่าตัวเองไม่ใช่แม่ที่แท้จริง รู้สึกว่ามีหลายคนประทับใจมากกับความรักของแม่ที่มีต่อลูก แม้ว่าจะไม่ใช่ลูกที่แท้จริงก็ตาม เล่นฉากนี้ด้วยความรู้สึกยังไงคะ

ประทับใจมาก (ลากเสียงยาว) คือมันเป็นการผ่านขั้นตอนของความรู้สึกที่ว่า นอนอยู่แล้วได้ยินเสียงลูก ๆ ทะเลาะกัน ความรู้สึกก็คือ...เฮ้ย ขาขรวิรู้แล้วว่าไม่ใช่ลูกเรา แล้วหม่อมพริ้มเป็นคนใจเด็ด วิถีมานะแรงกล้า พอรู้ว่าลูกรู้แล้วก็แทบจะตายซะให้ได้ แต่ที่นี้พระเอกในเรื่องคือขาขรวิเนี่ยปฏิบัติกับแม่ดีมาก 'ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลย หม่อมพริ้มอยากจะขอโทษลูกก็อยาก แต่ไม่รู้จะทำยังไง แต่พอลูกบอกว่าที่ผมเป็นขาขรวิมาได้ทุกวันนี้เป็นเพราะหม่อมแม่ ใ้โห...เรารู้สึกได้เลย เพราะเราเป็นแม่ (น้ำเสียงเต็มตื่นประทับใจ) มีหลายคนบอกว่าคุณดวงดาวเล่นบทแม่ได้สมจริง ดูอบอุ่น จริงใจ

นักแสดงต้องมีความเชื่อ เชื่อในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ เชื่อว่าคนนี้เป็นลูก เชื่อว่าคนนี้รักคุณ เชื่อทุกอย่างตรงนั้น เพราะถ้าไม่อย่างนั้น มันจะหลอกตัวเอง เราจะไมยอมรับว่าเรารักคนนี้ มองไปก็จะมีรู้สึกว่างเปล่า เพราะจริง ๆ เขาก็คือเพื่อนนักแสดงคนหนึ่ง แต่จงเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้น จงคิดแบบที่ตัวละครคิด

ได้เล่นเป็นแม่อยู่บ่อย ๆ เคยนำความเป็นแม่ในชีวิตจริงมาใช้ในการงานแสดงบ้างไหมคะ

ไม่เลยค่ะ (ยิ้ม แต่น้ำเสียงจริงจัง ชัดเจน) เพราะชีวิตที่เป็นอีกแบบหนึ่ง ที่เลี้ยงลูกแบบเป็นเพื่อนกัน แต่ส่วนใหญ่ละครที่ได้รับมัน จะไม่มีแนวนี้เลย (หัวเราะ)

แนวนี้ที่ว่าเป็นอย่างไรคะ

คือที่จะเลี้ยงลูกในลักษณะที่ว่า ถ้าลูกมีปัญหาอะไร อยากให้เขาแก้ปัญหาด้วยตัวเองก่อน เมื่อแก้ไม่ได้ หมดสิ้นหนทางแล้ว ค่อยหันมาหาพ่อแม่ ไม่ว่าจะอะไรแม่กับพ่อรับฟังได้ มีแนวคิดที่ดีให้ในฐานะที่ผ่านประสบการณ์มาก่อน แต่ถ้าถามว่าทำไมอยากให้ลูกแก้ปัญหาเองก่อน เพราะลูกเป็นผู้ชาย (เน้นคำว่าผู้ชาย) ต่อไปลูกต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้นำ ถ้ายังมัวแต่...แม่...พ่อ เสร็จ...ไม่ได้ ลูกต้องหัดคิด หัดตัดสินใจเอง เราเลี้ยงลูกเฝ้าได้แต่ประคอง แนะนำแนวกันไป แต่ถ้าลูกมีปัญหาอะไรก็เรียกมาคุยนะ อย่างเช่นลูกชายคนเล็ก เคยถามเขาว่า ‘น้อง...อะไรคือสิ่งที่ลูกฝัน ลูกฝันอยากเป็นอย่างนั้น ลูกฝันอยากเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าลูกมัวทำตัวแบบนี้ ความฝันของลูกไม่มีทางสำเร็จ’ คือพยายามใช้เหตุผล มีทั้งไม้แข็ง ไม้อ่อน เคยตีลูกไหมคะ

เลี้ยงลูกสองคนนี้มาเคยตีคนเล็กครั้งเดียว ตีตอนโตด้วย

เรื่องอะไรคะ

โกหก...คือเขาคงติดสาว (ยิ้ม) แล้วก็โกหกว่าเพจมาบอกป้าแล้วแล้วว่า จะกลับบ้านเองประมาณหุ่บครั้ง แต่พี่สะใภ้บอกว่าไม่ได้บอก ก็เลยตี แล้วบอกเขาว่าแม่ตีเพราะตื่นโกหก ให้จำไว้ว่าอย่าโกหก อย่าทำ (น้ำเสียงเข้ม) คือจริง ๆ ตีไม่เจ็บหรอก ตีให้เขารู้สึกอายมากกว่า เพราะปกติจะเลี้ยงลูกแบบเชื่อใจ เชื่อในเกียรติ เราผ่านขั้นตอนของการเป็นวัยรุ่นมาแล้ว เรารู้ ทุกคนทำผิดได้ แก่ปานนี้ก็ยังทำผิดได้ เพราะฉะนั้นเราจะเกลียดคำพูดประเภทที่ว่า เนี่ย...มันต้องเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ (ทำท่าขี้ขี้ว่บระกอบ) มันต้องหมด จริงไม่จริงไม่รู้

ไม่ชอบให้ใครมาสอน

ไม่ชอบให้ใครมาคาคาการณ์ นั่นคือตัวพี่ ก็เลยไม่อยากทำอย่างนี้กับลูก เลี้ยงลูกอย่างเชื่อในเกียรติ แล้วตรงนี้เป็นการสร้างพลังนะ ว่าเออ...พ่อแม่เชื่อเรา เพราะฉะนั้นเราจะทำอย่างนี้ไม่ได้นะ เสียแรงนะ แต่ก็ไม่ได้คาดหวังมากมายว่าเขาจะทำอะไรถูกต้องเป๊ะ ๆ ไม่ทะเล่่น ไม่อะไร เป็นไปไม่ได้ เด็กก็ยังเป็นเด็กอยู่วันยังค่ำ

ตอนนี้ลูก ๆ อายุเท่าไรกันแล้วคะ

คนโต ๒๐ คนเล็ก ๑๗ คนโตนี้ปล่อยเขา เขาโตแล้ว คิดเองอะไรเองได้ แต่คนเล็กยังต้องประคอบประคองอยู่อีกเยอะมาก

ในฐานะแม่ สอนลูกชายเรื่องการปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างไรบ้างคะ

(ยิ้ม ตาเป็นประกาย) ช่วงอายุ ๑๔-๑๕ เขาจะมีอะไรแปลกบุคลิกแปลก ๆ กลับมาบ้าน เราก็จะบอกเขาว่า ถ้าแม่เป็นผู้หญิง ผู้ชายแบบไหนที่ผู้หญิงจะมอง จะชอบ แล้วก็จะสอนเขาว่า การเป็นผู้ชาย สำคัญที่สุดต้องมีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตัวเอง

คำว่ารับผิดชอบเนี่ย นอกจากจะต้องรู้จักหน้าที่ในการเป็นลูก ในการเรียนแล้ว ยังหมายถึงว่าเมื่อต่อไปมีคู่ครอง ก็ต้องดูแลให้ถ่องแท้ว่าเราถูกใจเขาแน่นอนหรือเปล่า เพราะว่าเมื่อเราตัดสินใจแต่งงานกับใครคนใดคนหนึ่ง มันจะไม่ใช่วีชีวิตเราคนเดียวอีกต่อไป แต่เป็นหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบต่อที่มีต่อคนคนนั้น มีต่อลูกที่อาจจะเกิดขึ้นมา คือถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะตรงนี้ คุณก็อาจจะไปจับคนโน้นคนนี้ ชีวิตก็เหมือนแม่กับพ่อต๋อย (สามีเก่า) ที่เลิกกัน

พอมาเป็นแม่แล้วเคยนึกย้อนเปรียบเทียบกับสมัยที่เราเป็นลูกบ้างไหมคะ

เดิมพี่ก็เป็นลูกทั่ว ๆ ไปนั่นแหละ ดื้อกับพ่อแม่ ดื้อ...(ทำเสียงสูงว่าดื้อจริง ๆ) ซิ่งอน แล้วพอวันหนึ่งพี่มีลูก มันรู้เลยว่า โอ้โฮ...พอแม่นี้รักลูกมหาศาลแค่ไหน แล้วก็เลยพยายามจะแก้ตัวตรงนี้ พยายามที่จะชดเชยสิ่งต่าง ๆ ให้พอกับแม่ได้มีความสุข คืออย่างน้อย ๆ ไข่ที่ดื้อมา เกเรมา อะไรเนี่ย อยากจะลบล้างให้หมด แต่ก็คิดว่าตัวเองทำได้ดีนะ เพราะมีลูกเร็ว อายุ ๒๕ ก็มีแล้ว จึงเริ่มรู้ว่ารักลูกมันเป็นยังไง ความทุกข์เวลาที่ลูกเจ็บป่วยเป็นยังไง เวลาลูกเกเรทำอะไรไม่ดี ซี้เกียจเรียนเป็นยังไง คือรู้หมด แล้วเรื่องเหล่านี้มันสอนเราเหมือนอย่างที่คุณใหญ่เคยบอกว่า...เออ มีลูกเองเมื่อไหร่จะรู้...รู้เลย (หัวเราะชอบใจ) รู้ยิ่งกว่ารู้อีก รู้ที่สุด

รักแม่ในฐานะลูก กับรักลูกในฐานะแม่ ความรัก ๒ แบบนี้ลึกซึ้งต่างกันไหมคะ ในความรู้สึกของคุณดวงดาว

อืมม... (หยุดคิด) คือ...พี่รักลูก เพราะลูกเป็นสมบัติอันมีค่าในชีวิต มีค่าที่สุด (น้ำเสียงหนักแน่น) เป็นเลือดเนื้อเชื้อไข เป็นตัวเราออกไป เพราะฉะนั้นถ้าถามว่าความรักอะไรที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในความ

คิดของพี่ คือรักลูก รักลูกนี่สุด ๆ แล้ว ลูกเจ็บ ลูกป่วย หรือมีอะไร พี่จะทุกข์ร้อนตามไปด้วย อย่างลูกกลับบ้านผิดเวลาพี่จะตายซะให้ได้เลย สุขหรือทุกข์ที่สุดในชีวิตเนี่ยเกิดจากลูกนะ ส่วนความรักที่มีต่อแม่ เราเรียนรู้อาจมาจากการมีลูกว่าพ่อแม่รักเราอย่างไร มันเป็นความอบอุ่น (ยิ้มอย่างมีความสุข) ว่าดูสิ เราแก่จนปานนี้แม่อีกยังห่วงเรานะ (หัวเราะ)

ลูก ๆ เขาดูละครที่แม่เล่นเป็นแม่คนอื่นแล้ววิจารณ์อะไรบ้างไหมคะ
(ยิ้ม) อย่างเรื่องอีสานี่เขาไม่เคยดูกันเลยนะ แต่มีอยู่วันหนึ่งเขาดู เป็นตอนที่หม่อมพริ้มรู้ว่าโสภิตเป็นลูกหญิงโสภิต ต้มบอกว่าไอ้โฮ...แม่เจ็บมาก (หัวเราะด้วยสีหน้าปลาบปล้ำมาก) เขาก็ชม แต่ปกติเขาไม่ค่อยได้ดูแม่หรอกค่ะ

รับบทแม่มาเยอะหลายเรื่อง ทั้งดี ทั้งร้าย ทั้งตลก แล้วกับบทบาทแม่ในชีวิตจริงของดวงดาว จารุจินดาสะคะ คิดว่าตัวเองเป็นแม่ในลักษณะไหน

(ยิ้ม แหวดตาเป็นประกาย) คือจริง ๆ พี่เป็นคนพูดตรงมาก คิดแล้วจะพูด แล้วก็เป็นคนตรงต่อเวลามหาศาล เป็นคนเครียดเรื่องการ ทำงาน เป็นคนสตรีกมาก แต่กับลูก จะไม่ใช่แบบนั้นเลย (หัวเราะ) จะอ่อนโยนและยืดหยุ่นมาก คือแตกต่างกับการทำงานโดยสิ้นเชิง เรื่องงานนี้จะสตรีก ตรงเวลา แต่กับลูกนี่จะพูดจะอะไรคิดแล้วคิดอีก หาถ้อยคำที่เหมาะสม พยายามไม่ใช้อารมณ์กับเขา เพราะนั่นหมายถึงการทำร้ายประหัตประหารสิ่งที่เรารักมากที่สุด จะทองไว้เสมอว่าเราต้องเป็นพวกลูก เราต้องเป็นเพื่อนลูก จะดีจะถูกจะผิดยังไง ต้องเป็นเพื่อนไว้ก่อน เพราะถ้าไม่มันเกิดเขาไปเห็นคนอื่นดีกว่า ยามมีปัญหาหันไปหาคนอื่น แล้วคนอื่นหยิบยื่นสิ่งที่เลวร้ายให้ อะไรจะ

เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจะท้องไว้เลยว่า เป็นพวกลูก เป็นเพื่อนลูก แต่ คนจะเห็นแล้วตลกมากเลยนะ (หัวเราะ) ว่าเฮ้ย...แบบว่าไอ้นี้ดูแล้ว เกรียด คุสตริกมาก แต่พอเป็นแม่...ตาย ทำไมเป็นแบบนี้ (หัวเราะ) เด่นนภา (เด่นนภา จรรยาดี เพื่อนนักพากย์) ยังเคยบอกเลยว่า พี่ ดาวกลัวลูก แต่ไม่ใช่หรอก (หัวเราะ)

อยู่ในแวดวงคนบันเทิงที่มีเรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่บ่อย ๆ
คุยเรื่องนี้กับลูกยังไงบ้างคะ

พี่จะให้ข้อมูลเรื่องนี้กับเขามากเลย คอยบอก คอยอะไรตลอด พอมีข่าว นั่งดูอยู่ด้วยกันก็จะคอยบอกว่า เห็นไหมลูก น้องระวังนะ คือเด็กเนี่ยฆ่าได้หยามไม่ได้ ถูกไหมคะ เด็กจะเป็นยังงี้หมด ยิ่งเด็กผู้ชายเนี่ย เฮ้ย...มึงไม่แน่จริงนี่หว่า (ทำเสียงประกอบท่าทาง) พี่ก็จะบอกลูกว่า น้องไม่ได้เลยนะลูก ยอมไม่แน่ ยอมไปเลย เพราะผลร้าย มันจะเกิดยังงี้ ๆ ตัวอย่างก็มี ดาราบางคนเสียอนาคตตกนรกไปเลย แค่อครั้งเดียว อย่างฝนเจ็ย จริงหรือไม่จริงเราก็ไม่รู้ หรือว่าเขาพลาดไป หรือจะโดยอะไรก็แล้วแต่ แต่เขาก็คือเด็ก สามารถทำผิดพลาดได้ แม่ทุกคนมักจะบอกว่าอยากให้ลูกเป็นคนดี คุณดวงดาวอยากให้ลูก เป็น 'คนดี' แบบไหนคะ 'คนดี' ของดวงดาว จารุจินดาต้องเป็นคน
อย่างไร

คนดีของพี่หมายถึงว่า เขาต้องดีกับสังคมด้วย ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน

ไม่ใช่ดีต่อแม่เท่านั้น

ไม่ใช่ (ย้ำเสียงหนักแน่น) ต้องดีกับทุกคน อย่าทำให้ใครเดือดร้อน อย่าใช้วาจาที่เชือดเฉือนหรือทำให้คนอื่นรู้สึกเจ็บปวด คำพูดนี้ สำคัญมาก อย่างลูกชายคนโตพี่จะเชื่อในถ้อยคำเขา คือเขาจะเป็น

คนระมัดระวัง รู้จักพูด แต่คนเล็ก น้องเต็นนี่ บางทียังต้องสอน เพราะเขายังเด็ก

ทำไมเป็นห่วงเรื่องนี้มากคะ

โห...ที่ว่ามันสำคัญนะ อย่างพี่เนี่ย จะรู้จักคำว่าขอโทษนะ จะไม่อาย แก่ป่านนี้ถ้าไปทำไม่ดีกับเด็กอายุ ๑๘ พี่ก็จะบอกกับเขาเลยว่า ขอโทษ

แล้วนอกจากเรื่องนี้ล่ะคะ

พี่จะสอนลูกว่า จงเห็นใจคนที่ต่ำกว่าเรา จงมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนมนุษย์ แล้วจงกตัญญูรู้คุณคน เพราะแม่เป็นคนกตัญญูรู้คุณคน (น้ำเสียงและสีหน้าจริงจังมาก) จะบอกเลยว่า คนนี้มีบุญคุณกับแม่ เกิดต่อไปในอนาคตแม่ล้มหายตายจากไป ลูกหลานเขามีปัญหาอะไร ถ้าลูกมีโอกาสช่วย จงช่วยเต็มที่ คือจะบอกหมดเลย พี่ถือเรื่องกตัญญูรู้คุณคนเป็นสำคัญ ปฏิบัติดีกับผู้ที่ต่อยกว่าเรา เห็นใจเพื่อนมนุษย์ เป็นคนดี อย่าเอาर्डเอาเปรียบใคร อันนี้สำคัญ

และนี่คือความฝันของแม่ที่ชื่อ ดวงดาว จารุจินดา ต่อการรับบทบาทสำคัญแห่งชีวิต

บทบาทที่ดูเหมือนธรรมดา ๆ ทว่ายิ่งใหญ่ ทำหาย และมีความหมายต่อเธอมากกว่าบทบาทใด ๆ

บทบาทเดียวที่ต้องเล่นด้วยชีวิตทั้งชีวิต ด้วยความรัก และหัวใจของคนเป็นแม่

ล่วงเลยมาแล้ว ๒๐ ปี และยังคงดำเนินต่อไปไม่มีวันสิ้น

สุด

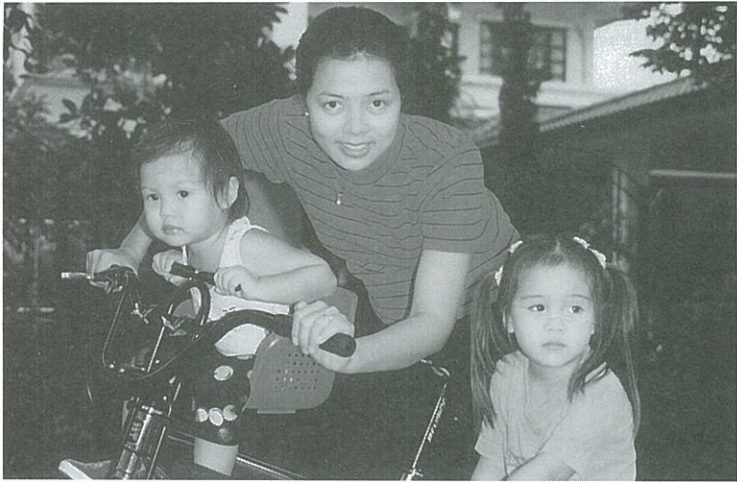
กำลังใจของผู้เป็นแม่

ปลายเดือนมิถุนายน 2541

“แม่จ๋า!...แม่จ๋า! ช่วยน้องจ๋าหน่อย” เสียงร้องตกใจของลูกสาวคนเล็กวัยหนึ่งขวบสิบเดือนที่คลานขึ้นมาอยู่บนตัวปลุกให้ดิฉันตื่น และต้องสะดุ้งสุดตัวเมื่อพบว่าเจ้าตัวเล็กตัวร้อนจัดและกำลัง ‘ชัก’ ลึบสนชั่วครู่ว่าจะอุ้มลูกมาปลอบ จะวิ่งไปเอายากันชักชนิดเหน็บกันที่แช่อยู่ในตู้เย็น หรือจะเช็ดตัวเพื่อระบายความร้อนซึ่งเป็นสาเหตุของการชัก ตัดสินใจวิ่งไปที่ห้องน้ำ เอาผ้าอ้อมชุบน้ำอุ่นมาเช็ดตัวเด็ก น้องจันท์จ๋ายังร้องเรียกหา ดิฉันมือไม้สั่น ผ้าอ้อมหลุดมือจนต้องพูดกับตัวเองเสียงดัง ๆ “สติ ยูพา สติกลับคืนมา!” วิ่งกลับไปเช็ดตัวลูก พลองปลอบโยนให้แกสงบ เช็ดตัวได้เพียงชั่วครู่ก็วิ่งไปเอายากันชักมาเหน็บกัน โดยที่ลูกสาวส่งเสียงร้องเหมือนจะตัดพ้อว่าทำไมแม่ไม่ช่วยหนู ไม่กอดหนู แต่กลับมาทำอะไรก็ไม่รู้ให้หนูเจ็บ

ลูกคงไม่รู้ว่าแม็ก็ร้องไห้ไปพร้อม ๆ กับหนู ร้องอย่างเจ็บแค้นว่า “ทำไมต้องเป็นลูก? ทำไมไม่หายสักที? สมองจะกระทบกระเทือนหรือไม่?” ที่สำคัญ ลูกไม่ควร ‘ชัก’ อีกแล้ว เพราะกินยากันชักอยู่ทุกวันนี้มา ๖ เดือนแล้ว!

น้องจันท์จ๋ายอายุ ๒ ขวบเต็มในเดือนสิงหาคมนี้ เธอเริ่มมีไข้สูงและชักครั้งแรกเมื่อปลายปีที่แล้ว แต่เป็นอาการเพียงเล็กน้อย คือ

กระตุก พาไปหาหมอดูถามว่านี่คืออาการชักใช่หรือไม่ หมอบอกว่าใช่ แต่ไม่ให้ยากันชัก เพียงแต่บอกให้เช็ดตัวเมื่อไข้ขึ้นสูง หมอคงไม่คิดว่าแก็จะเป็นอะไรมาก เพราะตัวโต ทำทางแข็งแรง และไม่เคยป่วยหนัก ๆ ความชะล่าใจ การเริ่มต้นรักษาที่ผิดพลาดทำให้ดิฉันเสียใจที่สุดมาจนทุกวันนี้ เพราะหลังจากนั้นแก็เปลี่ยนจากกระตุกมาเป็นชักรุนแรง วันขึ้นปีใหม่ ๒๕๔๑ อาการของลูกแก็มาก จนหมอให้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล อยู่โรงพยาบาล ๘ วัน สี่วันแรกน้องจันทน์ จำชักทุกวันวันละหลายนาที บางวันชักสองครั้ง ไข้ก็ไม่ยี่มีที่ท่าจะลด จนต้องให้คุณหมอผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคติดเชื้อและโรคชักมาดูแลคู่กับหมอบุ๊เด็ก ผิวหนังอ่อน ๆ ถูกเช็ดไล่ความร้อนครั้งแล้วครั้งเล่า จนเป็นแผลถลอก หมอหรือพยาบาลเดินเข้าห้องที่ไรแก็จะร้องกรี๊ด ๆ ด้วยความกลัว หมอเจาะไขสันหลัง ตรวจคลื่นสมอง ตรวจเลือด

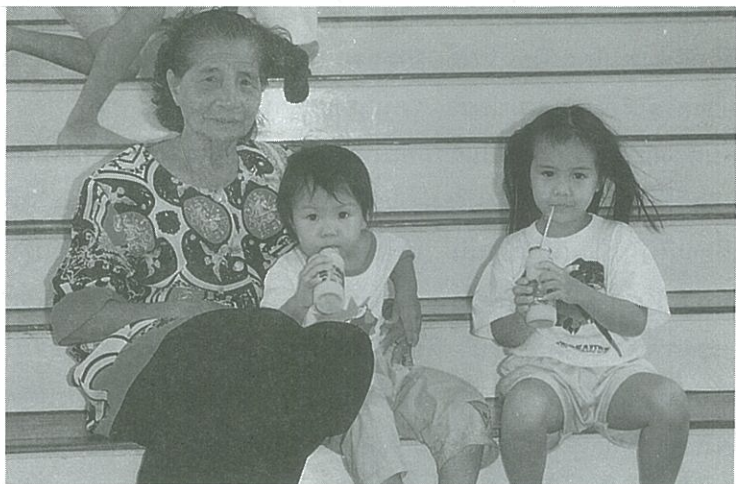
ตรวจปัสสาวะหาเชื้อต่าง ๆ ก็ไม่พบสิ่งผิดปกติ ประวัติในครอบครัวก็ไม่พบว่ามีใครเคยชักมาก่อน รู้แต่ว่าอาการของแก็เป็นการชักแบบไม่ปกติ คือเด็กทั่วไปจะชักไม่เกินหนึ่งนาที แต่แก็ชักได้ครั้งละหลายนาที คุณหมอให้ยากันชัก ๒ ตัวควบคู่กันไป ช่วงแรก ๆ ที่แก็ได้ยาติดันรับไม่ได้เพราะร่างกายแก็ 'หมดสภาพ' ลุกขึ้นไม่ได้ เดินไม่ได้ ฤทธิ์ยาทำให้เหมือนเด็กกระดูกอ่อนลูกก็ลึ้ม เดินก็ลึ้ม ตาลอยเหมือนไร้สติ ดันก็ลึ้มอย่างไม่เคยลึ้มมาก่อน กลัวว่าแก็จะพิการ กลัวว่าแก็จะจากไป สามก็อยู่ในสภาพไม่แตกต่างกัน เพียงแต่ตอนนั้นไม่กล้าบอกเล่าความกลัวต่อกัน ไม่กล้าแม้แต่จะคิด หลังจากนั้นแก็ต้องกินยากันชักทุกวัน คุณหมอบอกให้กินไปจนถึง ๓ ขวบเป็นอย่างน้อย หรืออาจถึง ๖ ขวบ ออกจากโรงพยาบาลครั้งนั้นแล้วน้องจันทน์จ้ายังป่วยเฉื่อยเดือนละหนึ่งถึงสองครั้ง ปฏิทินของทุกเดือนมีหมึกแดงลากเส้นยาวผ่านตัวเลขหลายวันว่า 'น้องจ้ายป่วย' หมอบอกว่าแก็ไม่มีภูมิคุ้มกันซึ่งเป็นเรื่องเกือบปกติของเด็กกรุงเทพฯ โดยเฉพาะเด็กที่มีพี่เพิ่งเข้าโรงเรียนแล้วหอบเชื้อโรคกลับบ้าน

นอกจากน้องจันทน์จ้ายแล้วลูกสาวคนโตของดิฉันก็ไม่ค่อยแข็งแรงนัก เธอมีอาการภูมิแพ้ตั้งแต่เกิด เธอแพ้สบู่ แพ้แป้งทุกชนิด สามปีแรกน้องจิบจิบเข้าโรงพยาบาลแทบทุกสัปดาห์ แต่ช่วงหลังเป็นเด็กแข็งแรงมากนอกจากอาการแพ้ขนสัตว์ แพ้พรม แพ้ฝุ่นที่ยังไม่หาย แต่เมื่อมาเจออาการไข้และชักของน้องจันทน์จ้าย ดิฉันรู้สึก 'ไม่ไหว' อ่อนแอมาก ร้องไห้บ่อย คิดมากและอยู่ในอาการผวาคอยจับตัวลูกว่ามีไข้หรือไม่ แต่เมื่อเวลาผ่านไปรู้จักโรคของลูกมากขึ้น มีสติมากขึ้นถึงได้ผ่อนคลายลง และที่สำคัญที่สุดคือดิฉันมีครอบครัวอบอุ่นมีกำลังใจเต็มบ้านเต็มเรือน สามีนำรักคอยช่วยดูแลทุกเรื่องจนบาง

ครั้งต้องเตือนให้หยุด คุณพ่อก็แสนจะเป็นกำลังใจ ที่สำคัญคุณแม่
คอยเป็นทั้งกำลังใจและคอยผ่อนแรง

ดิฉันอาจเป็นหนึ่งในจำนวนครอบครัวรุ่นใหม่ไม่มากนักที่โชค-
ดีมีคุณแม่อยู่ด้วยช่วยเลี้ยงทั้งลูกสาวลูกชายและหลาน บ่อยครั้งที่ตัว
เองและสามีหันหน้าเข้าหากันแล้วบอกว่า “ถ้าไม่มีคุณยายเราจะอยู่
กันอย่างไร?” คุณยายดูแลแทบทุกอย่างในบ้าน ตอนมีลูกคนแรก
ใหม่ ๆ เราไม่ต้องการคนช่วยงานบ้านหรือพี่เลี้ยงเพราะไม่คุ้นเคยกับ
การอยู่กับคนแปลกหน้า คุณยายจะแอบทำงานทุกอย่างก่อนเราตื่น
ภูบ้าน ซักผ้าอ้อม ทำกับข้าว พอหลานตัวเล็กตื่นก็จัดแจงเอาไปเลี้ยง
ให้ดิฉันและสามีได้นอนต่อ กลางวันทั้งเลี้ยงหลานทั้งทำโน่นทำนี่จน
คิดไม่ออกว่าคนอายุ ๗๐ ปีจะทำเข้าไปได้อย่างไร ทำแม้กระทั่ง ‘เดิน
ระบำรำฟ้อน ร้องเพลง เล่านิทาน บางครั้งลงไปคลานให้หลานขี่
หลัง’

ลูกสาวคนแรกของดิฉันได้ชื่อว่าเป็นนักร้อง เธอร้อง (ให้) เก่ง
ตั้งแต่เกิด ร้องจนเพื่อนบ้านพากันเอาพระเอาสาวยสิญจน์มาให้บอก
ว่าพระจะได้คุ้มครอง (ที่จริงเธอมีอาการที่เรียกว่าโคลิก คือการร้อง
ของเด็กที่ยังไม่ทราบสาเหตุแน่ชัดนั่นเอง) ทุกคนในครอบครัวเหนื่อย
กับการต้องผลัดกันอุ้มตลอด ๒๔ ชั่วโมงกันหลายเดือน คุณยายนั้น
นอกจากเลี้ยงหลานแล้วยังชอบแอบทำงานบ้านเพราะกลัวลูกเหนื่อย
กลางคืนพอได้ยินเสียงหลานร้องให้ยังลุกมาช่วยอุ้มจนดิฉันต้องลิก
ประตูไม่ให้เข้าห้องมาช่วยเลี้ยงเพราะกลัวว่าจะเหนื่อยเกินไป ถึงจะ
บอกว่าไม่เหนื่อย แต่บ่อยครั้งที่เห็นคุณยายเดินลงบันไดไม่ได้เพราะ
เวียนศีรษะต้องใช้กันถัดลง (เมื่อคิดว่าไม่มีใครเห็น) บางครั้งเวลา
เดินต้องจับตู้จับฝาน้องประคองตัว ดิฉันแอบมองด้วยน้ำตาเอ่อเข้า

อยู่หลายครั้งเพราะท่านไม่เคยบ่น คุณแม่เป็นสตรีเหล็กในสายตา ดิฉันมาตั้งแต่เล็ก แม่ทำงานหนัก ดูแลลูกสิบคน แถมยังช่วยคุณพ่อหารายได้เข้าบ้าน แม่เรียนหนังสือเพียงประถมสี่แต่มีความรู้มากกว่าเด็กจบปริญญาตรี โดยเฉพาะเรื่องการเมือง โภชนาการและปรัชญา แม่อยู่ได้ด้วยปรัชญาในพระพุทธศาสนา ตอนเด็ก ๆ ดิฉันและพี่น้อง ต้องช่วยคัดบทปรัชญา คำสอนและธรรมะลงสมุดเล่มโต ๆ ให้แม่อ่านโดยหารู้ไม่ว่านั่นคือวิธีการหนึ่งในการสอนลูก แม่ไม่คาดหวัง ไม่คาดหวังจากลูก แต่มีบางอย่างที่ทำให้ลูก ๆ รู้ว่าแม่จะมีความสุข เมื่อลูกได้ดีมีสุข

ดิฉันรู้สึกผูกพันกับคุณแม่มากขึ้นเมื่อมีครอบครัวมีลูก ก่อนหน้านี้จากบ้านมาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่อายุ ๑๓ เมื่อทำงานก็ทำงานมากจนไม่ค่อยได้เจอหน้าสมาชิกครอบครัว แต่เมื่อมีลูก คุณ

แม่ซึ่งใช้ชีวิตอยู่ต่างจังหวัดมาตลอดต้องยอมจากบ้านที่คุ้นเคยมาใช้ชีวิตอันแสนโดดเดี่ยวในเมืองกรุงเพราะรักและหวังใยลูกและหลาน บางครั้งได้ยินคุณแม่บ่นว่า “คนกรุงเทพฯนี่เขาไม่ค่อยคุยกัน ต่างคนต่างอยู่” หรือ “เขาไม่ชวนคนไปนั่งคุยในบ้านเลยนะ” บ้านแต่ละหลังมีรั้วรอบขอบชิดปิดประตูอยู่แต่ในบ้าน ไม่เหมือนต่างจังหวัดที่เดี่ยวเดินไปบ้านโน้นบ้านนี้ หรือมีเพื่อนบ้านมาเยี่ยมมาคุย อยู่กรุงเทพฯ วัน ๆ คุยแต่กับหลาน เพื่อนของหลาน (อายุ ๒-๓ ขวบ) และบรรดาพี่เลี้ยงเด็กสาวรุ่น ดิฉันรู้สึกผิดที่ทำให้ชีวิตคุณแม่อับเฉาไปส่วนหนึ่ง แต่ยังดีที่หลาน ๆ เป็นที่รักยิ่งของคุณยายผู้ที่ไม่สามารถตัดใจไปจากหลานได้เกิน ๗ วัน ๑๐ วัน คุณตานันต้องอยู่บ้านต่างจังหวัดคนเดียวเพราะไม่ชอบชีวิตเมืองกรุงและเป็นคนสูงอายุที่ยังสนุกกับการทำงานทั้ง ๆ ที่อายุ ๗๐ กว่าปี ทุกครั้งที่ดิฉันบอกว่าส่งสารที่ต้องให้พ่ออยู่คนเดียวทั้ง ๆ ที่สุขภาพไม่ดีนัก คำตอบคือ

“พ่อรักหลานมากกว่าตัวเองเลยให้แม่มาอยู่กับหลาน ๆ”

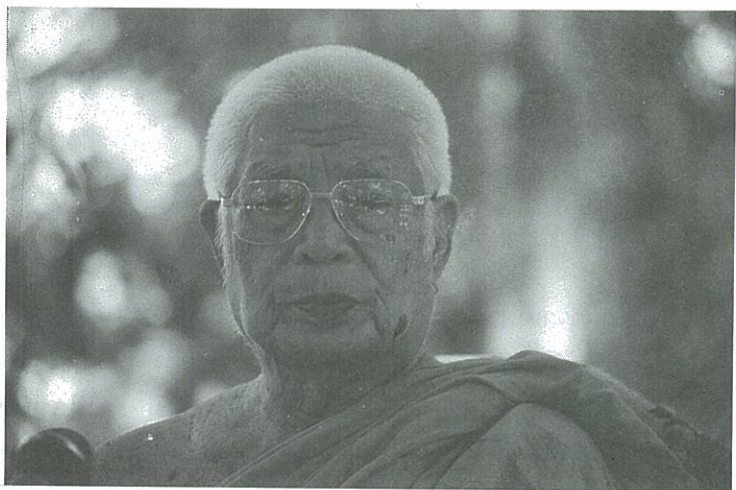
ถึงจะต้องเผชิญหน้ากับอาการป่วยของลูกสาวคนเล็กที่สร้างความเครียดลึก ๆ อยู่ตลอดเวลาที่สติเลือนหาย แต่กำลังใจและความอบอุ่นที่ได้จากคนรอบข้าง ทำให้ดิฉันบอกตัวเองเสมอว่าไม่อาจเรียกร้องอะไรที่ดีกว่านี้ในชีวิต และจงคิดแต่สิ่งดี ๆ

พระคุณแม่

ปัญหาว่าเดี๋ยวนี้ในบ้านเมืองเรามีปัญหา เด็ก ๆ ไม่เคารพ ไม่รัก ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ชวนกันเป็นอันธพาลมากขึ้น เพราะเขาไม่รู้เรื่องแม่ ปัญหาที่กำลังขยายตัวเพราะ เด็กไม่รู้ว่า 'แม่' นั้นคืออะไร แม่บางคนเสียอีกก็ไม่รู้ว่าความเป็นแม่คืออะไร นี่ก็มีอยู่เหมือนกัน เพราะเด็ก ๆ เหล่านี้ไม่รู้ว่า การทำให้พ่อแม่ร้อนใจน้ำตาตกนั้น เป็นความเลวร้ายอย่างใหญ่หลวง เขาจึงยังกระทำกันอยู่ ดังนั้นเราจะต้องสอนให้เขารู้ว่า 'แม่' คืออะไร

แม่คืออะไร เป็นสิ่งที่ทุกคนควรรู้ และรู้โดยปรมาตม์ชั้นลึกซึ้งด้วยความลึกซึ้ง โดยปรมาตม์แล้วเราต้องกล่าวว่า แม่เป็นผู้สร้างโลกโลกจะดีหรือเลวก็เพราะคนในโลกมันดีหรือเลว คนในโลกมันจะดีหรือเลวก็เพราะว่า แม่ได้สร้างอุปนิสัยคนเหล่านั้นมาอย่างไร ถ้าสร้างมาดี คนมันดี โลกนี้มันก็ดี ถ้าสร้างมาไม่ดี โลกนี้มันก็ไม่ดี จึงเห็นได้ว่า 'แม่' อยู่ในฐานะเป็นผู้สร้างโลกกราวกับว่าเป็นพระเจ้า แม่เป็นผู้สร้างดวงวิญญาณของลูก

แม่ต้องไม่ไปทำหน้าที่ 'พ่อ' ถ้าทำหน้าที่พ่อ พ่อก็จะว่างงานแล้วโลกก็จะเลวลง ไม่มีใครกล่อมเกลาดวงวิญญาณ บางพวกเขาแก้ตัวว่ารายได้ไม่พอ แม่ต้องไปช่วยทำงานหารายได้ นั่นมันหลับตาพูด เพราะมันไม่มองดูว่ามันเป็นการเสียหายมากกว่าได้ ถ้าแม่จะต้องช่วย

พ่อทำงาน ก็ต้องไม่ให้เสียหน้าที่ของแม่ คือทำงานชนิดที่ดูแลลูกไป
พลางก็ยังได้ คนบางพวกเขายังเอาลูกสะพายหลังไปด้วยเพื่อว่าไม่
อยู่ห่างจากลูก

แม่อบรมความเก่งในบ้าน พ่ออบรมความเก่งนอกบ้านใน
สังคมที่กว้างกว่า แต่แล้วแม่ก็สร้างอุปนิสัยลูกมากกว่าพ่อ เราได้
รับมารยาทอุปนิสัยต่าง ๆ นานาติดเนื้อติดตัวมาจนถึงกระทั่งวันนี้
อุปนิสัยประหยัดก็ดี สุภาพก็ดี ขยันขันแข็งก็ดี มาจากแม่โดยตรง
เรียกว่า เป็นเนื้อเป็นตัวมาเพราะการอบรมของแม่

เรายอมรับว่าพ่อช่วยให้เรามีอาหารกินให้ปลอดภัย แต่แม่ก็
ยังคงช่วยสร้างดวงวิญญาณของเราอยู่ พ่อรักเราอยู่วงนอก แต่แม่
รักเราอยู่กับอก ถึงกับว่ากินเลือดในอกแม่ กินนมของแม่ เรียกว่ามี
การถ่ายพันธุอุปนิสัยมากที่สุด นักเลงผสมไก่ ผสมปลากัดเขาบอก

ให้ฟังว่า การเลือกพันธุ์ผสมนั้นเขาเลือกตัวเมียมากกว่าตัวผู้ เขาจะเลือกพันธุ์ตัวเมียที่ดีที่สุดมาเป็นแม่พันธุ์ พ่อพันธุ์ไม่ค่อยสำคัญนัก อย่างนี้ก็เป็นที่น่าฟัง

ทีนี้ก็จะดูไปถึงการอบรม อบรมลูก บางคนสอนลูกไม่ให้ไหว้ใคร เพราะว่ากลัวจะเป็นทาสความคิดความเห็นของใคร บางคนก็สอนให้ลูกไหว้ใครจะไม่ต้องดูอะไรเสียเลย อย่างนี้มันผิดทั้งสองอย่าง อาตมาคิดว่า เราควรจะสอนลูกให้รู้จักเลือกไหว้ใคร เสียดีกว่า ดีกว่าที่จะไหว้ไปตะพึด ดีกว่าที่จะไม่ไหว้เสียเลย ลูกจะรู้จักเลือกไหว้ จะรู้จักผิดชอบชั่วดีในการรู้จักเลือกไหว้ เป็นการดีกว่าที่จะไม่ให้ไหว้ใครเสียเลย

วันแรกของโรงเรียนอนุบาล เด็ก ๆ ควรจะเรียนกันแต่ว่า ‘แม่คือใคร’ อย่างนี้ดีกว่าเรียนหนังสือ ไม่ต้องอุตริให้เรียนภาษาต่างประเทศไปตั้งแต่ชั้นอนุบาล โตแล้วก็ไม่รู้ว่แม่นี้คืออะไร แม่มีบุญคุณอย่างไรก็ไม่รู้

แม่ควรจะอบรมนิสัยจิตใจให้ลูกมันมีความรู้สึกสูง แม่ควรจะพาลูกไปร้านอาหารที่อร่อย ๆ ของเล่นหรือของแต่งตัวที่มีราคาแพง แล้วก็บอกลูกว่า “ทั้งหมดนี้เรามีไว้สำหรับทำให้เราโง่” เด็ก ๆ จะรู้จักคิดไปตั้งแต่เล็ก ๆ ว่าทั้งหมดนี้มันมีไว้สำหรับทำให้เราโง่อย่างไร ของแต่งตัวสวย ๆ ของกินอร่อย ๆ ของเล่นตุ๊กตาที่น่ารักอะไรก็ตาม ทั้งหมดนี้แม่จะบอกว่ามีไว้สำหรับทำให้เราโง่ แล้วลูกมันจะคิดอย่างไร มีเหตุมีผลอย่างไร ก็ค่อยรู้กันเอง

สอนให้ลูกรู้ว่าเราจะต้องทำอย่างไร เราควรมีอะไร ควรกินอะไร ควรใช้อะไร ควรบูชาอะไร ควรทะนุถนอมอะไร ถึงจะเป็นการถูกต้องที่สุด บอกให้ลูกรู้ว่า เรื่องกินก็ดี เรื่องกาม

กิติ เรื่องเกียรติกิติ มันมีลักษณะเหมือนกับดาบสองคม ไข่ไป
ทางหนึ่งก็วินาศ ไข่ไปทางหนึ่งก็เจริญ เด็ก ๆ ควรจะรู้ปรมัตถ์
เรื่อง 'ตัวกู-ของกู' ดืออย่างไร เสียหายอย่างไร ทีละเล็กทีละ
น้อยขึ้นมามาตามสมควร ตามความเหมาะสม

(จากหนังสือ 'แม่พระในบ้าน')

สถาบันวิทยสถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก (OCA)

ขอเชิญฟังเสวนาเรื่อง

สิทธิสตรีกับพุทธศาสนา

- ผู้ร่วมเสวนา
๑. พระศรีปริยัติโมลี
 ๒. แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด
 ๓. ศ. ปรีดี เกษมทรัพย์
 ๔. ผศ.ดร. ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์

ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น.
สนใจติดต่อสอบถามได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๒๑๖-๒๘๒๖-๘

ก้าวอย่างสู่วิถีแห่งโลกผู้หญิง

ยามพลัดพรากจากความสงบ ยอมสยบต่ออรสพระธรรม
มีร่มกาสาวพัสดร์เป็นที่หลีกเร้นจากไฟแห่งความร้อนรุ่ม
ที่แผดเผา

ยามถูกพายุแห่งต้นหาพัดผ่าน
มีชายคาสถาบันโสภณเป็นที่พักพิง

บุรุษเพศมีทางรองรับความเลือนไหลของอารมณ์ได้ไม่มี
ขีดจำกัด

หนึ่งกรรม...อมตะ

‘ผู้ชายเป็นหนืออะไรผู้หญิง’ เป็นโจทย์ที่ ดร. ทวีวัฒน์ ปุณ-
ทริกวิวัฒน์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล ขบคิดมานาน ผลจากการค้นหาข้อมูลในสังคมไทยที่ได้ชื่อ
ว่านับถือศาสนาพุทธ คำตอบที่วินิจฉัยได้ก็คือ

“ถ้าผู้ชายจะเป็นหนืออะไรผู้หญิงบ้าง ในเรื่องครอบครัว
ยังไม่ใช่ประเด็นหลัก ปัญหาโครงสร้างอยู่ที่เรื่องโสภณและ
ภิกษุณี

โสภณนี่เป็นรูปแบบของการกดขี่ผู้หญิงมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และยังไม่มีความพยายามแก้ไขอย่างจริงจัง ผู้ชายจะต้องเข้ามามีส่วนแก้ไขปัญหานี้

มันมีความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาเรื่องโสภณนี่และภิกษุณี ในสังคมใดก็ตาม เรื่องของวัฒนธรรม ศาสนา เป็นแกนหลักที่ลึกซึ้ง

ถ้าผู้หญิงถูกปฏิเสธในแง่สิทธิทางศาสนา เท่ากับถูกปฏิเสธในเรื่องที่เป็นแกนกลางของวัฒนธรรมหนึ่งทีเดียว และการเรียกร้องในระดับที่เป็นเปลือกนอกออกมากี่ยังจะเป็นไปไม่ได้...

ฉะนั้นการที่สังคมไทยไม่เคยให้โอกาสแก่สถาบันภิกษุณีให้เกิดขึ้นในประเทศนี้เลย ถือว่าเป็นเรื่อง que ผู้ชายกดขี่ผู้หญิงอย่างยิ่ง

...กดขี่ในแกนกลางของวัฒนธรรม

...กดขี่ในแง่ของความลึกซึ้งของจิตวิญญาณ

...ทั้งหมดนี้เป็นการกดขี่ที่ลึกซึ้งที่สุด

ผมว่าเรื่องนี้ผู้ชายเป็นหนี้ผู้หญิงอย่างยิ่ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ชายไม่เคยให้โอกาสกับผู้หญิงเลยในเรื่องของจิตวิญญาณ

เรื่องภิกษุณีอันเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ ไปเกี่ยวกับโสภณนี่ ตรงไหน ศึกษาแล้วได้ความกระจ่างว่า

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความไม่เสมอภาคในทุกด้าน สถาบันภิกษุมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เด็กชายในชนบทที่ยากจนได้ใช้โอกาสจากสถาบันนี้ได้รับโอกาสทางการศึกษาโดยผ่านระบบวัด แล้วจึงมาเรียนในเมืองใหญ่ แล้วสึกออกมาเป็นบุคคลที่มีค่าในสังคมได้

แต่โอกาสนั้นไม่เปิดให้แก่ผู้หญิง เด็กหญิงยากจนในชนบท

กลายเป็นปัญหาที่ในที่สุดต้องไปเป็นแรงงานเด็กและโสเภณี”

นี่คือบทความบางตอนที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ ๒ กรกฎาคม ศกนี้ และในระหว่างวันที่ ๗-๑๒ กรกฎาคมที่ผ่านมา ที่มหาวิทยาลัยเทมเพิล รัฐฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา นักวิชาการระดับผู้เชี่ยวชาญทางด้านศาสนา เชื้อชาติต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยหลากหลาย ได้มานำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง ‘ผู้ชายเป็นหนี้อะไรผู้หญิง’

หัวข้อการวิจัยเรื่องนี้เป็นโครงการของ ‘The Religious Consultation on Population Reproductive Health and Ethics’ แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มี FORD Foundations และ Macarthur Foundations เป็นหน่วยงานสนับสนุนเงินทุน

ถึงจะเป็นงานวิจัยของนักวิชาการ แต่งานนี้ไม่ได้สิ้นสุดอยู่บนหิ้งเช่นที่ใครต่อใครมักจะปรามาสไว้

ครั้งนี้ก้าวไกลไปกว่านั้น!

ผลงานของทุกคนจะถูกวิจารณ์โดยนักวิชาการผู้หญิงแล้วนำมาสรุป และเมื่อพ้นจากเวทีวิชาการไปแล้ว จะนำไปปรับให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อพิมพ์จำหน่ายไปทั่วโลก

ขั้นตอนนี้มีสำนักพิมพ์ซูนี (State University of New York Press) เป็นผู้ดำเนินการ และที่น่าจับตามองก็คือ ผลงานที่เคียวกร้าจากสมองของแต่ละคนจะถูกนำไปเรียบเรียงประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสหประชาชาติ

เพื่อพยายามผลักดันให้ยูเอ็นตระหนักถึงปัญหา และหาวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิสตรีทั่วโลก

จุดเด่นของโครงการนี้คือมันจะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่งานวิชาการ แต่จะพยายามผลักดันให้เป็นนโยบายสาธารณะออกมาให้ได้

เพื่อให้ผู้หญิงได้ร่ำเงาทุกศาสนาได้สัมผัสซึ่งถึงความงามของสัจจะแห่งชีวิต ที่ถูกแสงจ้าจากบุรุษเพศบดบังมาแสนนาน!

ฉันอ่านหนังสือพิมพ์วันนั้นแล้วก็ให้นึกถึงสถานภาพของตัวเองบนเส้นทางที่ฉันเลือกเดิน

ฉันรู้สึกอย่างไร? บนเส้นทางนี้

รู้สึกต่ำต้อยหรือ?

รู้สึกไม่ได้รับโอกาสหรือเปล่า?

รู้สึกถูกตัวเองบนเส้นทางนี้หรือไม่?

รู้สึกต่อการทำหน้าที่ในปัจจุบันนี้อย่างไร?

ฉัน...ทำงานเพื่อใคร?

ชีวิตฉันเกิดมาทำไม?

บนสถานภาพนี้ ฉันมีโอกาที่จะพัฒนาชีวิตของฉันจนมีศักยภาพภายในที่จะทำสิ่งสูงสุดในชีวิตที่เกิดมาครั้งหนึ่งได้หรือไม่?

คำถามที่มากมายนี้ ที่จริงฉันมีคำตอบให้กับตัวเองทั้งสิ้น

สงครามไม่เคยมีใครชนะ

ในช่วง ๓-๔ ปีหลังนี้ ฉันได้มีโอกาสเดินทางหลายครั้งเพื่อไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนนักบวชสตรีในประเทศต่าง ๆ ทำให้ฉันได้

พระราชินีโมนิกสนพระทัยงานช่วยสังคมของแม่ชีไทย
เป็นแนวทางแก่ดอนชีเขมรสร้างชาติ

เรียนรู้มากมายถึงการทำงานอย่างหนักของผู้หญิงทางธรรมในหลายประเทศ

เพื่อนฉันในประเทศเขมร ถูกกำหนดเรียกว่า ดอนชี เป็นผู้หญิงทางธรรมที่มีวิญญูคติค่อนข้างมาก เป็นหญิงหม้ายที่สูญเสียสามี และลูกไปในสงครามล้างเผ่าพันธุ์อันยาวนานของเขมร มีผู้คาดการณ์ว่าประชากรในเขมรเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย การฟื้นฟูประเทศเขมรจึงควรให้การสนับสนุน สตรีที่มีคุณธรรมในนามดอนชี ได้มีโอกาสรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มรวมพลังกันทำงาน เพื่อช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงในสังคมเขมรที่กำลังมีผลทางสังคมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์แย่งชิงอำนาจของบรูษเพค

จากการเดินทางไปทำงานและเป็นกำลังใจให้กับเพื่อนนักบวชสตรี ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการประชุมดอนซีทั่วประเทศเขมร โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนแห่งหนึ่งของประเทศเยอรมัน ฉันรู้สึกประทับใจ และได้มองเห็นถึงการทำงานของผู้นับถือนิกายโรมันคาทอลิกที่ต้องต่อสู้กับกิเลสของตัวเอง และยังต้องต่อสู้ที่จะรวมตัวกันให้ได้เพื่อจะให้เกิดกำลังใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือมนุษยชาติ ซึ่งถือว่าเป็นงานสร้างชาติของประเทศเขมรทีเดียว

ฉันพบดอนซีผู้ชราท่านหนึ่ง ท่านนั่งสวดมนต์อย่างสงบเย็น และยาวนานมาก ใบหน้าของท่านบอกเรื่องราวอะไรบางอย่างในชีวิต...

เมื่อฉันถามท่านว่า

“ท่านมีความสุขดีอยู่หรือกับการทำหน้าที่ของท่าน”

ท่านตอบฉันว่า

“มันเป็นความสุขที่สงบมากเมื่อเทียบกับการสูญเสียสามีและลูกอันเป็นที่รักในสงคราม...”

สงครามคือการหักล้าง เป็นเรื่องของอัสตา ตัวตน

สงครามไม่เคยมีใครชนะ

แต่ดอนซีผู้ชราท่านนี้ กลับเป็นผู้ชนะได้ในท่ามกลางการสูญเสีย...

พระอาทิตย์ขึ้นทางตะวันตก

ปีถัดมาฉันได้เดินทางไปประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส

ที่อังกฤษฉันได้เรียนรู้กับเพื่อนนักบวชสตรีที่เป็นชาวตะวันตก ศิษย์
ของหลวงพ่อบุญเมธี แห่งวัดอมราวดี และจิตตวิเวก

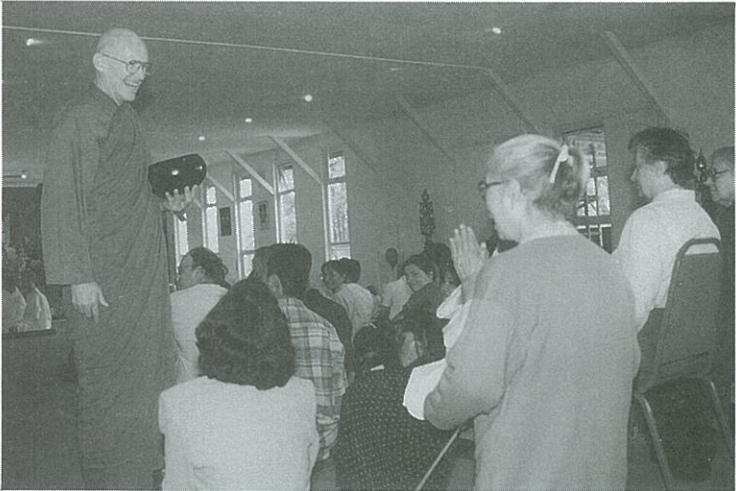
ผู้หญิงทางธรรมแห่งนี้ถูกเรียกว่า **ศีลธारा** หรือภาษาพูดเรียกว่า
Brown nun ท่านเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งของการที่จะช่วยกันทำ
งานสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาในประเทศแถบตะวันตกได้อย่าง
งดงามมาก

ถ่ายกับท่านจันทร์ศิริ BROWN NUN รุ่นแรกของวัดอมราวดี
ที่กุฏิกรรมฐานกลางป่า (จิตตวิเวก)

ฉันพบว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงเชื้อชาติใด สัญชาติใด เมื่อมี
โอกาสได้เข้ามาอยู่ในเส้นทางของผู้หญิงทางธรรม ความเป็นพี่น้อง
ความเป็นกัลยาณมิตรปรากฏขึ้นเมื่อเราได้มีโอกาสพบปะ พุดคุย
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ภาษาใจได้ปรากฏขึ้น มันเป็นสิ่งที่

เราพบว่าไม่มีอะไรกีดกันหรือปิดกั้นความเป็นเพื่อนที่มีความปรารถนาดี และมีความตั้งใจในการที่จะใช้ชีวิตในเส้นทางที่เลือกนี้อย่างคนที่จะขวนขวายที่จะพัฒนาศักยภาพภายในตน จนสามารถมีตัวเองเป็นเพื่อน หรือมีชีวิตที่ได้รับการพัฒนาแล้วจนสามารถพึ่งตัวเองได้

หลวงพ่อบุญสมเด็จทักทายญาติโยมที่มาทำบุญที่วัดอมราวดี

หลวงพ่อบุญสมเด็จท่านมีเมตตาในการที่จะสนับสนุนให้นักบวชสตรีเหล่านั้นได้มีโอกาสสร้างสังฆะของผู้หญิงทางธรรม เพื่อเป็นการตอบคำถามของเพื่อนชาวตะวันตกที่มักถามเรื่องสถานภาพสตรีในพุทธศาสนา (ฝ่ายเถรวาท)

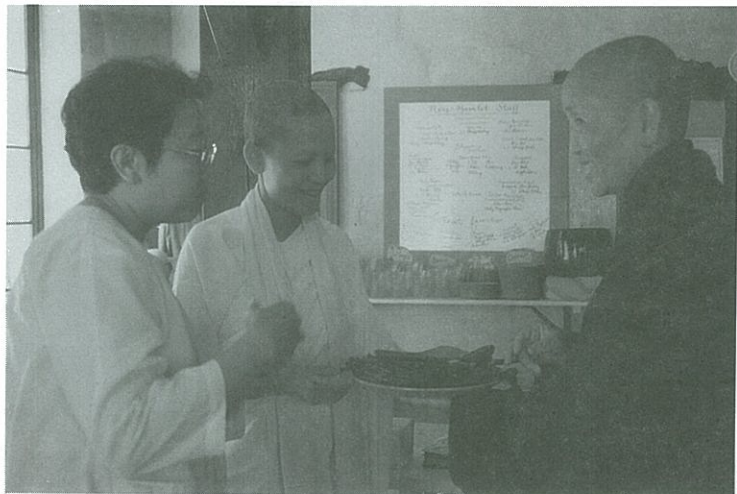
หลวงพ่อบุญสมเด็จได้แสดงปัญญาในการตอบที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนถึงการสนับสนุนนักบวชสตรีเหล่านี้

จากประเทศอังกฤษฉันเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส ฉันได้มี

ท่านดิช นัท ฮันห์ กับภิกษุและภิกษุณีที่เป็นกำลังสำคัญที่หมู่บ้านพลัม

โอกาสไปเยี่ยมเยียนภิกษุณีในหมู่บ้านพลัมที่เมืองบอร์โดซ์ซึ่งท่านดิช นัท ฮันห์ ผู้เป็นหลักในการต่อสู้เพื่อสันติภาพในประเทศเวียดนาม ท่านก็ให้ความยกย่องและให้การสนับสนุนที่จะให้ผู้หญิงได้มีบทบาท ได้มีเวทีในการที่จะได้ทำหน้าที่ เราพบว่างานของหมู่บ้านพลัมซึ่งเป็น งานช่วยเหลือผู้ที่อพยพมาจากประเทศเวียดนาม และงานช่วยเหลือ เด็ก ๆ ในประเทศโลกที่ ๓ ที่อดอยากและหิวโหย เป็นงานที่หนักมาก ที่นั่น...ภิกษุณีถือเป็นกำลังสำคัญอย่างมากในการเป็นแม่บ้าน ใหญ่ ที่จะดูแลชุมชนชาวพุทธในประเทศฝรั่งเศสถึง ๓ แห่ง ฉัน ประทับใจงาน Summer Camp ที่สามารถนำพระธรรมลงไปสู่วิถีชีวิต ของผู้คนที่เป็เด็ก ๆ จากทั่วโลกและพ่อแม่ ที่มารวมตัวกันครั้งหนึ่ง ประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ คน เป็นภาพที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวพุทธที่

ของฝากจากประเทศไทยที่มอบให้หมู่บ้านพลัม
ผู้รับคือภิกษุณีเฟื่อง มือขวาของท่านดิช นัท ฮันห์

อยู่รวมกันอย่างสานติ

ฉันขอชื่นชมการทำงานอย่างหนักของ ผู้หญิงทางธรรมที่ใช้
การงานเป็นฐานแห่งการภาวนา และทำหน้าที่สืบทอดอายุพระ
พุทธศาสนาด้วยการทำตนให้สงบเย็น และเป็นประโยชน์ต่อมวล
มนุษยชาติได้อย่างอบอุ่นยิ่ง

เพชรเม็ดงามแห่งศรีลังกา

หลังจากปีนั้นต่อมา ฉันก็ได้มีโอกาสเดินทางไปประเทศศรี-

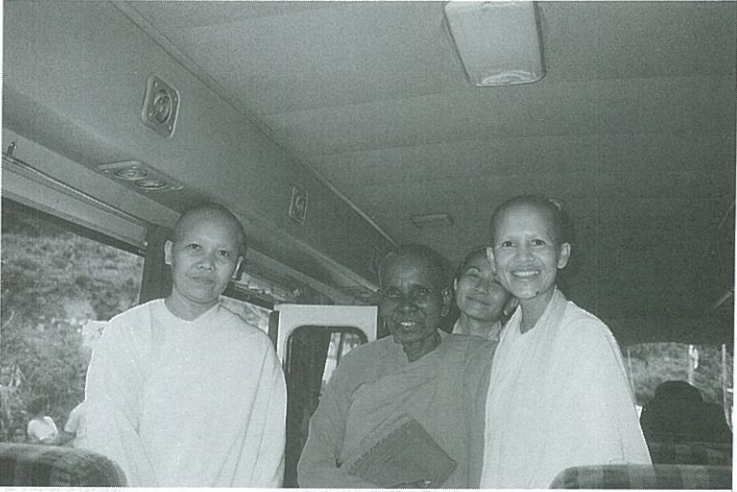

**ภิกษุณีแอนนาเบลในบรรยากาศของ SUMMER CAMP
ที่ประเทศฝรั่งเศส**

ล็งกากับคณะแม่ชีที่เป็นแม่ชีผู้ใหญ่ในประเทศของเรา เราได้มีโอกาสเดินทางไปศรีลังกาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และทัศนคติในการทำงานเพื่อสังคมกับคณะทศศีลมาตาของศรีลังกา

ในจังหวะที่เราไปนั้น มีประเด็นหนึ่งที่คณะทศศีลมาตาของศรีลังกากำลังให้ความสนใจกันมากคือ การรื้อฟื้นเพื่อที่จะให้มีภิกษุณีขึ้นอีกครั้ง

การไปเยี่ยมสำนักของทศศีลมาตาในศรีลังกา ถือเป็น การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดในการทำงานของนักบวชหญิงทางฝ่ายเถรวาทด้วยกัน เราพบว่านักบวชหญิงในประเทศอื่นก็ทำงานหนักและยากลำบากไม่น้อยไปกว่าแม่ชีไทยเลย

**ท่านสุมิตรา เยเนสซารี ขึ้นมาส่งคณะแม่ชีไทยบนรถ
ด้วยใบหน้าที่ยิ้มไปด้วยเมตตาอย่างยิ่ง**

ทศศีลมาตาท่านอ่อนน้อมถ่อมตน แต่ยิ่งใหญ่ไปด้วยการทำงานอย่างหนัก ท่านจึงเป็นที่ยอมรับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะจากชาวบ้านในชนบท และส่วนใหญ่ก็จะมีสำนักเป็นของตัวเอง

วันหนึ่ง คณะแม่ชีไทยได้พบ ท่านสุมิตรา เยเนสซารีเถรี ซึ่งเป็นทศศีลมาตาที่มีประสบการณ์ มีความรู้ มีพรรษามากกว่า ๕๐ พรรษา ท่านเป็นผู้ที่ทศศีลมาตาทั้งหลายให้การเคารพนับถือว่าเป็นครูบาอาจารย์ และท่านยังเป็นนักบวชหญิงเพียงท่านเดียวในท่ามกลางพระเถระผู้ใหญ่ทั้งหมด ๑๖ ท่านของเถรสมาคมแห่งศรีลังกา จะเห็นว่าท่านมีศรัทธามาก ถึงขนาดที่รัฐบาลยอมรับท่านเข้าไปเป็นหนึ่งในเถรสมาคมเลยทีเดียว

ในโอกาสที่พบกับท่าน ท่านได้เล่าให้พวกเราฟังว่า...

ท่านได้มีโอกาสเดินทางไปประเทศอินเดียเมื่อปีก่อน ท่านเห็นการบวชภิกษุณี แต่ในขณะนั้นท่านไม่ได้ตัดสินใจที่จะเข้าร่วมพิธีบวชภิกษุณีที่พุทธคยาด้วย

ท่านกระซิบให้พวกเราทราบว่...

“เธอรู้ไหม! ทำไมฉันถึงไม่ตัดสินใจที่จะบวชภิกษุณีครั้งนั้น ...เพราะฉันเห็นว่า จะไม่เป็นประโยชน์ต่อทศศีลมาตาจำนวนมากในประเทศศรีลังกาเลย”

แต่ท่านได้เรียนรู้จากการบวชภิกษุณีครั้งนั้นด้วยวิธีกลับมาสร้างทีม

มีการคัดเลือกทศศีลมาตาในสำนักต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ ๓,๐๐๐ ท่าน ออกมาเป็นระดับหวักะทีประมาณ ๖๐ ท่าน ๖๐ ท่านนี้ได้มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ๖ เดือน ใน ๖ เดือนได้จัดให้มีการศึกษาทั้งภาคปริยัติ ภาคปฏิบัติ และภาคปฏิเวธ

นอกจากจะเรียนธรรมะแล้ว ทศศีลมาตาเหล่านั้นยังต้องเรียนคอมพิวเตอร์ เรียนภาษาอังกฤษด้วย ทั้งนี้เพราะท่านสมิตราและคณะทำงานเห็นว่าต้องเรียนไปเพื่อจะเอาตัวเองออกไปอยู่สังคมข้างนอกได้อย่างมีศักยภาพจริง ๆ คณะทำงานยังบอกว่า ตลอด ๖ เดือนที่มาอยู่ด้วยกันนี้ จะมีคอร์สสั้น ๆ จัดอบรมทั้งเรื่องสมานไมตรี การจัดการ การทำงานสังคมสงเคราะห์ แล้วก็ต้องมีการคัดเลือกกันต่ออีก จนกระทั่งคัดเอาเฉพาะที่มีศักยภาพจริง ๆ จึงจะจัดให้มีการบวชเป็นภิกษุณี

โดยได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ จากพระภิกษุที่มีปัญญาและกำลังอันเข้มแข็งของศรีลังกา

คณะแม่ชีไทยเข้าเยี่ยมชมสถานที่ที่จัดไว้เป็นที่ฝึกอบรมทศศีลมาตา
เพื่อเตรียมตัวบวชเป็นภิกษุณี

ตลอดเวลาที่สนทนาแลกเปลี่ยนกัน จะเห็นว่าท่านสุมิตราเน้นย้ำถึงเรื่องของคุณภาพและคุณธรรมของภิกษุณี มากกว่าเรื่องที่จะมีกฎหมายมารองรับ และท่านมิได้พูดถึงเพียงการเปลี่ยนรูปแบบของนักบวชหญิงที่แค่เปลี่ยนจากการเรียก ‘ทศศีลมาตา’ มาเป็น ‘ภิกษุณี’ เท่านั้น

ต่อมาทศศีลมาตาเหล่านั้นถูกคัดเหลือ ๒๐ ท่าน และก็ได้เข้าไปสู่พิธีการบวชภิกษุณีที่พุทธคยาเมื่อปีนี้เอง โดยที่ ท่านอาจารย์ ดร. พระมหาสมชัย กุศลจิตโต (พระศรีปริยัติโมลี) ซึ่งเป็นพระภิกษุรูปหนึ่งจากประเทศไทยได้มีโอกาสไปร่วมด้วย ได้เล่าให้พวกเราฟัง...

ก็เป็นความรู้สึกที่อนุโมทนา และขอแสดงมุทิตาจิตต่อการทำงานในครั้งนี้อย่างเพื่อนผู้ร่วมเดินทาง

ดอกไม้...แห่งรัตนะในแผ่นดินไทย

ฉันประทับใจต่อคณะแม่ชีผู้ใหญ่หลายท่านที่ได้มีโอกาสเดินทางไปเป็นหมู่ จำนวน ๑๐ ท่าน นำโดย ท่านแม่ชีวีรี ชื่อทัศนประสิทธิ์ เลขาสถาบันแม่ชีไทย, ท่านแม่ชีสโรชา ไชยเกตุ รองประธานสถาบันแม่ชีไทย รวมทั้งแม่ชีที่เป็นเจ้าสำนักในจังหวัดต่าง ๆ เช่น ท่านแม่ชีถนอม จิตติมณี หัวหน้าแม่ชีจังหวัดนครราชสีมา, ท่านแม่ชียุพิน ทรัพย์ล้น หัวหน้าแม่ชีจังหวัดสมุทรสงคราม ความงดงามของแม่ชีไทยที่ได้มีโอกาสไปทำหน้าที่ ถือเป็นธรรมทูตคณะหนึ่งที่ได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนนักบวชในประเทศ

คณะแม่ชีไทยกับทศศิลามาตา
ถ่ายรูปกับเด็ก ๆ และชาวบ้าน ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งในศรีลังกา

ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปประเทศเขมร หรือการเดินทางไปประเทศศรีลังกา ฉันพบว่าความอดทน ความอ่อนน้อมถ่อมตน การใฝ่รู้ และการเปิดใจให้กว้างและว่างพอในการที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีในแม่ชีไทยของเรา เป็นความประทับใจที่เรารู้สึกต่อภาพที่นักบวชสตรีในนามแม่ชีได้สามารถแสดง หรือว่าได้มีโอกาสที่จะทำหน้าที่ของท่านได้อย่างเหมาะสม

อีกท่านหนึ่งคือ ท่านแม่ชีประทีป ขวัญอ่อน ซึ่งขณะนี้ท่านเป็น ประธานของสถาบันแม่ชีไทย ท่านได้เป็นกำลังสำคัญในการที่ทำให้เกิดโอกาสของเด็กผู้หญิงในชนบทในเรื่องการศึกษาของธรรมจารีณี ซึ่งเราได้มีโอกาสมองเห็นงานของท่านในตอนแรก ๆ โดยได้

รับการสนับสนุนจากคณะแม่ชีของวัดปากน้ำ และจากหลาย ๆ หน่วยงาน แต่อาศัยความอดทนของท่านแม่ชีประทีป งานที่สถาบันแม่ชีไทยสาขาปากท่อจึงสำเร็จลุล่วง จนทำให้เกิดธรรมจารีณีในจังหวัดลำพูน โดย ท่านแม่ชีอรุณ เพชรอุไร และที่อื่น ๆ ต่อมา

จะเห็นได้ว่า กำลังอันสำคัญของนักบวชสตรีที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนั้น ไม่มีส่วนไหนเลยที่จะไม่ผ่านการทำงานอย่างหนัก ทุกคนต้องมีความอดทนในการที่จะทำงานอย่างหนักและช่วยเหลือตัวเองอย่างมาก หรือพึ่งตัวเองอย่างมากในการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ ในความรู้สึกของฉันจึงคิดว่า ถ้าเผื่อว่ามีหน่วยงานใด หรือมีโอกาสใดที่จะสนับสนุนให้นักบวชสตรีในนามแม่ชีได้มีโอกาสทำหน้าที่ของท่านได้อย่างเต็มที่ในสังคมของบ้านเรา การทำงานช่วยเหลือผู้หญิง และเด็กก็จะเป็นไปได้อย่างมากขึ้น

เมื่อปี ๒๕๓๕ เราได้มีโอกาสที่จะทำงานอย่างหนึ่งที่ชื่อว่า โครงการศิลปะการพัฒนาสถาณภาพแม่ชีไทย เป็นการทำงานเพื่อที่จะได้มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนนักบวชสตรีในนามแม่ชีด้วยกัน เราได้เรียนรู้ว่าเพื่อนนักบวชสตรีในนามแม่ชีทั้งหลายนั้น ท่านมีวิริยะอุตสาหะ ในการที่จะใช้ชีวิตของการเป็นนักบวชอย่างคนที่พยายามจะเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อที่จะทำให้ชีวิตนี้สงบเย็นและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้สมกับเป็นธิดาของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ในโอกาสนั้นเราได้ผู้หญิงเก่งหลายท่านที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จึงขอเอย่ยนามคุณแม่ทางธรรมของฉัน คือ คุณแม่รัญจวน อินทรกำแหง ซึ่งท่านมีความปรารถนาที่จะแสดงความเป็นเพื่อนต่อนักบวชผู้หญิงให้มีโอกาสได้พัฒนาตน และส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการที่จะพัฒนาใจ

ของตนเพื่อเป็นหนทางสู่การพัฒนาสังคม

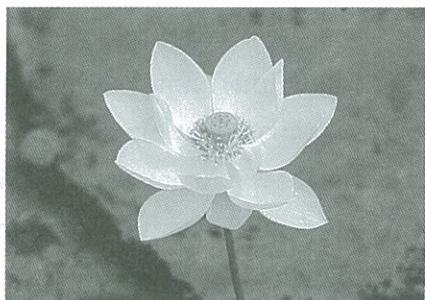
ฉันรู้สึกอนุโมทนาต่อ ท่านแม่ชีกนิษฐา วิเชียรเจริญ ที่ท่านได้พยายามจะเป็นตัวเชื่อมโยงในการทำให้เกิดวิทยาลัยแม่ชีขึ้น เป็นความตั้งใจที่ดีของผู้หญิงท่านหนึ่งที่มีต่อเพื่อนผู้หญิงด้วยกัน

และก็รู้สึกชื่นชมผู้หญิงเก่งอีกท่านหนึ่งคือ ดร. จัตราสุมาลย์ กบิลสิงห์ ซึ่งเป็นบุคคลที่พยายามที่จะผลักดันให้เกิดการพูดถึงนักบวชผู้หญิงในสังคมของเรา ไปสู่การพัฒนาในระดับของสากล

ผู้หญิงเหล่านี้ล้วนเป็นบุคคลที่มีความปรารถนาดี และมีความตั้งใจต่อการทำงานในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาสถานภาพของแม่ชีไทยทั้งสิ้น

เมื่อโลกหันกลับมามองดูผู้หญิงมากขึ้น ฉันจึงขอยกพระบาลีมาให้กำลังใจต่อเพื่อนนักบวช

นักบวชสตรีผู้เป็นสาวิกาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมต้องรักษาใจให้มั่นคง มีคุณค่าเหมือนหนึ่ง ‘ผ้ากาสิ’ ที่ ‘แม้ยังใหม่อยู่ก็งาม นุ่มห่มเข้าก็สบายเนื้อ ราคาแพง แม้จะกลางเก่ากลางใหม่แล้ว สีก็ยังงาม นุ่มห่มเข้าก็ยังสบายเนื้อ ราคาแพงอยู่นั่นเอง ผ้ากาสิแม้ที่เก่าคร่ำแล้ว คนทั้งหลายก็ยังใช้เป็นผ้าห่อรัตนะ หรือเก็บไว้ในหีบอบ’ 🙏

หน้าที่สำคัญของความเป็นแม่คือ การสร้างคนให้เป็นมนุษย์ ซึ่งก็รวมทั้งการสร้างผู้ชายด้วย เพราะฉะนั้นถ้าหากผู้ชายมาทำอะไรในลักษณะลิดรอนหรือเบียดเบียนผู้หญิง นืออย่าไปโทษผู้ชายฝ่ายเดียว ต้องโทษผู้หญิงด้วย ผู้หญิงที่เป็นแม่ที่ไม่ได้อบรมลูกชายอย่างถูกต้อง ไม่เก่งพอ ไม่ดีพอ ไม่รอบคอบพอ จึงไม่สามารถสร้างผู้ชายที่ดีขึ้นมาได้ ให้เป็นผู้ชายที่เห็นคุณค่าของผู้หญิง

รัญจวน อินทรกำแหง

คนใจร้อน

หนุ่มเลือดร้อนเข้าไปนั่งในร้านก๋วยเตี๋ยวไม่ทันไร ก็ตะโกนว่า
“ทำไมยังไม่ยกก๋วยเตี๋ยวมานะสักที จะให้รอถึงชาติหน้าหรือไง”

สักประเดี๋ยวเจ้าของร้านก็ออกมาพร้อมก๋วยเตี๋ยวเต็มชาม แต่พอถึงโต๊ะพ่อหนุ่มก็เทก๋วยเตี๋ยวกองบนโต๊ะแล้วบอกว่า “ฉันต้องรีบใช้ชาม คุณเองก็รีบกินเข้า จะต้องรีบใช้โต๊ะ”

ชายหนุ่มเดือดดาลมาก กลับถึงบ้านก็เล่าให้ภรรยาฟัง แล้วบอกว่า

“ฉันเนี่ยโกรธตายเลย”

ภรรยาได้ฟังดังนั้นก็รีบเก็บข้าวของใส่กระเป๋าแล้วพูดว่า

“เนื่องจากเธอตายแล้ว ฉันจะไปแต่งงานใหม่”

วันรุ่งขึ้นหลังจากภรรยาแต่งงานใหม่ เจ้าบ่าวคนใหม่ก็ขอหย่าโดยให้เหตุผลว่า

“ก็เธอไม่ยอมมีลูกสักที”

คนใจร้อนมักหงุดหงิดเวลาเจอคนที่ใจเย็นหรือเชื่องช้ากว่าตน แต่ลองได้เจอคนที่ใจร้อนและเร็วกว่าตน ก็จรรู้ว่ามันแยกว่ามาก เวลาเราคาดคั้นเร่งรัดใคร เราไม่รู้ตอกว่าเราสร้างความทุกข์แก่เขาแค่ไหน ต่อเมื่อถูกคนอื่นคาดคั้นเอากับเราบ้าง จึงจะรู้ซึ่งแสบใจว่าคนใจ

ร้อนนั้นนำรำคาญเพียงใด

ทุกวันนี้ใครต่อใครดูเร่งรีบกันไปหมด เพราะเราพากันเชิดชู
บุชาความเร็ว จะทำอะไรต้องให้เสร็จไว ๆ ถ้าจะเปิดบัญชีก็ต้องติดบัญชี
ถ้าจะกินกาแฟก็ต้องเป็นอินสแตนท์คอฟฟี่ ส่วนก๋วยเตี๋ยวก็ต้องเป็น
มาม่าไวไวถึงจะถูกใจ แม้กระทั่งเวลาทำสมาธิ ก็อยากบรรลุนี่วัน
วันพรุ่ง

เราต่างถูกสอนว่าเวลานั้นเป็นเงินเป็นทอง ดังนั้นจึงพยายาม
ใช้เวลาอย่างประหยัดที่สุด ทุกอย่างต้องให้เสร็จในเวลาอันน้อยที่สุด จะ
ได้มีเวลาไปทำอย่างอื่น แต่น่าแปลกที่ว่า ยิ่งรีบเท่าไร ยิ่งประหยัด
เวลามากเท่าไร เวลาว่างกลับเหลือน้อยลง วันแล้ววันเล่าชีวิตก็ยังยุ่ง
เหยิงตั้งแต่เช้ามีัดจรดดึกดื่น

เป็นเพราะคอยไม่เป็น เราจึงเย็นไม่ได้เสียที นั้นยังไม่เท่าไร
หากว่าคนอื่น ๆ ใจเย็นกว่าเรา แต่ถ้าคนรอบตัวล้วนใจร้อนพอ ๆ กัน
โลกนี้ก็คืออนรกดี ๆ นี้เอง

ลองช้าลงสักนิด เย็นลงสักหน่อย เราจะมีความสุขกว่านี้มาก
อย่างน้อยตัวเราก็จะเป็นผู้เป็นคนมากขึ้น ไม่เหมือนกับผู้จัดการใน
เรื่องข้างล่าง

จันทร์ต้นเดือนเริ่มต้นด้วยความอลหม่าน ผู้จัดการเอียงคอ
หนีบหูโทรศัพท์ขณะส่งงานเลขาคฯ ส่วนมือก็กดแป้นคอมพิวเตอร์ไว
เป็นระวิง ประเดี้ยวก็รีบไปคว้าแฟ้มในตู้ พลิกเอกสารอย่างรวดเร็ว
แล้วกลับมาโทรศัพท์ต่อ ครั้นวางหูโทรศัพท์เสร็จก็ส่งงานเลขาคฯต่อ
ส่วนมือก็เปิดสมุดบัญชีขึ้นมาดู แต่ไม่ทันไรก็หยุด พร้อมกับสายตา
มองหาอะไรสักอย่างบนโต๊ะซึ่งมีเอกสารกองสูงอยู่เต็ม

ด้วยความหวังดี เลขาฯจึงเอ่ยถามว่า
“หาอะไรอยู่หรือคะ เมื่อดิฉันจะช่วยหาได้”
“ดินสอของผมหายไปไหน”
“เห็นบออยู่ที่หูของท่านไงคะ”
“หูข้างไหนล่ะ บอกมาเร็ว ผมไม่มีเวลามากหรอกนะ”

พบกับ แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

ช่วง สาวิกา สื่อเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ

ในรายการ

“ธรรมะร่วมสมัย”

ในวันพฤหัสบดีที่ ๒ และพฤหัสบดีที่ ๔ ของทุกเดือน

เวลาเที่ยงคืนถึงตีสอง

ทางสถานีวิทยุสำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท.

F.M ๑๐๐.๕ และ A.M. ๑,๔๙๔

กระจายเสียงทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

Internet www.mcot.or.th F.M. ๑๐๐.๕ MHZ

ยามเย็น...
นอน...หมดแรงอยู่ได้ตั้งไม้
ได้ยินเสียงนกร้อง
ไพเราะมาก
นกออยู่ไหน?
เห็นนก ๒ ตัว...บินกลับรัง
มันร้องบอกอะไร...หนอ?
ไพเราะมาก
ฉันรำพึงว่า...
กลับบ้านบ่อย ๆ... กลับบ้านบ่อย ๆ...
ฉันนอน...หมดแรง
กลับมาอยู่กับลมหายใจ
สดชื่นทันที
ลมหายใจ คือ บ้าน
ลมหายใจ คือ ชีวิต
กลับบ้านบ่อย ๆ... กลับบ้านบ่อย ๆ...
บ้านต้องมีราก
ราก คือ สติ
ลมหายใจแห่งสติ คือ ชีวิตของเรา
จงหายใจเกิด เพราะเรามีลมหายใจแห่งสติ
จงหายใจเกิด เพราะเรามีชีวิต

พามาแม่ (สองคน) ไปวัด

พี่สาวโทรศัพท์มาบอกนารีว่า

“เดี๋ยวนี้แม่ไม่รู้เป็นอะไร ดูซึม ๆ ไปนะ ตั้งแต่หน้าตายไปนี่”

นารีได้ฟังก็ไม่สบายใจ น่าเป็นน้องของแม่ที่แม่รักมาก แต่เสียชีวิตไปก่อนแม่ด้วยโรคมะเร็งมดลูก

ส่วนน้อยเพื่อนสนิทที่สนใจการปฏิบัติธรรมด้วยกันก็โทรศัพท์มาเล่าว่า

“เดี๋ยวนี้แม่ฉันไม่รู้เป็นอะไร ชอบเล่นหอย เห็นว่าไปวัดใกล้ ๆ บ้านแล้วพระโบ้หอยมา ชาวบ้านก็เลยเป็นบ้ากันใหญ่”

นารีได้ยินเข้าก็กลุ้มอกกลุ้มใจ เธอกับเพื่อนจึงวางแผนจะเบี่ยงเบนความสนใจของแม่

“พาไปเที่ยว” น้อยว่า “ให้แม่ไปเปิดหูเปิดตา”

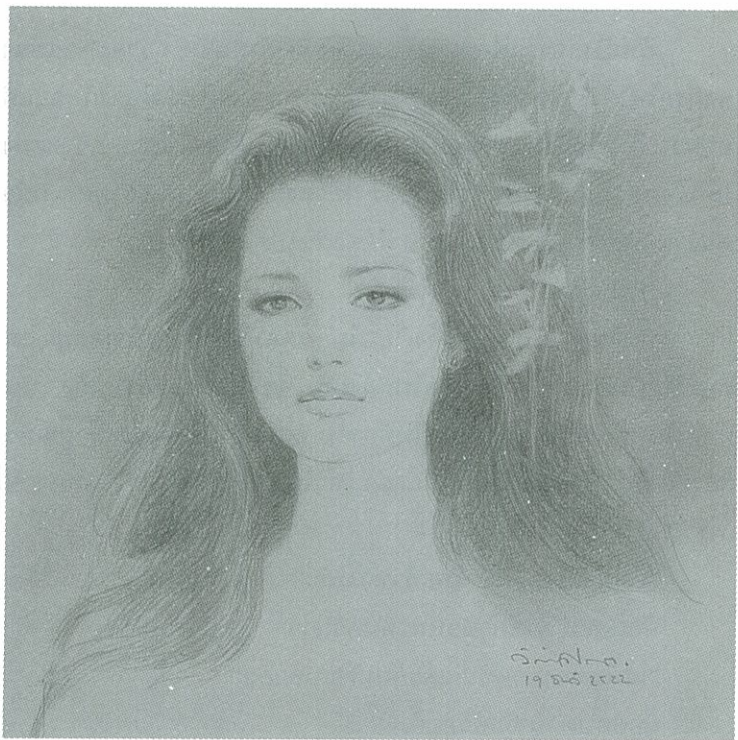
นารีนึกภาพแม่สองคนอายุเจ็ดสิบเกือบแปดสิบขึ้น ๆ ลง ๆ รถทัวร์ ขึ้นเขาลงห้วย โดยมีเธอกับเพื่อนช่วยกันหิ้วปิก

“สงสัยไม่ไหว หกล้มไปละยุ่งอีก”

น้อยพยักหน้าเห็นด้วย

“ไปไหนล่ะที่เบี่ยงเบนได้แล้วก็ไม่ล้ม”

“ไปวัด” เธอกับน้อยร้องประสานเสียงพร้อมกัน จากนั้นก็เฝ้ารอจิ้งหვეอยู่อย่างใจจดใจจ่อ และดูเหมือนว่าเธอสองคนไม่ต้องรอ

นาน เพราะธรรมชาติจัดสรรให้เสร็จเรียบร้อย ในช่วงเดือนนั้นเองก็มี
อบรมสมาธิภาวนาที่วัดต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง

“ได้โอกาสเราไปปฏิบัติด้วย”

นารีกับน้อยตกลงกันเป็นดิบดี

ผู้หญิงสองรุ่นสี่คนเดินหัว ๆ จุง ๆ กันไปวัด กว่าจะพาแม่ลง
จากรถไฟได้ทั้งเธอและเพื่อนก็หัวใจแทบขาด เพราะแม่นารีก็คอยแต่
ถามว่า ถึงหรือยัง เลยหรือยัง เป็นอันแทบไม่ได้นอนทั้งคืน กว่าจะลง
ได้ก็ย้งกลัวโน่นกลัวนี่ กลัวลิ้มของ กลัวลงผิด กลัวไม่มีรถไปต่อ กลัว
คนร้าย กลัวทุกอย่าง ทำยสุดนารีต้องหันไปดูแม่ว่า

“แม่ เจียบ ๆ น้อยได้มั๊ย”

นั่นแหละแม่ของเธอจึงเจียบไป แต่แม่ของน้อยยังพูดอยู่ แต่
รายนั่นเป็นอีกแบบหนึ่ง คือไม่กลัวเลย เขามานี่ฉันจะถือเอง นั่น
ทำไมไม่หีบไปล่ะ ฉันเดินได้ไม่ต้องจับ แกลิ้มอะไรหรือเปล่า ว่าแล้ว
ก็กระโดดแผล็วลงรถไฟเป็นคนแรก ทำให้นารีกับน้อยหัวใจแทบวาย
เพราะกลัวเธอจะล้มไป

“แม่นี้จะรีบทำไม ล้มแล้วทำไงล่ะ”

น้อยดูแม่ ก็ได้คำตอบมาทันควันว่า

“แกไม่ต้องมาดูชั้น แล้วล้มหรือเปลาล่ะ”

น้อยสบตานารีแล้วอมยิ้ม

ทันทีที่ถึงวัด แม่สองคนก็ดูสงบเสียงมมากขึ้น หลังจากกราบ
ท่านเจ้าอาวาสแล้วนารีกับน้อยก็พาแม่ไปยังอาคารปฏิบัติธรรม ซึ่ง
เป็นโรงเรือนใหญ่และแบ่งเป็นห้องเล็ก ๆ สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม

“ชั้นจะนอนไดยังไงล่ะ มันสูงนะ” แม่นารีเริ่มอุทธรณ์ เมื่อเห็น

ยกพื้นปูนที่สูงขึ้นไปแทนเตียง “ชั้นชอบนอนกับพื้น”

นารีเงียบ ไม่กล้าบอกให้แม่นอนกับพื้น

พอเห็นเลื้อย หมอน ที่นารีหยิบมาจากศาลารวมศูนย์ แม่ก็ทำ
ท่ารังเกียจและเริ่มบ่นอีก

“มีตัวเรือดหรือเปล่า”

“ไม่มีหรอก” นารีว่าพลางคลีให้ดู ยกหมอนขึ้นมาดมกลิ่น
ประกอบด้วย

แม่ทำท่ากลัว ๆ แล้วกระซิบว่า

“แม่กลัวจะไปทำให้มันตายแล้วบาปนะ”

นารีดูท่าจริงจังของแม่แล้วอดขำไม่ได้

ข้างฝ่ายแม่ของน้อยก็เดินออกมาเยี่ยม ๆ มอง ๆ ดูห้องแม่
ของนารี แล้วก็เริ่มวิพากษ์วิจารณ์ “ห้องนี้ดูดีกว่าห้องชั้นนะ” แม่ของ
นารียิ้มหวาน “วิวดิ” นารีกับน้อยแอบหัวเราะให้กัน แม่ของน้อยขึ้นไป
นั่งแกว่งขาอยู่บนเตียงแบบใหม่แล้วว่า

“นอนเตียงนี้ดี ชั้นชอบ ชั้นลงสะดวก แก่แล้วก็ต้องอย่างนี้
แหละ”

นารีหันไปดูหน้าแม่ เห็นเงียบสนิท

พอเริ่มปฐมนิเทศผู้เข้าอบรม ท่านอาจารย์ผู้นำการอบรมก็สั่ง
ห้ามพูดกัน ห้ามส่งเสียงดัง แม่ของน้อยทำหน้าเบะ ตอนเดินกลับที่
พัก พอก้าวเข้าห้องเธอก็หันมาบอกกับนารีที่เดินตามมาพร้อมกับแม่
ว่า

“ไม่ให้พูดกันนี่มันฝืนธรรมชาติ”

นารียิ้ม ๆ ไม่ตอบว่าอะไร เพราะความคิดนี้เธอเคยคิดมาก่อน

แล้วตั้งแต่การปฏิบัติธรรมครั้งแรก

ตอนอาบน้ำซึ่งเป็นการใช้ห้องน้ำรวม นารีได้ยินเสียงแม่น้อยพูดกับเพื่อนผู้ปฏิบัติธรรมคนอื่น ๆ โดยการเริ่มถามไถ่ประวัติชีวิตพอชะโงกหน้ามาดูตรงที่มาของเสียง ก็เห็นแม่ของตัวเองนั่งรวมกลุ่มตาแป๋วอยู่กับเขาด้วย

นารีเดินไปใกล้ มองหน้าแม่น้อย แต่เธอก็ยังพูดอยู่ ร้อนถึงน้อย เดินมามองแม่ด้วยตัวเอง ขณะเดินกลับห้องพักน้อยบอกกับแม่ว่า

“แม่พยายามอย่าพูด แล้วอย่าชวนคนอื่นพูดด้วย”

“เอ๊ะ” แม่น้อยส่งเสียงแหลม “เขาถามขึ้นก็ต้องตอบเป็นธรรมดา คนเราก็ต้องพูดกันบ้าง”

“ยิ้มก็ได้” น้อยว่า

“ขึ้นไม่ได้เป็นไบนี่” แม่น้อยตอบ

ต่อจากนั้นแม่น้อยไม่พูดกับน้อยอีก ดูเหมือนจะเป็นไปตามที่ท่านอาจารย์สั่ง แต่เธอกลับพูดกับคนอื่น ๆ เท่าที่จะสามารถทำได้ แม่ของนารีก็มากระซิบกระซาบบอกกับนารีว่า

“แม่น้อยเขาโกรธลูก”

นารีไม่รู้จะทำอย่างไร ได้แต่บอกแม่ด้วยประโยคที่สั้นที่สุดว่า
“ช่างเขาเถอะ เดียวก็ดีขึ้นเอง”

แม่ของนารีก็เลยพานทำท่าโกรธ ๆ ไปอีกคนหนึ่ง

ตลอดเวลาที่ปฏิบัติสมาธิภาวนาในภาคบ่ายของวันนั้น ผู้อายุน้อยกว่าวิตกกังวลอยู่กับแม่ ตาคอยเหลือบดู เห็นผู้อาวุโสนั่งสมาธิอย่างกระสับกระส่าย ใจของลูกสองคนก็พลอยกระสับกระส่ายไปด้วย

“ทำไมผูกกันอยู่อย่างนี้” นารีบ่นกับตัวเอง

เช้าวันที่สามของการอบรม นารีกับน้อยก็ต้องตกใจเมื่อแม่สองคนเก็บข้าวของใส่กระเป๋าเสร็จเรียบร้อย แม่น้อยเป็นคนพูดขึ้นก่อนว่า

“วันนี้แม่สองคนจะกลับบ้าน”

“ทำไมล่ะ” นารีร้องด้วยความตกใจ “ไหนแม่ว่าอยากมาอบรมสมาธิภาวนา ไม่ดีแล้วหรือไง”

“ดี” แม่ของนารีตอบเสียงเบา “ก็ดีทุกอย่าง”

“แล้วทำไมแม่จะกลับเสียล่ะ” น้อยถามด้วยน้ำเสียงที่พยายามสงบสติอารมณ์

“เรามันไม่ดี”

แม่สองคนตอบเกือบเป็นเสียงเดียวกัน นัยน์ตาเต็มไปด้วยความน้อยใจ เสียใจ นารีกับน้อยมองหน้ากันนิ่งอึ้ง

บ่ายวันนั้นแม่ลูกสองคู่เข้าไปกราบท่านอาจารย์ ไม่ได้ลากลับบ้าน แต่เข้าไปขอคำสอน นารีกับน้อยเป็นคนเข้าไปเรียนปัญหากับท่านอาจารย์ กราบขอให้ท่านช่วยแก้ปัญหา ท่านจึงให้เชิญมาทั้งสี่คน พอเห็นหน้าท่านก็บอกว่า

“ว่าไง แม่ลูกเจ้าปัญหา”

ลูกสองคนหัวเราะ แต่แม่สองคนสีหน้าไม่สู้ดี

“แม่ลูกนะรักกัน กระทบกันง่าย แม่ก็น้อยใจลูก ลูกทำไมไม่เข้าใจเราเลย ลูกก็น้อยใจแม่ว่าทำไมไม่เข้าใจลูกเลย ตอนนี้แหละจะได้มาเห็นใจตัวเองซะที ไม่ต้องไปดูใจลูก ไม่ต้องไปดูใจแม่ ดูใจตัวเองนั่นแหละ ลูกดูใจลูก แม่ดูใจแม่ ใจมันเป็นอย่างไรนะ มันน้อยใจอย่างไรนะ มันเดินเร็วเดินช้า มันนิ่ง มันสงบแค่ไหน มีโอกาสแล้วยัง

จะกลับบ้านกันอีกหรือ”

แม่น้อยทำท่าจะอ้าปากเถียง ท่านก็สวนว่า

“อย่าเพิ่งเถียง ดูใจตัวเองเสียก่อน มันจะเถียงอะไร เถียง
ทำไม...

“ไป กลับไปได้”

สี่คนแม่ลูกเดินกลับที่พักเจียบ ๆ ใครดูใจใครหรือดูใจตัวเอง
ไม่มีใครรู้ รู้แต่ว่าแม่สองคนไม่ได้กลับบ้าน และอยู่จนครบสิบวันตาม
กำหนดเวลา วันสุดท้ายที่ไปกราบท่านอาจารย์ ท่านยิ้ม ๆ มองหน้า
คนทั้งสี่แล้วถามว่า

“เป็นไง ตกงดูใจใคร”

คนสี่คนสองรุ่นหัวเราะ ไม่มีใครทำท่าอยากตอบ ในที่สุดแม่
น้อยเป็นคนกราบเรียนท่านอาจารย์ขึ้นว่า

“แค่ดูใจตัวเองก็งุ่นแล้วเจ้าคะ ไม่มีเวลาไปดูใจคนอื่นเลย”

“หึ ๆ ๆ” ท่านอาจารย์หัวเราะเสียงดังอยู่ในคอ “กลับบ้านก็
อย่าไปงุ่นงายของคนอื่นเข้าอีกล่ะ”

“เจ้าคะ” สี่สาวสองรุ่นรับคำพร้อมเพรียงกัน

ขณะนั่งรถไฟกลับ นาฬิกากระซิบกับน้อยว่า

“คราวหน้าพามาใหม่นะ”

น้อยพยักหน้า “ไปชวนแม่ยายไปมาด้วยดีกว่า”

อยู่...หรืออย่า!

ดิฉันแต่งงานมาแล้ว ๕ ปี มีบุตร ๒ คน ้วยกำลังน่ารักทั้งคู่
สามีมีตำแหน่งหน้าที่การงานดี เป็นคนสุภาพ อ่อนโยน รักดิฉันและ
ลูกมาก อยู่กินกันมาอย่างมีความสุข ไม่มีเรื่องอะไรให้ขุ่นข้องหมอง
ใจ ไม่นานมานี้ ทราบข่าวว่าเขามีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเพื่อนชายซึ่ง
เป็นเพื่อนสนิทที่ไปมาหาสู่กับครอบครัวเราเป็นประจำ รู้สึกเจ็บปวด
และก็ทรมานยิ่งกว่าสามีไปมีเมียน้อยเสียอีก ทุกวันนี้อยู่กับเขาด้วย
ความหวาดกลัวและก็ขยะแยะในความผิดปกติของเขา ไม่อยาก
เข้าใจ เขายังไม่ทราบว่าจะดิฉันทราบ ดิฉันควรจะทำอย่างไรดีคะท่าน
ไม่อยากเป็นเมียหลวง

ตอบ คุณ ‘ไม่อยากเป็นเมียหลวง’

ให้ทำปกติที่สุด ทบทวนดูว่าที่ขยะแยะนั้น ขยะแยะอะไร
เคยมีความรู้สึกที่ไม่ดีหรือที่สามีไปมีเมียน้อย เพราะเห็นเปรียบเทียบ
มา ที่จริงทุกข์เพราะยึดมั่นถือมั่นที่ปรุงแต่งไปว่าสิ่งนั้นมันน่าเกลียด
ไม่ดี...สิ่งนั้นมันเลวพอใช้...ยังพอรับได้บ้าง มันทุกข์ซ้อนทุกข์หรือ
เปล่า? ทุกข์เพราะสูญเสียของรักก็หนึ่ง ทุกข์เพราะขาดความ
มั่นใจในการเปรียบเทียบอีกหนึ่ง

มองดูมันอย่างสงบ และสังเกตหรือดูใจของเราให้ดี แล้ว
วิเคราะห์ทุกข์ว่า เราทุกข์เพราะอะไร? ไม่ต้องรังเกียจ อย่าเสียใจ

และอย่าเสียความมั่นใจในตนเอง ถ้าเขายังดีกับเรา ดีกับลูกเรา เหมือนปกติ ซึ่งอันนี้สำคัญ แสดงว่าเขายังปกติกับเรา ส่วนที่เขาจะไปผิดปกติกับคนอื่น ๆ มันเรื่องของเขา ต้องแยกแยะให้ออก ไม่ต้องไปทุกข์เพราะความผิดปกติของคนอื่น เสียเวลาดูแลตัวเองและลูกให้ดี ให้มีชีวิตที่มีชีวาเอาไว้ เวลาที่จะอยู่ด้วยกันมันสั้นนัก ไม่ควรประมาท ขอให้ใช้ชีวิตที่เหลืออย่างมีความสุขในปัจจุบันให้เร็วที่สุด และทำดีกับคนทุกคน รวมทั้งทำดีมีเมตตากับตัวเองด้วย ควรออกจากความเศร้าโศกนั้นเสียให้เร็ว ก่อนที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่หลงอยู่กับเรื่องไม่เป็นเรื่องที่ทำร้ายชีวิตตัวเอง และชีวิตครอบครัวอย่างไม่รู้ตัว

เทคโนโลยีก้าวไกล...แต่จิตใจ...???

ผมเป็นคนหนึ่งที่ชอบใช้อินเตอร์เน็ตดูข่าวสารทั่วโลก มาได้ข่าวว่ามีหนุ่ม-สาวชาวอเมริกันคู่หนึ่งสร้างเว็บไซต์ของตัวเองขึ้นมาแล้วโฆษณาว่าจะร่วมรักให้คนดูกันในอินเตอร์เน็ต เรื่องนี้จะไม่ดูใหญ่โตถ้าไม่มีคนแสดงความสนใจเข้าไปดูกันมากมายจนเป็นข่าวเกรียวกราว ผมเลยรู้สึกผิดหวังที่เรื่องไม่เป็นเรื่อง แกรมเป็นการปลุกเร้าอารมณ์ให้เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีอย่างนี้จะเป็นที่สนใจ และผู้ที่สนใจและนิยมใช้อินเตอร์เน็ตกันมากก็เป็นวัยรุ่นันเสียส่วนใหญ่ด้วย ท่านแม่ที่มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรครับ

นายอินเตอร์เน็ต

ตอบ คุณ 'นายอินเตอร์เน็ต'

ก็รู้สึกว่าคุณเดี๋ยวนี้หลอกได้ง่าย ถึงจะรู้อะไรมาก แต่ขาดสติ ปัญญา ยิ่งถูกหลอกง่ายขึ้น หลอกกันที่เดียวได้ทั่วโลกเลย นำ สงสารจัง เรื่องกามราคะนี่เปรียบเหมือนยางเหนียว ติดง่าย ทำให้สำเร็จได้ง่าย ก็เอาเรื่องที่ติดง่ายมาโฆษณา และทำให้สำเร็จ ได้ง่าย ด้วยคนเพียงคนหรือ ๒ คนก็ทำได้ ทำแล้วคนส่วนใหญ่ก็สนใจ ตัดใจที่จะติดตาม จึงเป็นของไม่ยากที่จะเอาเรื่องนี้มาทำให้ตัวเองดัง แล้วอาศัยสื่อที่ผู้คนกำลังสนใจใช้กัน จึงดังที่เดียวกว้าง ขวางทั่วโลก

ส่วนคุณธรรมของคนใช้อินเตอร์เน็ตนั้น ลองฟังเรื่องนี้ดู มีเด็กนักเรียนชาย ม.๓ ของโรงเรียนมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งตอบ เราว่า เขาเคยเข้าไปในเวปไซด์เหล่านี้เพราะเขาเครียด เมื่อถามว่า เครียดอะไรหนักหนาอายุเท่านี้? เขาตอบว่า เครียดจากการเรียนที่หนัก เขาจึงเข้าไปในเวปไซด์ชนิดนี้เพื่อผ่อนคลาย

อีกเรื่องนี้มีพี่ชายคนหนึ่ง กำลังเข้าไปในเวปไซด์ประเภทนี้ เหมือนกัน เมื่อน้องสาวเปิดประตูเข้าไปในห้องของพี่ชาย...ขณะนั้นพี่ชายก็หยุดตัวเองไม่ได้ในอารมณ์อย่างนั้น จึงลงมือข่มขืนน้องสาว ของตัวเอง...

พวกเราฟังเรื่องเหล่านี้แล้วรู้สึกอย่างไร

บางครั้งเราสูญเสียคุณค่าของความเป็นเพื่อนมนุษย์ เพราะการใช้สิ่งที่ทันสมัยอย่างคนด้อยโอกาสกันเสียแล้ว!

แม่

ดิฉันอายุ ๓๕ ปี ยังโสด อยู่กับคุณแม่ค่ะ คุณพ่อเสียตั้งแต่

ดิฉันยังเล็ก คุณแม่ดิฉันอายุ ๖๙ ปี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ดี แต่
จู่ๆก็ป่วย พุดเรื่องไม่เป็นเรื่อง ชักใช้ไถ่ถามอยู่ตลอดเวลา เช่น ขณะที่
กำลังทานอาหารเข้าอยู่ก็จะถามไปถึงอาหารมือเย็นแล้วว่าดิฉันจะ
เตรียมอะไรให้ทาน ไม่ว่าจะดิฉันจะทำอะไรหรือกระดิกตัวไปไหนก็จะ
ต้องจับตาดู ถามโน่นถามนี่ ทำให้ดิฉันรู้สึกอึดอัดมาก บางทีโมโห
โกรธ และบางครั้งถึงขั้น ‘เกลียด’ เสียงของคุณแม่ทำให้ดิฉันเครียด
แทบบ้า นี่ดิฉันควรจะทำอย่างไรดีคะที่จะเปลี่ยนนิสัยของคุณแม่
ดิฉันอยากได้คุณแม่คนเดิมกลับมาค่ะ

ลูกสาวคนเดียว

ตอบ คุณ ‘ลูกสาวคนเดียว’

เป็นลูกคนใหม่ดีกว่ากระมัง! คุณจะทำได้ง่ายกว่า คุณควรเข้าใจ
ธรรมชาติของคุณแม่ แล้วมองดูด้วยใจที่ไม่ขุ่นมัว ขอเตือนว่าถ้า
ไม่มีผู้หญิงคนนี้ ผู้หญิงที่ทำงานอย่างหนักที่อยู่เบื้องหลังการ
เติบโตของคุณคนนี้ ชาตินี้จะไม่มีชีวิตของคุณได้เลย

เวลาที่คุณแม่โมโห โกรธ หรือบางครั้งถึงขั้นเกลียด แม้แต่
เสียงของคุณแม่ของคุณ ขณะนั้นคุณตกนรกแล้ว เพราะความ
ร้อนรุ่มก่อกวนใจเป็นเหมือนไฟที่กำลังเผาตัวคุณ ไม่ใช่เสียงของคุณแม่
ที่ทำให้คุณร้อน แต่ไฟแห่งโทสะในใจของคุณมันกำลังทำให้ชีวิต
ของคุณล้มละลายต่างหาก

คุณเครียดแทบบ้า เพราะคุณเข้าใจผิด

คุณอยากให้คุณแม่เป็นอย่างใจคุณ

คุณคิดเข้าไปบงการชีวิตของคุณแม่ในช่วงสุดท้ายของท่าน

คุณควรเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของคุณ และให้รู้ว่า

คุณโชคตินักหนาแล้วที่ยังมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้กับคุณแม่ ซึ่งบางคน
ไม่มีโอกาสในชีวิตนี้เลยที่จะมีแม่ หรือมีก็ไม่มีโอกาสรู้จัก เพราะถูก
แม่ทิ้งตั้งแต่ตอนแรกเกิด เห็นข่าวที่มีเด็กถูกทอดทิ้งจำนวนมากมาย
ในปัจจุบันนี้บ้างไหม ที่ชีวิตของคุณไม่เป็นอย่างเด็กในข่าวคราวตาม
หน้าหนังสือพิมพ์ หรือมีเด็กที่ถูกทิ้งจำนวนมากมายที่ไม่เป็นข่าวนั้น
เพราะคุณมี **คุณแม่ที่ประเสริฐที่สุด** ที่ทำหน้าที่ของแม่ไม่ว่าจะ
ทุกข์ยากขนาดไหนก็ตามจะไม่ฆ่าลูก และไม่ทิ้งลูก

ขอให้คุณเป็นลูกคนใหม่ เป็นลูกที่เป็นอนุสาวรีย์ของแม่
อนุสาวรีย์แห่งความดีงามที่ลูกทั้งหลายในแผ่นดินนี้จะทำให้
แม่ของเราได้ทุกคน

ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๑

เสถียรธรรมสถาน คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน
อย่างสานติ ขอเชิญชวนท่านที่สนใจในธรรมะทั้งหลายร่วมกัน
ปฏิบัติบูชาพระคุณแม่ ในระหว่างวันที่ ๗-๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๑
วันที่ ๗-๑๒ ส.ค. ปฏิบัติธรรมเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
๑๒ ส.ค.

- ๐๗.๓๐ น. ร่วมใจกันทำบุญตักบาตรในวันแม่แห่งชาติ
- ๐๙.๓๐ น. ฟังธรรมและปฏิบัติบูชา
- ๑๓.๓๐ น. เดินเล่นอย่างมีสติ (เดินจงกรม)
- ๑๖.๐๐ น. ฟังนิทานจากพ่อถึงแม่ ในบรรยากาศดนตรีแห่งสติ
- ๑๔ ส.ค. โครงการนักร้องคู่คุณธรรม โครงการบ้านสายสัมพันธ์
และโครงการสร้างโลกโดยผ่านเด็ก เข้าเยี่ยมให้
กำลังใจและทำกิจกรรมวันแม่กับเด็กชายในสถาน
พินิจ บ้านกรุณา

เสาร์-อาทิตย์ที่ ๒๙-๓๐ ขอเชิญร่วมกิจกรรมครอบครัวแห่งสติ

สนใจติดต่อสอบถามได้ที่ เสถียรธรรมสถาน ๒๔/๕ ซ. วัชรพล
ถ. รามอินทรา แขวงจวเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐

โทร. ๕๐๙๐๐๘๕, ๕๑๐๔๗๕๖, ๕๑๐๖๖๙๗ โทรสาร ๕๑๙๔๖๓๓

สาวิกา

สื่อเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ
...เป็นสาระ...เป็นความหมาย...เป็นกำลังใจ...เป็นเพื่อน
และเป็นของขวัญอันมีค่า...มอบสาวิกาแด่ที่คุณรัก

- สมัครสมาชิกเพื่อตัวท่านเอง
- สมัครสมาชิกเพื่อมอบเป็นของขวัญแด่คนที่คุณรัก
- สมัครสมาชิกอุปถัมภ์เพื่อมอบสถานศึกษาทั่วประเทศ

ใบสมัครสมาชิก 'สาวิกา'

ชื่อ _____ นามสกุล _____

ที่อยู่ _____

หมายเลขโทรศัพท์ _____

อายุ _____ ปี อาชีพ _____

สถานที่ทำงาน / สถาบันการศึกษา _____

ขอสมัครเป็นสมาชิก 'สาวิกา'

เป็นเวลา ๑ ปี (๑๒ ฉบับ) ราคา ๓๖๐ บาท

๑ ปี (๑๒ ฉบับ) ยินดีจะร่วมสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้มากกว่า ๓๖๐ บาท เป็นจำนวนเงิน _____ บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่ _____ ปีที่ _____

โดยได้แนบ ตัวแลกเงิน ธนาณัติ เช็ค

ส่งจ่าย ปณ. จรเข้บัว ในนาม จันทนา ศรีมุกดา เสถียรธรรมสถาน
๒๔/๕ ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ ลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐

คุยกันท้ายเล่ม “ บ อ ก อ ”

เพิ่งได้รับ ‘สาวิกา’ เมื่อสักครู่มานี้ สาวิกายังสวยทั้งปก รูป ลักษณะและเต็มไปด้วยเนื้อหาสาระสำหรับชาวพุทธสตรีและผู้สนใจทั่วไปอีกเหมือนเดิม ขอให้จัดทำอย่างนี้ต่อไปนาน ๆ ขอสงฆ์กำลังใจมาช่วยหนุน

อตมภาพอยากมีส่วนช่วยกับ ‘สาวิกา’ ด้วย โดยจะขอเล่าเรื่องการไปร่วมบวชภิกษุณี ณ พุทธคยา อินเดีย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ที่ผ่านมา (ข่าวอาจล่าไปนิด แต่รับรองว่าน่าสนใจมาก ๆ)

การจัดบวชภิกษุณี ณ พุทธคยา ครั้งนี้ คิดว่าเป็นครั้งแรกและสำคัญมากของประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย นับแต่เริ่มมีการรื้อฟื้นพุทธศาสนาในอินเดียขึ้น ราว ๆ ๑๐๐ ปีมานี้ คณะกรรมการผู้จัดการบวชจริง ๆ ก็คือ คณะสงฆ์จากไต้หวัน คือสำนักวัดไฟกวงซัน ประมุขท่านมีชื่อว่า ท่านอาจารย์ชิ่งหวิน (Shingyun)

มีผู้สมัครเข้าบวชทั้งหมด ๑๔๙ คน ส่วนใหญ่ก็เป็นคนจีนจากไต้หวันและประเทศอื่น ๆ ที่น่าสังเกตก็คือการบวชคราวนี้มีผู้หญิงศรีลังกาขอบวชถึง ๒๒ รูป และอินเดียประมาณ ๒๐ รูป

คณะอาจารย์ผู้ประกอบพิธีการบวช ก็ประกอบด้วยสงฆ์ทั้งจากนิกายเถรวาท (จากศรีลังกาและไทย) มหายาน (จากไต้หวัน) และวัชรยานจากทิเบต ภาษากีโรภาษาจีนเป็นหลัก พร้อมกับแปลเป็นอังกฤษ สิงหล ฮินดี เป็นต้น หลักวินัยก็ใช้วินัยของนิกายธรรมคุปตะ ซึ่งเป็นสายที่พระสงฆ์จีนยึดถือมาแต่ต้น ฝ่ายจีนจะยืนยันว่า ‘ธรรมคุปตะ’ ก็เป็นสายเดียวกับเถรวาท และสายภิกษุณีของจีนก็สืบ

ทอดมาอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งเริ่มที่อินเดียและไปต่อในศรีลังกา

การประกอบพิธีการบวชก็ทำถึงสามชั้นตอนคือ ตอนแรกบวชเป็นสามเณร-สามเณรีก่อน จากนั้นจึงขอบวชเป็นภิกษุ-ภิกษุณีสำหรับภิกษุณี ต้องขอบวชจากภิกษุณีสงฆ์ก่อน แล้วจึงขอบวชซ้ำจากภิกษุสงฆ์ และหลังจากนั้น จึงขอรับศีลโพธิสัตว์เพิ่มเติมอีก

เวลาพระภิกษุจะประกอบพิธีบวชก็ใช้วิธี ‘ญัตติจตุตถกัมมวาจา’ คือตั้งญัตติ ๑ ครั้ง ตามด้วยการประกาศให้ทราบอีก ๓ ครั้ง จึงจะเป็นการบวชสมบูรณ์ ก็มีการสอดตามอันตรายิกกรรม เช่นฝ่ายเถรวาทเราจัดทำ นับว่าฝ่ายเขาก็ระมัดระวังเรื่องนี้มากอยู่

ทราบว่หลังบวชแล้ว ภิกษุณีส่วนหนึ่งจะไปศึกษาต่อ ณ สำนักไฟกวงซัน ส่วนภิกษุณีศรีลังกาก็คงกลับไปศึกษา ณ ประเทศของตน จะมีปัญหาที่คงเป็นภิกษุณีอินเดียที่ค่อนข้างจะมีอายุหลายท่าน อาจจะไปศึกษาต่อไม่ไหว อ้อ...ลืมบอกไปว่ามีภิกษุณีไทยไปบวชด้วย ๑ รูป

มีข่าวตามมาอีกว่า อาจเป็นไปได้ว่าปีหน้านี้ คณะสงฆ์ศรีลังกาจะจัดการบวชภิกษุณีขึ้นในประเทศของตน ถ้าเป็นจริงก็นับเป็นความก้าวหน้าอีกระดับหนึ่ง คณะแม่ชีไทยอาจจะช่วยกันคิด และเตรียมการของเราไว้ให้พร้อมด้วย

ขอเจริญพร

พระศรีปริยัติโมลี

กราบขอบคุณในความเมตตาสำหรับข่าวสารที่กรุณาส่งมาให้ ‘สาวิกา’ ได้มีส่วนในการเผยแพร่ความรู้ที่ผู้สนใจในวงกว้างค่ะ

อู๊ย...ย.....

เพียะ!...

ฝ่ามือของแม่กระทบสะโพกลูกน้อยที่กำลังให้นมอยู่บนตักเป็นรอยแดง...แม่น้ำตาหยด...ลูกน้อยร้องจ้า ยังไม่ยอมละนม...น้ำตาลูกน้อย เอ้อคลอเต็มเบ้าตา...ฉันมองเห็นสายตาของลูกที่มองดูแม่ทั้ง ๆ ที่น้ำตาเต็ม...ฉันยังมองเห็นสายตาลูกน้อยที่เลื้อบขึ้นจ้องหน้าแม่ไม่กะพริบ...เต็มไปด้วยความสำนึกผิด เต็มไปด้วยความขอโทษ...สะอื้นน้อย ๆ ทั้ง ๆ ที่ปากยังไม่ละนม...มือแม่ลูบไล้รอยแดงที่สะโพกลูกไปมา แม่ใช้นิ้วปาดน้ำตา

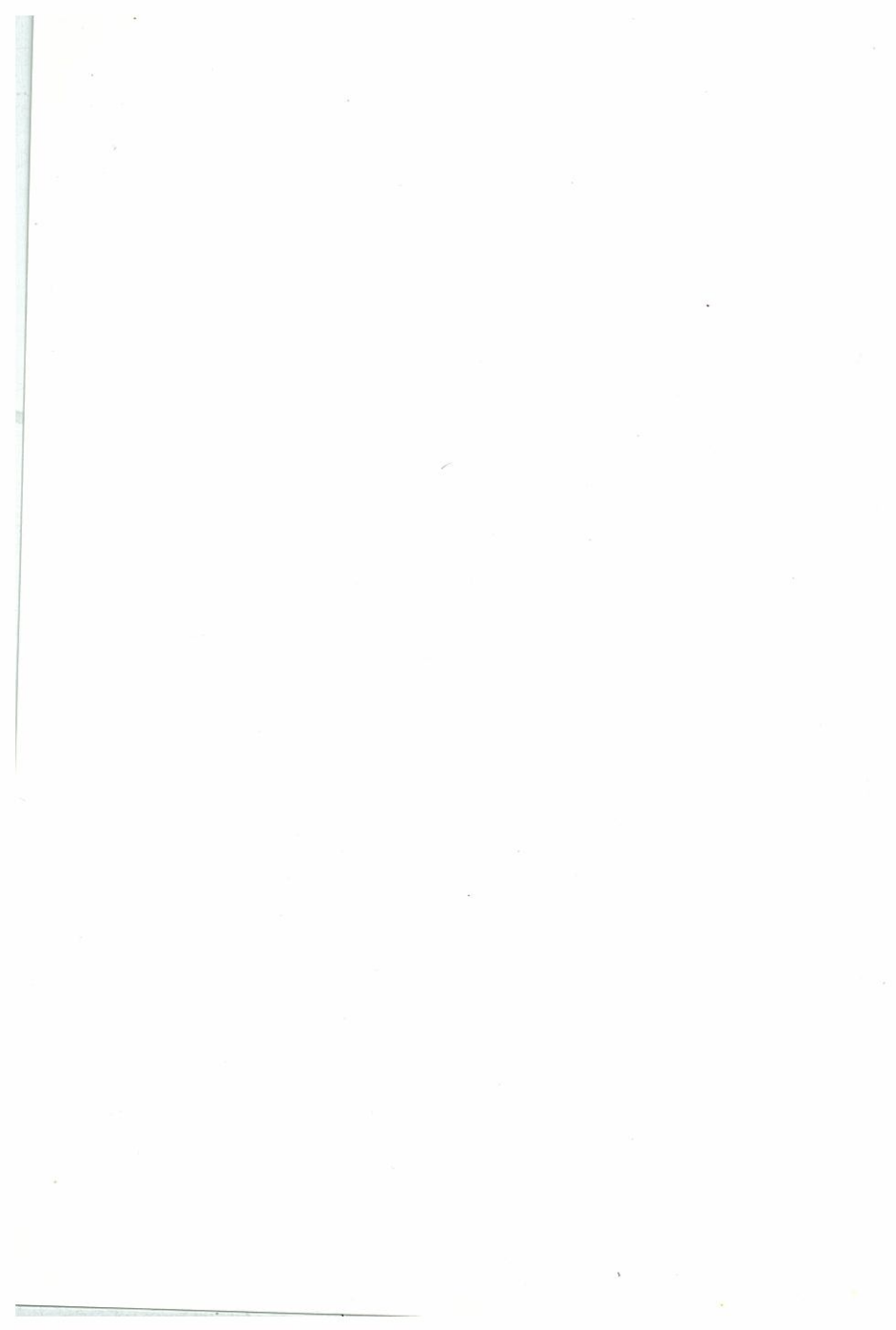
ฉันสงสัยและสับสนว่าเกิดอะไรขึ้น...แม่คงรู้ใจฉันดี เสียงแผ่วเบาของแม่บอกว่า ฟันน้ำนมของน้องเริ่มขึ้น...น้องจะรู้สึกคันที่เหงือก อยากจะขบเคี้ยวสิ่งที่อยู่ในปาก...จึงเผลอกัดนมแม่เข้าเต็มที่

แม่ปาดน้ำตาอีกครั้ง พลังดิ้นนมออกจากปากน้อง...โอ มีเลือดแดงไหลซึม ๆ จริง ๆ ด้วย...โอ้แม่จ๋า แม่รักลูกดังดวงใจ ลูกก็รักแม่สุดชีวิต...ไม่มีคำไหนไพเราะเท่าคำว่า

“แม่จ๋า”

งานเขียน ‘แม่จ๋า’ นี้ คุณตาวัย ๖๕ ปีส่งมาให้ ‘สาวิกา’ โดยเฉพาะค่ะ มีโน้ตแนบมาว่า เป็นเรื่องจริงที่ประทับใจมานาน เกิดขึ้นขณะนั่งดูน้องคนเล็กตีมนมแม่ ภาพที่เห็นคุณตายังคงจำได้ถึงทุกวันนี้ ฝากให้ชาว ‘สาวิกา’ อ่าน ปันความประทับใจกันให้ถ้วนหน้า...

ว่าแต่...อย่าลืม ‘ดอกมะลิ’ สำหรับคุณแม่คนดีที่หนึ่งเสีย
ละ

**“ธิดาของเราเป็นผู้มีปัญญามาก
ฉลาดในทางและมีใช้ทาง”**